

Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättningen

Försäkringskassan 2025

Vårt diarienummer: FK 2025/000542
Upplysningar: Analytiker Sebastian Ghannad
010-112 74 00
sebastian.ghannad.ghorsi@forsakringskassan.se
Webbplats: www.forsakringskassan.se

Förord

Insatsen personlig assistans syftar till att främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för personer med stora och varaktiga funktionsnedsättningar. Assistansersättning är en socialförsäkringsförmån som ger ersättning för kostnader för personlig assistans.

Försäkringskassan har fått i uppdrag av regeringen att ta fram och redovisa indikatorer för att kunna följa assistansersättningens utveckling. Denna rapport utgör svar på detta uppdrag. Rapporten överlämnas till regeringen (Socialdepartementet) den 15 maj 2025.

Under 2024 skedde ett trendbrott i assistansersättningens utveckling. För första gången på flera år har fler personer tillkommit som nya mottagare än lämnat ersättningen, vilket har inneburit att antalet mottagare har ökat. Detta är till stor del en följd av de lagändringar som genomfördes 2023, som syftade till att stärka rätten till personlig assistans. Likt förra året, var antalet beslutade ansökningar på en fortsatt hög nivå 2024, samtidigt som en större andel får bifall. Utvecklingen 2024 visar på vikten av att följa hur regeländringar påverkar utfallet inom assistansersättningen över tid.

Rapporten har skrivits av Sebastian Ghannad (projektledare) och Johan Olofsson. Viktiga bidrag har även lämnats av Elin Stenbacka. Samtliga är analytiker vid Avdelningen för ledningsstöd och analys på Försäkringskassan. Susanna Wanander har varit ansvarig chef och projektägare.

Tack till granskare Signe Holmlund Armerin, analytiker vid Avdelningen för ledningsstöd och analys på Försäkringskassan. Värdefulla kommentarer har lämnats av den interna referensgruppen bestående av Magnus Allenbrant, verksamhetsutvecklare vid Avdelningen för funktionsnedsättning och varaktigt nedsatt arbetsförmåga, och Anna Haglund, rättslig expert vid Rättsavdelningen på Försäkringskassan.

Stockholm, maj 2025

Nils Öberg
Generaldirektör
Försäkringskassan

Innehåll

Sammanfattning	5
Antalet assistansmottagare har ökat	5
En större andel av de som ansöker beviljas assistansersättning	5
Utvecklingen av genomsnittliga beviljade timmar för nybeviljade har avtagit	6
Fortfarande många barn som beviljas tid för de nya behoven	6
Statens utgifter för assistansersättningen har ökat något	7
Inledning	8
Uppdraget	8
Utgångspunkter i rapporten	9
Disposition av rapporten	11
Utveckling av antal mottagare	12
Sammanfattning av kapitlet	12
Antalet mottagare har ökat	12
Antalet nya mottagare var fler än antalet som lämnade ersättningen	16
Bifall och avslag	20
Sammanfattning av kapitlet	20
Andelen som beviljas ersättning är den högsta sedan 2015	20
Antalet nybeviljade fortsätter att öka	23
Andelen som får avslag har minskat – men många har fortfarande inte rätt till assistansersättning	28
Det finns flera orsaker till att ansökan avslås	30
Genomsnittligt antal beviljade timmar	34
Sammanfattning av kapitlet	34
Genomsnittligt antal timmar har ökat	35
Antalet beviljade timmar har minskat något för nybeviljade	36
I genomsnitt är män beviljade fler timmar än kvinnor och flickor är beviljade fler timmar än pojkar	37
Grundläggande behov och andra personliga behov	40
Sammanfattning av kapitlet	40
Fler timmar beviljas för grundläggande behov än för andra personliga behov	40
Mer tid för grundläggande behov har beviljats till både barn och vuxna	41
Föräldraavdrag görs i de flesta ärenden	43
Fortsatt stor andel som beviljas tid för de nya behoven	45
En stor andel av de beviljade timmarna utgörs av enskilda behov	48
Utgifter för assistansersättningen	52
Sammanfattning av kapitlet	52
Utgifterna ökade 2024	52

Referenser	56
Tabellförteckning	59
Figurförteckning	61
Bilaga 1. Kriterier för att beviljas assistansersättning, och förändringar i lagstiftning och rättspraxis.....	63
Kriterier för att beviljas assistansersättning	63
Förändringar i lagstiftning och rättspraxis mellan 2002—2023.....	66
Bilaga 2. Utveckling av antal mottagare	72
Bilaga 3. Bifall och avslag	81
Bilaga 4. Genomsnittligt antal timmar.....	90
Bilaga 5. Grundläggande behov och andra personliga behov.....	98
Bilaga 6. Utgifter för assistansersättningen.....	105
Bilaga 7. Datakällor samt definitioner av begrepp.....	107
Datakällor	107
Definitioner av begrepp	108

Sammanfattning

Följande rapport är den sjunde i ordningen i ett årligen återkommande uppdrag som Försäkringskassan har fått av regeringen att genom indikatorer följa utvecklingen av assistansersättningen. Uppföljningen sker genom indikatorer som visar antalet mottagare, bifall och avslag, timmar och utgifter. Rapporten utgör ett underlag för att förklara orsaker till assistansersättningens utveckling.

Antalet assistansmottagare har ökat

Under 2024 har antalet mottagare av assistansersättning ökat och uppgick till drygt 13 340 personer i slutet av året. Det är ungefär 60 mottagare fler än föregående år och är den första ökningen av antalet mottagare på nio år. Sedan 2015, fram till och med 2023, minskade antalet mottagare för varje år. Att antalet mottagare tidigare minskade berodde på att fler lämnade ersättningen (utflöde), främst till följd av att de avlidit, än antalet som tillkom ersättningen (inflöde).

Den 1 januari 2023 trädde lagändringarna för *Stärkt rätt till personlig assistans* i kraft. Det ledde till en tydlig ökning av inflödet under 2023, till den högsta nivån på många år. År 2024 har inflödet ökat ytterligare och var större än utflödet. Det innebär en ökning av antal assistansmottagare.

Det ökade inflödet 2024 beror framför allt på att fler barn har tillkommit ersättningen. Även inflödet av vuxna har ökat, men eftersom de står för en stor del av det totala utflödet, har antalet vuxna mottagare fortsatt att minska under 2024.

Drygt hälften av alla mottagare av assistansersättningen 2024 utgjordes av personer som tillhör grupp 1 i LSS:s personkrets. Antalet mottagare som tillhör grupp 1 fortsätter att öka år 2024, medan antalet mottagare som tillhör grupp 3 fortsätter att minska, vilket de har gjort sedan 2011. Minskningen av antalet mottagare som tillhör grupp 3 beror på minskat inflöde till följd av förändringar i rättspraxis, samtidigt som utflödet för gruppen är fortsatt på en högre nivå.

En större andel av de som ansöker beviljas assistansersättning

År 2024 fick 2 500 personer beslut på sin ansökan om assistansersättning. Andelen som får bifall på sin ansökan fortsätter att öka och uppgick till 32 procent år 2024. Det är en ökning jämfört med år 2023 då andelen bifall uppgick till 27 procent.

Nästan 800 personer fick bifall på sin ansökan under 2024, och de bestod av ungefär lika många barn som vuxna. Bland barn har antalet bifall särskilt ökat för åldersgruppen 12–17 år.

Antalet nybeviljade som tillhör grupp 1 i LSS:s personkrets har haft en tydlig tillväxt de senaste åren. År 2024 var det ungefär 430 nybeviljade som tillhör grupp 1. Det är mer än dubbelt så många som antalet för två år sedan.

Utvecklingen av genomsnittliga beviljade timmar för nybeviljade har avtagit

Bland nybeviljade år 2024 beviljades i genomsnitt 122 timmar per vecka, vilket är 1 timme lägre än genomsnittet förra året. Det innebar en motsvarande minskning både för nybeviljade barn och vuxna. Nybeviljade barn beviljades i genomsnitt nästan 120 timmar per vecka, och vuxna beviljades i genomsnitt ungefär 130 timmar per vecka. Däremot har det genomsnittliga antalet timmar ökat för nybeviljade flickor och män, men minskat för pojkar och kvinnor.

Samtliga assistansmottagare var i genomsnitt beviljade 136 timmar per vecka 2024, vilket är en ökning med 2 timmar per vecka i jämförelse med 2023. Ökningen av genomsnittet 2024 är procentuellt sett något högre än de senaste åren, där genomsnittet har ökat som högst med 1 procent per år.

Sedan 2018 har det genomsnittliga antalet timmar ökat mer för barn än för vuxna mottagare. Det beror delvis på att gruppen barn i större utsträckning är nybeviljade vars genomsnittliga timmar har ökat mer än för samtliga mottagare. En annan förklaring till att genomsnittet har ökat mer för barn än vuxna är att en större andel barn än vuxna har beviljats tid för sådana behov som innebär många beviljade timmar (till exempel hjälp med andning).

Både bland samtliga mottagare och nybeviljade är det genomsnittliga antalet beviljade timmar något högre för män än för kvinnor. Skillnaden i beviljade assistanstimmar mellan män och kvinnor kan inte förklaras av skillnader i gruppernas sammansättning vad gäller ålder och grupper i LSS:s personkrets. Bland barn är genomsnittet av antal beviljade timmar högre för flickor än för pojkar. Könsskillnaden i assistanstimmar bland barn kan förklaras av att gruppen flickor är äldre än gruppen pojkar och att en större andel av flickor tillhör grupp 3 i LSS:s personkrets. Bland barn beviljas de som tillhör grupp 3 i genomsnitt fler timmar än de som tillhör grupp 1.

Fortfarande många barn som beviljas tid för de nya behoven

Lagändringarna som trädde i kraft den 1 januari 2023 innebar bland annat två nya grundläggande behov: *förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning* och *löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd*. År 2024 beviljades mer än hälften av alla barn 7 år och äldre tid för hjälp med *förebygga skada*. Det är en högre andel än nivån 2023.

Föräldraavdrag gjordes för nästan 70 procent av alla nybeviljade barn 2024. I vilken utsträckning avdrag har gjorts skiljer sig mellan olika åldersgrupper. För barn 1–6 år gjordes föräldraavdrag för drygt hälften av alla nybeviljade. För barn 7–11 år gjordes föräldraavdrag för drygt 80 procent och för åldersgruppen 12–17 år gjordes ett föräldraavdrag för nästan 70 procent. Föräldraavdraget ska inte göras från vissa grundläggande behov och andra personliga behov. Det innebär att föräldraavdrag inte görs för alla barn.

Statens utgifter för assistansersättningen har ökat något

Utgifterna för assistansersättningen var 25,3 miljarder kronor 2024, vilket är en ökning jämfört med 2023 (24,6 miljarder kronor). Utgiftsökningen beror på ett högre schablonbelopp (timersättning) och att antalet beviljade timmar fortsätter att öka.

Utgiftsutvecklingen drivs framför allt av tre faktorer: antalet mottagare av assistansersättning, genomsnittligt antal timmar och nivån på timersättningen. Mellan 2003 och 2010 var ökningen av antalet mottagare en viktig förklaring till utgiftsökningen. Sedan 2015 har antalet mottagare minskat, vilket har inneburit att utgiftsökningen också har minskat.

Antalet beviljade timmar har ökat varje år, med undantag för 2019, från det att ersättningen infördes 1994 och fram till 2024. Ökningen av genomsnittligt antal timmar har dock bromsat in sedan 2015 och har därmed inte bidragit till utgiftsökningen i samma utsträckning som tidigare. Höjningen av timersättningen var den faktor som bidrog mest till utgiftsökningen 2024 och har historiskt alltid varit en viktig förklaring till utvecklingen av utgifterna för assistansersättningen.

Inledning

Insatsen personlig assistans är reglerad i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). LSS infördes 1994 och syftar till att främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för personer med stora och varaktiga funktionsnedsättningar.

Assistansersättning är en socialförsäkringsförmån som ger ersättning för kostnader för personlig assistans om behovet av sådan assistans för hjälp med grundläggande behov uppgår till i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka.¹

För att en person ska ha rätt till assistansersättning ska personen omfattas av socialförsäkringen och tillhöra personkretsen för LSS. De grupper som ingår i LSS:s personkrets är:

- Grupp 1: Personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.
- Grupp 2: Personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.
- Grupp 3: Personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Personlig assistans är ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med grundläggande behov. Grundläggande behov enligt lagen är hjälp med andning, personlig hygien, måltider, av- och påklädning, kommunikation med andra, stöd för att förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning (benämns fortsättningsvis som *förebygga skada*) och löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd (benämns fortsättningsvis som *löpande stöd*).²

Den som behöver personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till personlig assistans för andra personliga behov om de behoven inte tillgodoses på annat sätt.

Den som behöver hjälp av mer än en personlig assistent samtidigt kan ha rätt till så kallad dubbel assistans som kan ges både för grundläggande behov och andra personliga behov.

Mer information om kriterier för att beviljas assistansersättning finns i Bilaga 1.

Uppdraget

Försäkringskassan har fått i uppdrag att redovisa indikatorer för assistansersättning. Indikatorerna ska bland annat följa utvecklingen av antalet

¹ Rätten till assistansersättning finns beskriven i 51 kap. i socialförsäkringsbalken (SFB).

² 9 a § LSS.

brukare³, timmar, kostnader samt antalet bifall och avslag. Redovisningen ska göras utifrån åldersgrupper, samt innehålla en analys om orsaker till avslag. I redovisningen ska även de mest relevanta indikatorerna analyseras.⁴

Det här är den sjunde rapporten i en årlig återkommande redovisning och analys av indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättningen. Rapporten ska därför ses som en del av ett långsiktigt arbete att följa assistansersättningens utveckling till och med 2024.

Utgångspunkter i rapporten

Försäkringskassan har identifierat fem indikatorsområden

I uppdraget att följa assistansersättningens utveckling efterfrågar regeringen indikatorer som kan ge en bild av assistansersättningen 2024 och visa förändringar i assistansersättningen över tid. Indikatorer måste uppfylla vissa villkor för att kunna följas över tid. När det gäller assistansersättningens utveckling innebär det att:

- indikatorerna ska vara formulerade så att de fångar viktiga aspekter av utvecklingen vad gäller antalet mottagare, beviljade timmar och utgifter.
- Indikatorerna ska vara formulerade så att de går att följa och är hållbara över tid.
- Om en förändring sker, till exempel i lagstiftning, ska det avspeglas i indikatorerna.

Utifrån nämnda principer har Försäkringskassan identifierat fem indikatorsområden som används för att följa utvecklingen inom assistansersättningen:

- utveckling av antal mottagare
- bifall och avslag
- genomsnittligt antal beviljade timmar
- genomsnittligt antal beviljade timmar för grundläggande behov och andra personliga behov
- utgifter för assistansersättningen.

Vid analys av varje indikator⁵ beaktas ålder, kön och grupptillhörighet enligt LSS:s personkrets. Dessa faktorer har betydelse för att förstå hur förändringar inom olika grupper påverkar den långsiktiga utvecklingen av ersättningen. Analysen ger underlag för att bedöma utvecklingen inom assistansersättningen och kan bidra till en ökad förståelse för hur regelverk, praxis och behovsutveckling påverkar antalet personer som omfattas av ersättningen.

Varje indikatorsområde redovisas och analyseras i ett eget kapitel. För varje indikatorsområde beskrivs hur assistansersättningen har utvecklats över tid

³ I rapporten beskrivs denna grupp som *mottagare*.

⁴ Socialdepartementet, 2024.

⁵ Detta gäller samtliga indikatorer förutom utgifter för assistansersättningen.

och vilka möjliga orsaker som ligger bakom eventuella förändringar. Resultaten beskrivs med hjälp av tabeller och figurer.

Indikatorerna kan användas för att följa effekter av lagändringar

Indikatorerna för assistansersättningen kan användas för att följa förändringar i lagstiftning och rättspraxis. Sedan 2019 har det skett en utvidgning av vad som betraktas som grundläggande behov, vilket har följts upp årligen med hjälp av nämnda indikatorer.

Effekter av lagändringar kan se olika ut direkt efter ett införande och efter en tid med det nya regelverket. Eftersom det inte är givet att effekter av lagändringar visas direkt efter ikraftträdande är det viktigt att följa utfallet av olika indikatorer över tid. Genom att följa ersättningen över tid ökar även förståelsen för den bestående effekt och det avtryck som reformen lämnar.

Ett exempel på detta är effekten av den lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2020, och innebar att hjälp vid andning och måltider i form av sondmatning ska vara assistansgrundande oavsett hjälpens karaktär. Effekterna från lagändringen gav först genomslag i statistiken vid första helårsuppföljningen, det vill säga 2021. Både antalet och andelen bifall ökade 2021, och mer än hälften av alla förstagångsbeviljade beviljades tid för hjälp med antingen *andning* eller *sondmatning*. Av de som beviljades var många barn som var i behov av hjälp med något av dessa behov. Det resulterade i att det för första gången var fler barn än vuxna som beviljades ersättningen.

Trots att den höga beviljandegraden 2021 visade sig vara en tillfällig uppgång, har lagändringen satt avtryck i assistansersättningens utfall även efteråt. Två år senare, 2023, beviljades fortfarande många tid för hjälp med andning eller sondmatning och barn var fortsatt den största gruppen bland de som beviljades assistansersättning.⁶

Den 1 januari 2023 trädde reformen för *Stärkt rätt till personlig assistans* i kraft. Den första helårsuppföljningen av lagändringarna visade ett ökat inflöde av nya mottagare och fler, framför allt äldre barn och unga vuxna, beviljades ersättning med anledning av det nya grundläggande behovet *förebygga skada*.⁷ En uppföljning av de schabloniserade föräldraavdragen som också ingick i reformen, visade att storleken på de schabloniserade avdragen inte har en större påverkan på antalet barn som beviljas assistansersättning. Det beror på att de flesta barn som får avslag, redan innan ett avdrag, inte har tillräckligt stora behov för att beviljas assistansersättning.⁸

Indikatorerna kan inte användas för att utvärdera assistansersättningens bidrag till de funktionshinderpolitiska målen

Försäkringskassans arbete med assistansersättningen ska bidra till det nationella målet för funktionshinderpolitiken⁹, det vill säga att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med

⁶ Försäkringskassan, 2024c.

⁷ Försäkringskassan, 2024c.

⁸ Uppföljningen gällde beslut fattade under 2023 (Försäkringskassan, 2024b).

⁹ Socialdepartementet, 2024.

funktionsnedsättning.¹⁰ Bedömning av måluppfyllelsen redovisas i Försäkringskassans årsredovisning.¹¹

Denna rapport och valda indikatorer syftar till att redovisa utvecklingen av assistansersättningen. Det innebär att indikatorerna inte anger grad av måluppfyllelse och anger därför inte heller om utvecklingen är positiv eller negativ. Om utfallet ska ses som positivt eller negativt är snarare en politisk fråga. Därför kommer inga bedömningar eller utvärderingar i detta avseende göras i denna rapport.

En förklaring till detta ställningstagande är att registerdata inte kan användas som underlag för att följa upp om beviljade assistanstimmar bidrar till jämlikhet i levnadsvillkor eller full delaktighet. Uppgifterna i Försäkringskassans datalager baseras på besluten om rätten till ersättning. I besluten framgår vilka behov som legat till grund för de assistanstimmar som beviljats. De beviljade assistanstimmarna måste inte användas precis på samma sätt som Försäkringskassan bedömt behoven. Den försäkrade har stor frihet att använda sina assistanstimmar som hen själv väljer med hänsyn tagen till de begränsningar som följer av lag eller annan författning. Det går därför inte att med registerdata avgöra hur stor del av assistansersättningen som används till att uppnå delaktighet i samhället.

Disposition av rapporten

I rapporten redovisas och analyseras de fem indikatorsområdena i varsitt kapitel enligt följande:

- Kapitel 2: Utveckling av antal mottagare
- Kapitel 3: Bifall och avslag
- Kapitel 4: Genomsnittligt antal beviljade timmar
- Kapitel 5: Grundläggande behov och andra personliga behov
- Kapitel 6: Utgifter för assistansersättningen.

Varje kapitel inleds med en sammanfattning av kapitlets viktigaste resultat.

I Bilaga 1 finns information om kriterier för att beviljas assistansersättning samt viktiga förändringar i lagstiftning och rättspraxis som påverkat utfallet av assistansersättningen. Bilaga 2–6 innehåller tabeller och figurer som hör till respektive kapitel med resultat på mer detaljerad nivå, till exempel fördelat på grupp i LSS:s personkrets eller olika åldersgrupper. Här redovisas även tabeller med siffror för samtliga figurer som presenteras i rapporten. I Bilaga 7 beskrivs de datakällor, definitioner och avgränsningar som ligger till grund för indikatorerna.

¹⁰ Prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5.

¹¹ Försäkringskassan, 2025.

Utveckling av antal mottagare

Den här indikatorn beskriver antalet personer som har ett giltigt beslut om rätten till assistansersättning i december månad respektive år. Indikatorn används för att följa utvecklingen av assistansersättningen över tid och ger en bild av hur många personer som omfattas av stödet vid en given tidpunkt.

Antalet mottagare påverkas av två faktorer: antalet personer som vid mättillfället är nya mottagare (inflöde), och antalet personer som lämnar ersättningen (utflöde). Utvecklingen av antalet mottagare inom olika åldersgrupper påverkas också av att mottagare åldras och därför lämnar en åldersgrupp för en annan.

Inflödet påverkas av hur många som ansöker om ersättning och hur stor andel av dessa som beviljas assistansersättning. Beviljandegraden kan i sin tur påverkas av individuella hjälpbehov samt av förändringar i lagstiftning och rättspraxis. Utflödet bestäms av hur många som lämnar ersättningen, vilket kan ske av olika orsaker: att de avlider, flyttar till ett boende där vård och omsorg ingår eller att personer inte längre uppfyller kriterierna för rätten till ersättning.

Sammanfattning av kapitlet

- År 2024 var drygt 13 340 mottagare av assistansersättning. Det innebär en ökning med ungefär 60 mottagare jämfört med 2023.
- Inflödet av nya mottagare har fortsatt att öka 2024 och nådde sin högsta nivå sedan 2015.
- De som är nya mottagare av assistansersättningen utgörs huvudsakligen av barn, vilka ökade med nästan 120 mottagare 2024.
- Antalet vuxna mottagare fortsätter att sjunka 2024. Jämfört med tidigare år är minskningen liten. År 2024 uppgick antalet vuxna mottagare till ungefär 11 120 personer.
- Antalet mottagare som tillhör grupp 1 i LSS:s personkrets fortsätter att öka medan antalet mottagare som tillhör grupp 3 fortsätter att minska.
- De allra flesta lämnar ersättningen till följd av att de avlider, och antalet var något lägre år 2024 jämfört med de senaste åren. Drygt 110 personer lämnade ersättningen för att de har flyttat till ett boende där vård och omsorg ingår, vilket var något fler än tidigare.

Antalet mottagare har ökat

År 2024 var drygt 13 340 personer mottagare av assistansersättning. Det innebär en ökning med ungefär 60 mottagare jämfört med 2023 (se Figur 1). Det är den första ökningen av antalet assistansmottagare efter nio år av årliga minskningar.

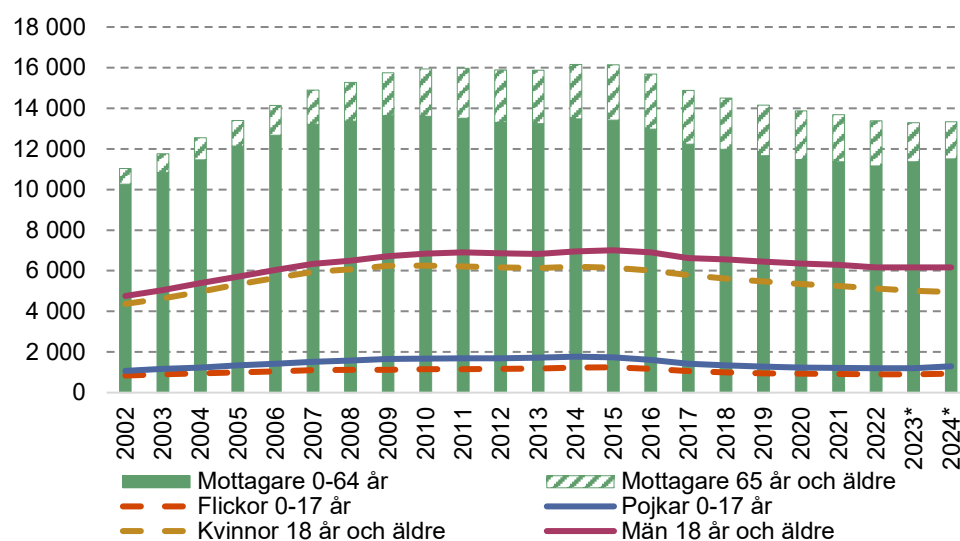
Ökningen av antalet mottagare beror på att fler personer tillkommit ersättningen än som lämnat den. Det är framförallt gruppen barn som växer. År 2024 var drygt 2 220 barn mottagare av assistansersättning. Det motsvarar en procentuell ökning med 6 procent jämfört med föregående år.

För vuxna har utvecklingen mellan 2023 och 2024 inneburit en minskning med 60 personer, till totalt knappt 11 120 mottagare år 2024. Minskningen är dock förhållandevis liten jämfört med de senaste åren, då antalet vuxna har minskat med omkring 100–250 mottagare per år. Den procentuella minskningen av antalet vuxna mottagare 2024 var 1 procent.

Sett till en längre tid tillbaka ökade antalet mottagare av assistansersättning varje år från 2002 fram till 2011. Mellan 2010 och 2015 var antalet mottagare relativt oförändrat, men minskade därefter för varje år. Den minskning i antalet mottagare som skett sedan 2016 har varit generell för flickor och pojkar, kvinnor och män.

Figur 1 Utveckling av antal mottagare i december, 2002–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: * Fr.o.m. 2023 har 65-åringar bytt grupp till *Mottagare 0–64 år*.

Fler barn är mottagare av assistansersättning

År 2024 ökade antalet barn som är mottagare av ersättningen med ungefär 120 personer. Ökningen har skett i samtliga åldersgrupper. Antalet mottagare ökade mest bland barn i åldersgruppen 7–11 år, vilka uppgick till drygt 640 mottagare 2024 (se Bilaga 2, Tabell 8). Antalet mottagare i denna åldersgrupp ökat med 12 procent jämfört med 2023, vilket är den största procentuella ökningen mellan två år.

Antal mottagare i den yngsta åldersgruppen 0–6 år uppgick till nästan 370 mottagare 2024. Denna åldersgrupp har ökat sedan 2020, vilket i huvudsak beror på förändringar i lagstiftningen gällande hjälp med *andning* samt *måltider i form av sondmatning*. Under 2021 ökade antalet barn 0–6 år med drygt 50 procent, men under 2023 och 2024 har ökningen avtagit till ungefär 8 procent per år. En förklaring till att ökningstakten har minskat är att många av de barn som omfattades av den nämnda lagändringen som började gälla från och med 1 juli 2020, sannolikt ansökte om assistansersättning i samband med eller en kort tid efter ikraftträdandet. År 2021 var också det första året efter lagändringen, vilket gav genomslag i statistiken.

Den största åldersgruppen bland barn är 12–17 år. År 2024 uppgick antalet mottagare i denna åldersgrupp till drygt 1 200 mottagare. Jämfört med 2023 innebär det en ökning med 2 procent. Sett till antal har gruppen 12–17 år ökat

med lika många mottagare som åldersgruppen 0–6 år. Men eftersom den äldre åldersgruppen är betydligt större, blev den procentuella ökningen förhållandevis liten.

Assistansmottagarnas sammansättning utifrån ålder och kön är oförändrad

Sammansättningen av mottagarna utifrån flickor, pojkar, kvinnor och män har inte ändrats särskilt mycket under perioden 2002–2024. Under denna period har andelen män ökat från 43 till 46 procent, medan andelen kvinnor har minskat från 40 till 37 procent. En förklaring till den minskade andelen kvinnor är att kvinnor är överrepresenterade bland de som lämnar ersättningen till följd av att de avlider. Det beror på att sammansättningen av kvinnor i större utsträckning består av åldersgruppen *66 år och äldre* jämfört med män.

Under perioden 2002–2024 har andelen flickor och pojkar bland mottagarna varit någorlunda stabil. År 2024 var andelen flickor 7 procent och andelen pojkar 10 procent. Historiskt har andelen män alltid varit något högre än andelen kvinnor och andelen pojkar högre än andelen flickor.

År 2024 utgjorde personer 66 år och äldre 14 procent av alla mottagare, vilket är oförändrat jämfört med 2023. Mellan 2002–2013 ökade andelen mottagare i åldersgruppen 65 år eller äldre gradvis, från 7 till 17 procent. Det beror på en lagändring som trädde i kraft 2001 som innebar att mottagare fick behålla assistansersättningen även efter 65-årsdagen. För att kunna beviljas assistansersättning eller få ersättning för fler timmar måste personen ha ansökt innan hen fyllde 65 år.¹² Den åldersgränsen har sedan 2023 höjts till 66 år.¹³

Genomsnittsåldern för alla mottagare ökade marginellt från 39 år till 40 år under perioden 2002–2023. År 2024 har genomsnittsåldern minskat igen till 39 år. För mottagare 66 år och äldre har den genomsnittliga åldern ökat från 67 år 2002 till 73 år 2024 (se Bilaga 2, Tabell 7).

Antalet mottagare som tillhör grupp 1 i LSS:s personkrets fortsätter att öka

År 2024 var det ungefär 7 100 assistansmottagare som tillhör grupp 1 i LSS:s personkrets, vilket är en ökning med drygt 270 personer i jämförelse med 2023 (se Figur 2). Antalet mottagare som tillhör grupp 3 uppgick till 5 470 personer 2024. Grupp 3 har fortsatt att minska 2024, och minskade med nästan 180 mottagare i jämförelse med föregående år. Även antalet mottagare i grupp 2 har minskat något under 2024 till 560 mottagare (se även Bilaga 2, Tabell 9 och Tabell 10, samt Figur 26).

Sedan det totala antalet mottagare började minska 2015 har antalet mottagare minskat olika mycket för olika grupper i LSS:s personkrets. Grupp 3, som tidigare var den största gruppen i personkretsen, var ungefär 2 600 mottagare färre år 2024 än 2014. Grupp 1 var i stället nästan 300 mottagare fler år 2024 jämfört med 2014.¹⁴

¹² SFS 2000:1031. Den som tidigare hade förlorat sin rätt till assistansersättning för att hen hade fyllt 65 år kunde efter ansökan återfå rätten till ersättning.

¹³ SFS 2022:878.

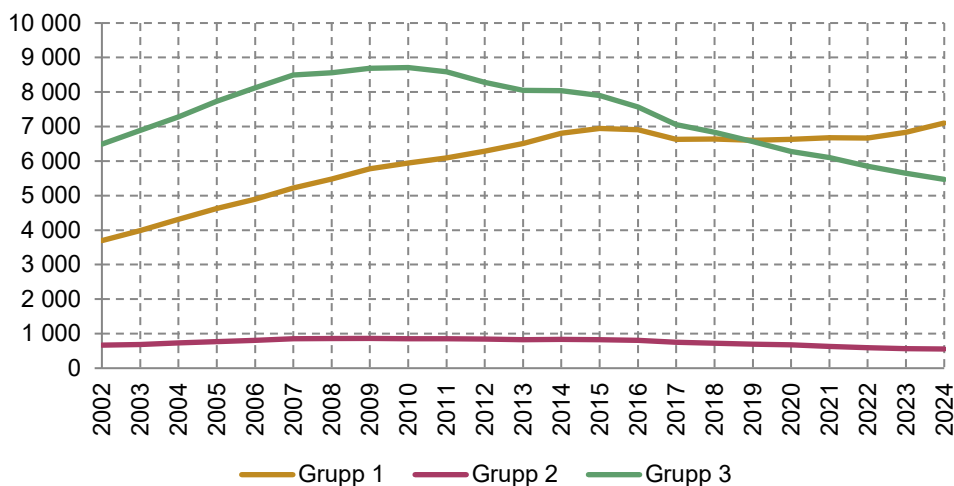
¹⁴ Grupp 2 har också minskat i antal men utgör fortfarande ungefär lika stor andel av alla mottagare 2024 som 2014.

Minskningen av det totala antalet mottagare sedan 2015 har även inneburit att sammansättningen av assistansmottagarna, vad gäller grupper i LSS:s personkrets, har förändrats. Fram till 2019 var grupp 3 den största gruppen i personkretsen bland assistansmottagare. Minskningen av antal mottagare i grupp 3 har inneburit att det sedan 2019 är en större andel av assistansmottagare som tillhör grupp 1 än som tillhör grupp 3. År 2002 tillhörde nästan 60 procent av mottagarna grupp 3, medan drygt 30 procent tillhörde grupp 1. År 2024 har andelen som tillhör grupp 1 ökat till drygt 50 procent av mottagarna och grupp 3 har minskat till ungefär 40 procent. Att andelen mottagare som tillhör grupp 1 ökar samtidigt som andelen som tillhör grupp 3 minskar är en trend som har pågått under en längre tid. Eftersom utflödet för grupp 3 är större än grupp 1, är det sannolikt att detta mönster kommer att fortsätta.

Antalet mottagare som tillhör grupp 3 har minskat sedan 2011 och det sammanfaller med flera avgöranden av HFD. Bland annat ett förtydligande från HFD 2009 av vad som ingår i de grundläggande behoven *personlig hygien, av- och påklädning* och *måltider*. År 2015 kom en dom från HFD som förtydligade att det grundläggande behovet *annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper* endast är aktuellt för personer med en psykisk funktionsnedsättning.¹⁵ Sammantaget har dessa förändringar lett till att färre personer som tillhör grupp 3 har beviljats ersättningen. En annan förklaring att antalet har minskat är att grupp 3 till stor del utgörs av äldre personer och står för störst andel av det årliga utflödet av mottagare som avlider. Eftersom inflödet har minskat och utflödet är fortsatt högt för grupp 3 har antal mottagare i denna grupp minskat varje år sedan 2011.

Figur 2 **Antal mottagare per grupp i LSS:s personkrets i december, 2002–2024**

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: Det saknas uppgift om grupptillhörighet i LSS:s personkrets för omkring 200–300 personer årligen och dessa ingår inte i redovisningen.

¹⁵ Sedan 1 januari 2023 har *annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper* utgått som grundläggande behov. Se Bilaga 1 för beskrivning av olika förändringar i lagstiftningen.

Antalet nya mottagare var fler än antalet som lämnade ersättningen

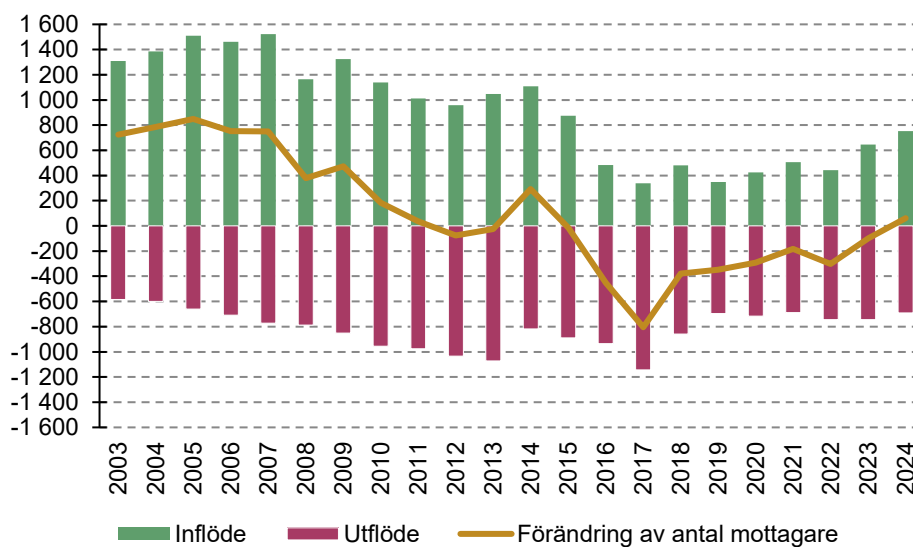
Antalet nya mottagare, även kallat *inflödet*, ökade 2024 jämfört med 2023 (se Figur 3). År 2024 bestod inflödet av drygt 750 nya mottagare av assistansersättning, vilket är högsta antalet sedan 2015. Jämfört med 2023 var inflödet var drygt 100 mottagare fler 2024, vilket motsvarar en ökning med 16 procent. Ökningen beror på att en högre andel har beviljats ersättningen jämfört med föregående år.

I förhållande till det årliga inflödet före 2016, har utvecklingen de senaste åren, historiskt sett, varit låg. Förändringar i tillämpning och rättspraxis är viktiga förklaringar till att inflödet har minskat sett över hela tidsperioden. I Bilaga 1 beskrivs de viktigaste förändringarna som har påverkat inflödet och antalet mottagare.

År 2024 var det 690 personer som lämnade ersättningen, vilket var något färre personer än förra året. Eftersom det var fler personer som kom nya till ersättningen under året än som lämnade ersättningen, innebär det att antalet mottagare av assistansersättning ökade 2024 jämfört med 2023.

Mellan åren 2015 och 2023 minskade antalet mottagare varje år. Det berodde på att fler personer lämnade ersättningen än vad som tillkom (se även Bilaga 2, Tabell 11).

Figur 3 Inflöde, utflöde och förändring av antal mottagare, 2003–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

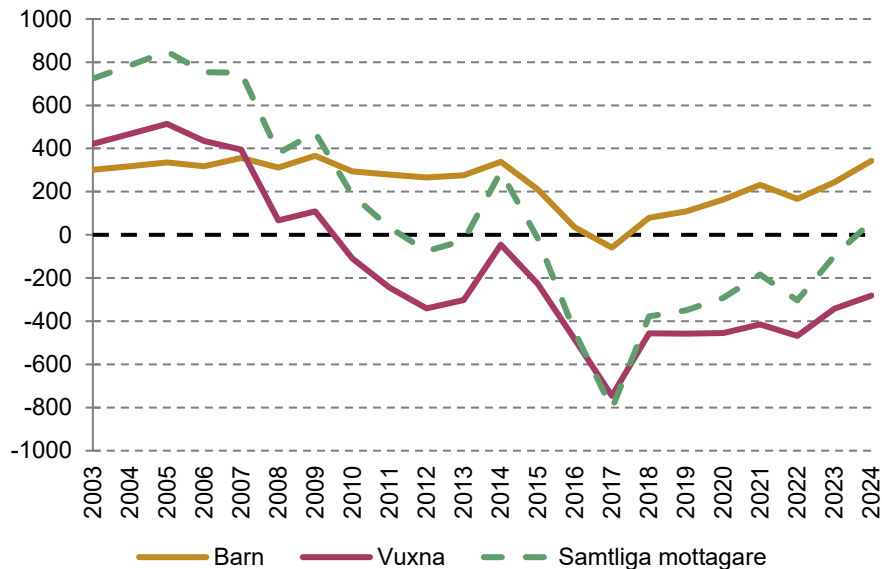
De flesta som lämnar ersättningen är vuxna

In- och utflödet skiljer sig mellan olika åldersgrupper. Den huvudsakliga skillnaden mellan barn och vuxna är att vuxna står för ungefär 90 procent av det årliga utflödet, vilket också i huvudsak förklarar den negativa utvecklingen av antal mottagare sedan 2015. Barn har haft en positiv utveckling varje år förutom 2017. Däremot utgör barn bland mottagarna av assistansersättning en liten grupp i förhållande till det totala antalet mottagare. Det innebär att utvecklingen av antalet barn inte har någon större påverkan på det totala antalet mottagare. Att det totala antalet mottagare har ökat 2024 beror på en

kombination av ett minskat utflöde och ett ökat inflöde för både barn och vuxna (se Figur 4).

Figur 4 Total förändring av antal mottagare fördelat på barn och vuxna, 2003–2024

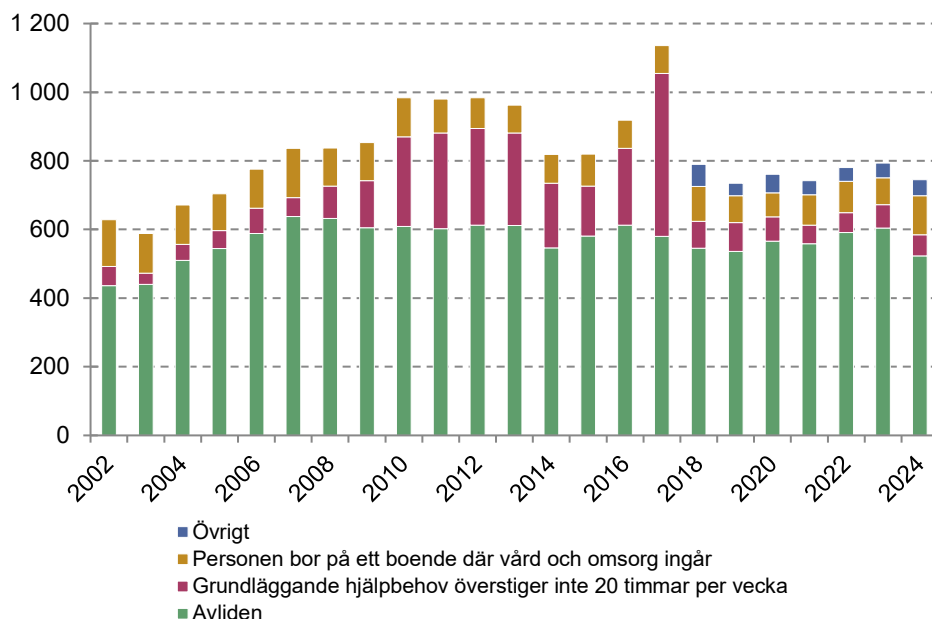
Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Den främsta orsaken till att personer lämnar assistansersättningen är att personer avlider

Det finns huvudsakligen tre orsaker till att personer lämnar assistansersättningen. Det är att personen avlider, att de grundläggande hjälpbehoven i genomsnitt inte överstiger 20 timmar per vecka eller att personen flyttar till ett boende där vård och omsorg ingår¹⁶. Figur 5 visar fördelningen av orsaker till att personer lämnar assistansersättningen under 2002–2024.¹⁷

¹⁶ Inom detta begrepp ingår gruppboende enligt LSS eller annan boendeform som tillgodoser personens behov, jmf 106 kap 24 § SFB.

¹⁷ Se Tabell 12 och Tabell 13 i Bilaga 2 för fördelningen av orsaker till att ersättningen upphör för barn och vuxna.

Figur 5 Orsaker till att ersättningen upphör, antal, 2002–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: Från och med 2017 inkluderas även övriga anledningar till att ersättningen upphör. Det kan vara att personen inte längre omfattas av svensk socialförsäkring eller inte längre bedöms tillhöra LSS:s personkrets.

Historiskt har den vanligaste orsaken till att personer lämnar assistansersättningen varit att mottagare avlider (se Figur 5). De senaste 20 åren har antalet som lämnar ersättningen till följd av att de avlider varit på en stabil nivå omkring 500–600 personer årligen. Däremot har andelen mottagare som lämnar ersättningen till följd av att de avlider ökat. Detta eftersom det totala antalet mottagare har minskat under samma period. I de fall där ersättningen upphör för att mottagaren har avlidit, består de till drygt 90 procent av vuxna, varav ungefär 75 procent var 50 år eller äldre.

Under 2024 lämnade drygt 60 personer assistansersättningen för att behovet av hjälp med de grundläggande hjälpbehoven i genomsnitt inte överstiger 20 timmar per vecka (fortsatt benämnt som *indrag*). Under perioden 2009–2017 var det betydligt vanligare att assistansersättningen upphörde till följd av indrag. Det berodde på att rätten till assistansersättning skulle omprövas två år efter man fick beslut om assistansersättning.¹⁸

Antalet indrag mer än tredubblades mellan 2007 och 2012, från knappt 60 personer till nästan 300 personer per år. År 2014 bröts den stigande trenden och minskade till cirka 150 personer 2015. Därefter ökade antal indrag igen, för att vara som störst år 2017 då drygt 470 personer fick beslut om indrag. Det förhöjda antalet indrag 2017 berodde på att det fanns ärenden som inte omprövats under lång tid och därför omprövades fler ärenden jämfört med tidigare år.¹⁹

Sedan 1 april 2018 kan Försäkringskassan endast ompröva rätten till assistansersättning om det har skett väsentligt ändrade förhållanden som är

¹⁸ Tvåårsomprövningar upphörde 2018. Se Bilaga 1 för mer information.

¹⁹ Se till exempel Försäkringskassan 2020a, Försäkringskassan 2020b, Försäkringskassan 2017a och Försäkringskassan, 2017b.

hänförliga till den försäkrade, och gör att rätten till assistansersättning har minskat i omfattning.²⁰ Ett exempel på väsentligt ändrade förhållanden är att en person beviljas ett annat samhällsstöd som helt eller delvis tillgodoser de behov som assistansersättningen avser. Försäkringskassan kan också dra in ersättningen i andra situationer, till exempel om mottagaren, eller den som annars får ersättningen, har underlåtit att fullgöra sin uppgifts- eller anmälningsskyldighet.²¹

I en analys från 2022 granskade Försäkringskassan samtliga 187 beslut från 2021 där ersättningen har upphört på grund av väsentligt förändrade förhållanden. Den vanligaste orsaken bland de granskade besluten var att personen hade fått ett annat samhällsstöd som tillgodoser hjälpbehovet, vilket var fallet för 60 procent av besluten. 22 procent berodde på förändringar i personens hälsotillstånd eller livssituation och 18 procent för att Försäkringskassan hade fått oriktiga uppgifter om hjälpbehovet.²²

Efter 2018 har den näst vanligaste orsaken till att ersättningen upphör varit att personen har flyttat till ett boende där vård och omsorg ingår.²³ År 2024 var så fallet för drygt 110 personer, vilket är en ökning från tidigare år då antalet har legat på omkring 80–90 personer per år.

²⁰ 51 kap. 12 § SFB.

²¹ 110 kap. 52 § SFB.

²² Försäkringskassan, 2022.

²³ Jmf 106 kap. 24 § SFB.

Bifall och avslag

Den här indikatorn beskriver antalet bifall och avslag för personer som fått beslut på sin ansökan²⁴ om rätten till assistansersättning. Indikatorn används för att analysera utvecklingen av antalet som ansöker och får beslut om ersättningen per år. Separata analyser görs av de grupper som får bifall respektive avslag på sin ansökan samt en analys av orsaker till avslag för åren 2018–2024.

Denna indikator påverkas i huvudsak av förändringar i lagstiftningen eller rättspraxis som gäller vad som ger rätt till personlig assistans. Sådana förändringar kan bland annat påverka vilka som får bifall på sin ansökan.

Indikatorn kan även påverkas av vilka personer som ansöker om ersättningen. Det kan till exempel handla om att antalet ansökningar ökar för de grupper som påverkas av förändringar i lagstiftningen. Det kan även handla om att antalet ansökningar från personer som står långt ifrån att beviljas ersättningen ökar eller minskar mellan åren.

Sammanfattning av kapitlet

- År 2024 fick cirka 2 500 personer ett beslut på sin ansökan om assistansersättning, och 32 procent fick bifall på sin ansökan. Det är den högsta andelen bifall sedan 2015.
- Nästan 800 personer fick bifall på sin ansökan om assistansersättning 2024, vilket är fler än de senaste åren. Det var ungefär lika många barn som vuxna som beviljades ersättningen.
- Grupp 1 i LSS:s personkrets blev för första gången den största gruppen i personkretsen bland nybeviljade. Antalet ansökningar från personer som tillhör grupp 1 har ökat till följd av lagändringarna för *Stärkt rätt till personlig assistans*, som trädde i kraft 1 januari 2023. Sedan ikraftträdandet har även andel bifall för grupp 1 ökat.
- Både antalet och andelen som får avslag på sin ansökan har minskat.
- Den vanligaste orsaken till ett avslag är att de grundläggande hjälpbehoven i genomsnitt inte överstiger 20 timmar per vecka.

Andelen som beviljas ersättning är den högsta sedan 2015

År 2024 fick cirka 2 500 personer beslut på sin ansökan om assistansersättning, och 32 procent av dem fick bifall (se Figur 6). Det motsvarar en ökning med 5 procentenheter i jämförelse med 2023 då andelen bifall var 27 procent. Att andel bifall har ökat 2024 beror sannolikt på lagändringarna för *Stärkt rätt till personlig assistans* som trädde i kraft 1 januari 2023. Andelen bifall 2024 var den högsta nivån sedan 2015.

²⁴ Begreppet *ansökan* används oavsett om prövningen av rätten till assistansersättning har sin grund i en ansökan eller anmälan från kommunen.

Hur många som ansöker och får beslut om assistansersättning har varierat över tid (det vill säga summan av alla bifall och avslag). Sedan 2020 har antalet personer som fått beslut per år minskat fram till 2023, då det ökade till drygt 2 500. Det var det högsta antalet sedan 2015. År 2024 var det ungefär lika många som fick beslut på sin ansökan om assistansersättning som föregående år. De senaste två åren har alltså inneburit att fler personer fått en ansökan om rätt till ersättning prövad jämfört med tidigare år.

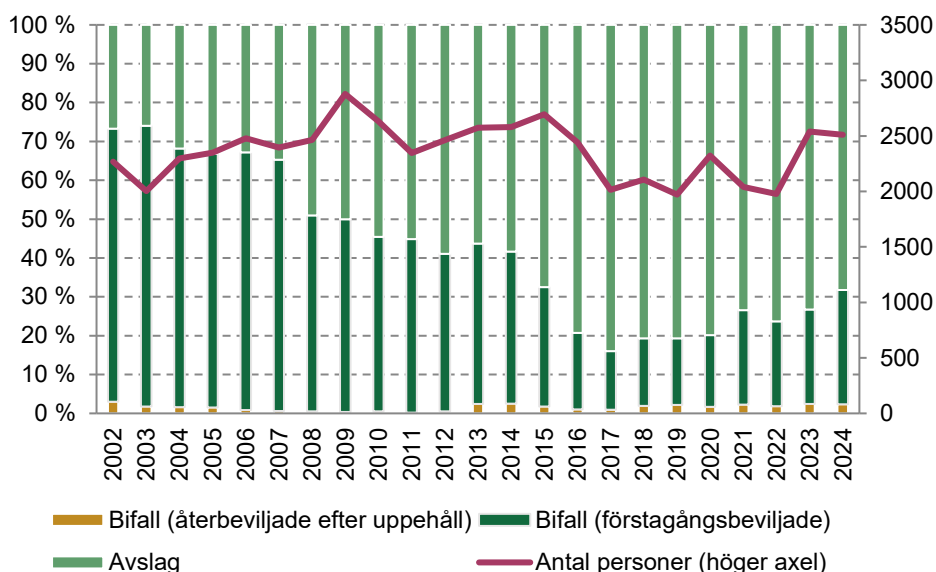
De allra flesta som beviljas assistansersättning får det för första gången (benämns fortsättningsvis som *förstagångsbeviljade*). Det finns också en mindre grupp som tidigare haft ersättning, men som efter ett uppehåll ansöker igen och beviljas på nytt (benämns fortsättningsvis som *återbeviljade*).

År 2024 var det ungefär 740 förstagångsbeviljade och knappt 60 återbeviljade. Det innebär en ökning av antalet förstagångsbeviljade jämfört med 2023 (nästan 620 förstagångsbeviljade). Antalet återbeviljade 2024 var i nivå med antalet 2023. Efter lagändringarna för *Stärkt rätt till personlig assistans* har antalet återbeviljade blivit något fler. Samtidigt utgör dessa lika stor andel av alla beslut som tidigare (ungefär 2 procent), eftersom det totala antalet personer som fått ett beslut det senaste året har ökat.

Sedan 2002 har andelen som fått bifall på sin ansökan minskat från 73 procent till som lägst 16 procent år 2017. Under denna period minskade andelen bifall kontinuerligt fram till 2017, och mer påfallande vid två tillfällen: 2008 samt 2015–2016. Dessa två tillfällen sammanfaller med förtydligandet av tre grundläggande behov och förändrad rättspraxis kring det grundläggande behovet annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper. Sedan 2021 har andelen bifall successivt ökat. Det beror på två lagändringar. Dels lagändringarna som gäller hjälp med *andning* och *måltider i form av sondmatning*, och dels *Stärkt rätt till personlig assistans*.²⁵ Lagändringarna har inneburit att fler har beviljats assistansersättning.

²⁵ En detaljerad beskrivning av viktiga förändringar i lagstiftning och rättspraxis som påverkat bedömningen av personlig assistans finns i Bilaga 1.

Figur 6 **Antal personer som fått beslut om assistansersättning samt andel som får bifall och avslag på ansökan om assistansersättning, 2002–2024**

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Fler barn och vuxna beviljas assistansersättning

År 2024 fick drygt 1 200 barn och ungefär 1 300 vuxna beslut på sin ansökan om assistansersättning. Bland barn var andelen bifall 34 procent och bland vuxna var andelen 30 procent. Jämfört med 2023 innebär det en ökning från 29 procent för barn och 24 procent för vuxna. Andel bifall har ökat med ungefär 5 procentenheter för både barn och vuxna under 2024. Sedan 2020 har andelen bifall ökat mer bland barn än bland vuxna.

Andelen bifall har ökat både för flickor och pojkar, samt för kvinnor och män. Andelen bifall ökade mest för kvinnor, och ökade med knappt 8 procentenheter från 23 procent 2023 till 31 procent 2024. Det är den största ökningen för kvinnor mellan två år. Andelen bifall ökade med 4 procentenheter för både flickor och pojkar. Bland män ökade andelen bifall med knappt 3 procentenheter jämfört med föregående år. Ökningen för samtliga grupper innebär att andelen bifall 2024 för respektive grupp var den högsta på många år och var i nivå med andelen bifall 2015.

Historiskt sett har andelen bifall varit högre bland flickor än bland pojkar. Skillnader i andel bifall mellan flickor och pojkar är dock svåra att analysera eftersom antalet personer i varje grupp är relativt få. I tidigare studier, där flera bakgrundsfaktorer tagits hänsyn till, har resultaten visat att flickor fortsatt haft högre andel bifall än pojkar medan det inte kvarstår några skillnader mellan kvinnor och män.²⁶

²⁶ Försäkringskassan, 2015a; Försäkringskassan, 2017a.

Antalet nybeviljade fortsätter att öka

I följande avsnitten studeras dem som får bifall på sin ansökan om rätten till assistansersättning (benämns i fortsättningen som *nybeviljade*).²⁷

År 2024 beviljades nästan 800 personer assistansersättning. Det är högsta antalet nybeviljade under ett enskilt år sedan 2015. I jämförelse med antalet nybeviljade 2023 (ungefär 680 personer) ökade antalet med knappt 120 personer, vilket motsvarar en ökning med 17 procent (se Bilaga 2, Tabell 14).

Grupp 1 är numera den största gruppen som beviljas ersättningen

Föregående år, 2023, ökade antalet nybeviljade särskilt i grupp 1 i LSS:s personkrets och var för första gången i nivå med antalet nybeviljade i grupp 3, som historiskt varit den största gruppen (se Figur 7). År 2024 har antalet nybeviljade i grupp 1 fortsatt att öka och blev för första gången den största gruppen i personkretsen. Antalet nybeviljade ökade även i grupp 2 och grupp 3, även om ökningen var relativt liten.

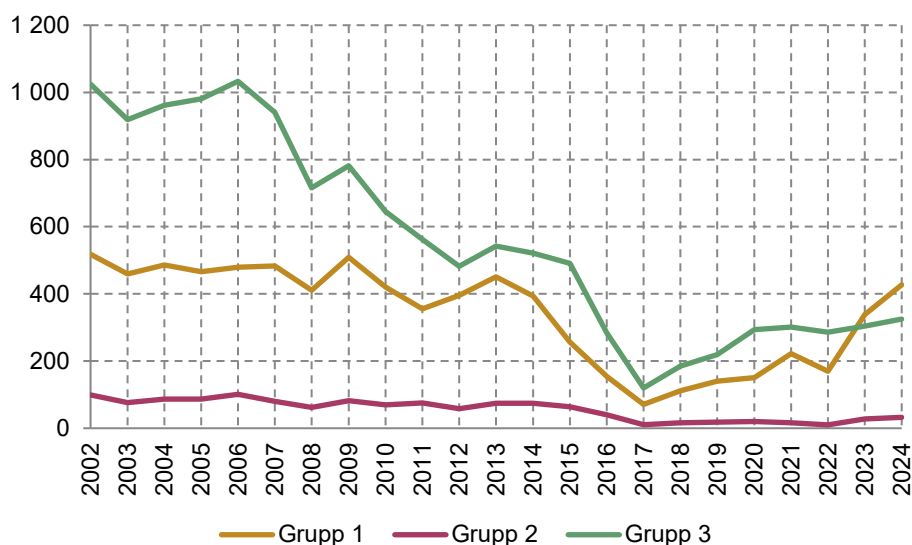
År 2024 uppgick antalet nybeviljade i grupp 1 till ungefär 430 personer, vilket nästan är dubbelt så många som antalet år 2022. Att antalet nybeviljade har ökat för grupp 1 beror både på att antalet som ansöker och andelen som får bifall har ökat sedan 2023. Antalet personer som fick ett beslut och tillhör grupp 1 uppgick till ungefär 1 300 personer 2024, vilket var i nivå med antalet 2023. Det kan jämföras med drygt 900 personer år 2022. Andelen bifall för grupp 1 ökade från 24 procent 2023 till 30 procent 2024. En förklaring till att fler i grupp 1 har beviljats assistansersättning är de lagändringar som trädde i kraft 1 januari 2023 som inneburit en utvidgning av vad som ger rätt till personlig assistans för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Grupp 3 har inte följt samma utveckling som grupp 1, utan antalet nybeviljade per år har varit relativt oförändrat de senaste tre åren. Antalet nybeviljade för grupp 3 uppgick till 325 personer 2024, vilket var cirka 20 personer fler än 2023. Grupp 2 ligger kvar på en fortsatt låg nivå även 2024.

²⁷ I tidigare uppföljningar har endast förstagångsbeviljade analyserats. I denna uppföljning analyseras samtliga nybeviljade, vilket innebär att de som återbeviljats efter uppehåll också ingår i redovisningen. De allra flesta nybeviljade är förstagångsbeviljade (93 procent 2024) och en mindre andel är återbeviljade (7 procent). I Bilaga 7 finns beskrivningar av definitioner och begrepp som används, samt avgränsningar som görs i rapporten.

Figur 7 **Antal nybeviljade fördelat på grupp i LSS:s personkrets, 2002–2024**

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Pojkar är fortsatt den största gruppen bland de som beviljas ersättning

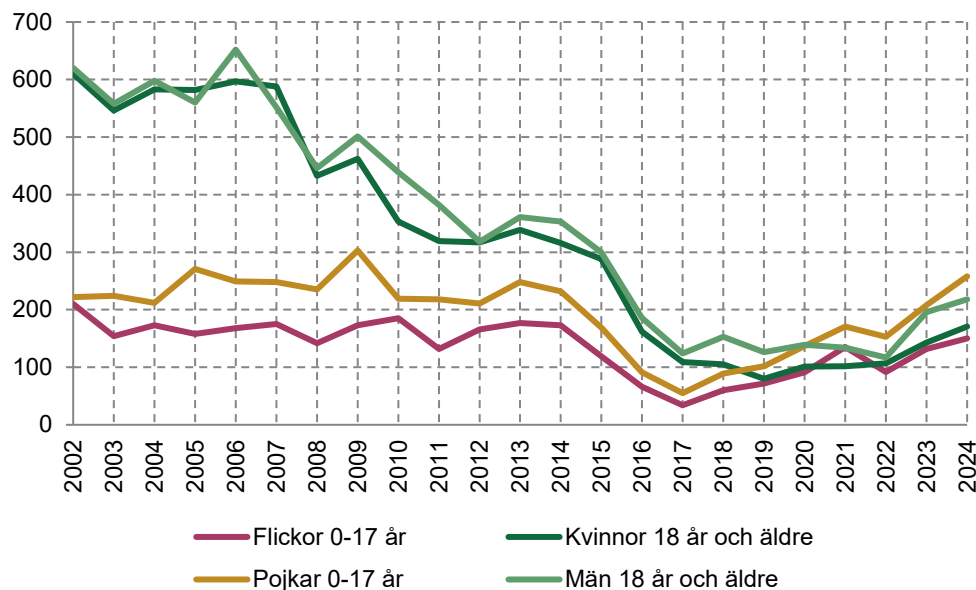
Antalet nybeviljade ökade för både barn och vuxna oavsett kön 2024 (se Figur 8). I jämförelse med 2023, ökade antalet nybeviljade pojkar med 25 procent 2024, vilket är den största procentuella ökningen bland samtliga köns- och ålderskategorier. Den näst största ökningen återfinns bland kvinnor som ökade med knappt 20 procent.

Sett över en längre tid tillbaka har antalet nybeviljade minskat för både barn och vuxna. Dock har de minskat vid olika tillfällen. För vuxna började minskningen redan 2007–2008 i samband med förtydligande av de grundläggande behoven *personlig hygien*, *av- och påklädning* och *måltider*²⁸. Minskningen för barn började först 2015.

Sedan 2018 har antalet nybeviljade barn ökat, och sedan 2021 har barnen varit fler än vuxna bland nybeviljade varje år. Under samma period har antalet nybeviljade vuxna i stället minskat fram till och med 2022. År 2023 bröts detta mönster för vuxna och antalet nybeviljade ökade med cirka 50 procent jämfört med föregående år. Antalet nybeviljade vuxna fortsatte att öka 2024 till nästan 400 personer, vilket är det högsta antalet sedan 2015.

²⁸ RÅ 2009 ref. 57.

Figur 8 Antal nybeviljade per år fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Allt fler äldre barn beviljas ersättningen till följd av *Stärkt rätt till personlig assistans*

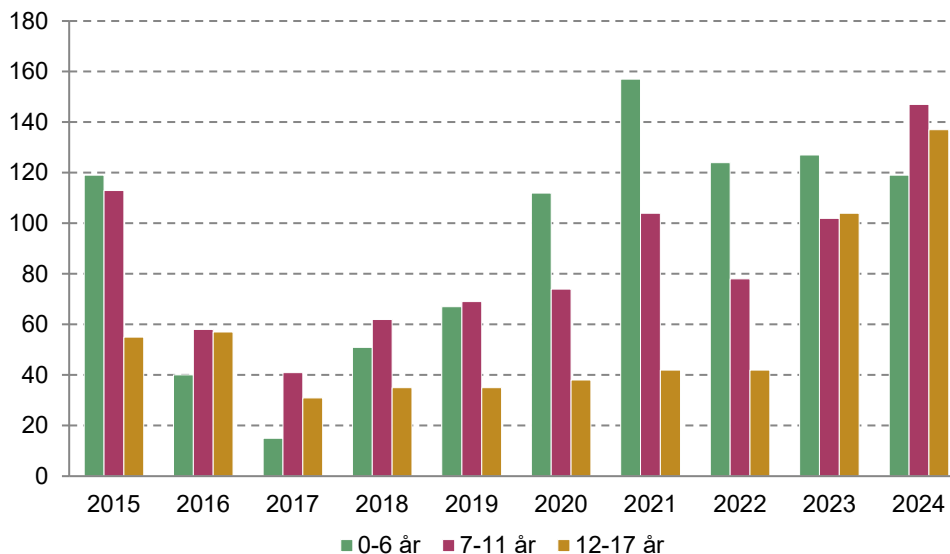
Bland barn har antal nybeviljade särskilt ökat i åldersgrupperna 7–11 år och 12–17 år sedan lagändringarna för *Stärkt rätt till personlig assistans* trädde i kraft 2023 (se Figur 9). År 2024 ökade antalet ytterligare och barn 7–11 år blev den största åldersgruppen bland nybeviljade barn. Den näst största åldersgruppen var 12–17 år som, fram till och med 2022, inte har följt samma utveckling som andra åldersgrupper bland barn. Ökningen 2023 och 2024 för dessa åldersgrupper beror på att en stor andel har beviljats tid för något av de nya grundläggande behoven som infördes i samband med lagändringarna.²⁹

Sedan 2018 har antalet nybeviljade särskilt ökat för åldersgruppen 0–6 år, som fram till och med 2023 var den största åldersgruppen bland nybeviljade barn. Ökningen av de allra yngsta barnen kan förklaras av lagändringarna som gäller hjälp vid *andning* och *sondmatning*. År 2024 var antalet nybeviljade i denna åldersgrupp i nivå med de senaste åren.

²⁹ En analys av vilka åldersgrupper som har beviljats tid för de nya grundläggande behoven redovisas i kapitel 5.

Figur 9 **Antal nybeviljade barn per år fördelat på åldersgrupper, 2015–2024**

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: I redovisningen jämförs antalet nybeviljade under perioden 2015–2024 eftersom antalet beviljade var som lägst efter dom från HFD 2015.

Andelen som fick bifall vid en upprepad ansökan ökade 2024

40 procent av alla som fick ett beslut 2024, har tidigare ansökt en eller flera gånger, och fått avslag på sin ansökan om assistansersättning (benämns fortsättningsvis som *upprepad ansökan*) (se Tabell 1). Bland dessa var andelen bifall 35 procent. Det är den högsta beviljandegraden för de som gör en upprepande ansökan sedan 2020.

Andelen som gör en upprepad ansökan har varit något högre sedan 2023 jämfört med åren före. Mellan 2020–2022 var det årligen drygt en tredjedel av alla sökande som gjorde en upprepad ansökan. År 2023 ökade det till knappt hälften, vilket var den högsta nivån på flera år.

Att en person väljer att ansöka om assistansersättning igen kan ha olika förklaringar. En förklaring kan vara att vid bedömning av barns hjälpbehov avtar föräldraansvaret med åldern. Det innebär att barn som tidigare fått avslag senare kan beviljas ersättningen när föräldraansvaret har minskat. Förändringar i hälsotillstånd och livssituation kan också påverka bedömningen av hjälpbehovet.

En annan orsak kan vara att personer som tidigare inte fått rätt till ersättningen väljer att ansöka igen efter lagändringar. Till exempel är lagändringarna för *Stärkt rätt till personlig assistans* en förklaring till att fler personer har ansökt om ersättningen igen under åren 2023 och 2024.

Tabell 1 **Antal personer som fått beslut om assistansersättning samt andelen som är upprepad ansökan och andelen som beviljas vid upprepad ansökan, för åren 2020–2024**

År	Antal personer som fick beslut om assistansersättning	varav är upprepad ansökan	varav som fick bifall vid upprepad ansökan
2020	2 322	35%	25%
2021	2 039	39%	31%
2022	1 978	37%	26%
2023	2 539	45%	28%
2024	2 511	40%	35%

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Bland de som ansöker igen efter förändringar i lagstiftning och rättspraxis, är det många som berörs av dessa förändringar. Tidigare uppföljningar har visat att en stor andel av de förstagångsbeviljade, som tidigare hade fått avslag, beviljades tid för hjälp med andning eller sondmatning efter lagändringarna 1 juli 2020.³⁰ Det var även en stor andel av de förstagångsbeviljade 2023 som tidigare hade fått avslag och beviljades tid för hjälp med de nya grundläggande behoven som infördes i samband med lagändringarna för *Stärkt rätt till personlig assistans*.

Bland de som beviljades assistansersättning 2024, hade ungefär var tredje person gjort en upprepad ansökan (se Tabell 2). Av de barn som fick bifall vid en upprepad ansökan 2024 beviljades drygt 40 procent tid för hjälp med *förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning*. En fjärdedel beviljades tid för *löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd*. Bland vuxna som fick bifall på sin upprepade ansökan var det en lägre andel som beviljades tid för hjälp med något av dessa behov.

I jämförelse med 2023, vilket var det första helåret sedan reformen trädde i kraft, har andelen nybeviljade som tidigare ansökt och fått avslag minskat. Andelen av dessa som beviljades tid för hjälp med något av de nya grundläggande behoven var ungefär i nivå med uppföljningen 2023.

Att andelen nybeviljade som tidigare ansökt och fått avslag minskade 2024 kan förklaras av att många av de som före lagändringarna inte hade rätt till personlig assistans sannolikt gjorde sin ansökan i närtid efter ikraftträdandet 1 januari 2023.

³⁰ Se till exempel Försäkringskassan, 2024c.

Tabell 2 **Antal och andel nybeviljade som fått avslag på tidigare ansökan samt förekomst av tid för att förebygga skada och löpande stöd, 2024**

	Barn	Vuxna	Totalt
	0–17 år	18 år och äldre	
Totalt antal nybeviljade 2024	403	394	797
varav tidigare ansökt och fått avslag	143	143	286
Andelen nybeviljade vid upprepade ansökan 2024	35%	36%	36%
varav andelen som beviljades tid för hjälp med förebygga skada	42%	17%	30%
varav andelen som beviljades tid för hjälp med löpande stöd	25%	19%	22%

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Andelen som får avslag har minskat – men många har fortfarande inte rätt till assistansersättning

År 2024 fick drygt 1 700 personer avslag på sin ansökan, vilket motsvarade 68 procent av alla som fick beslut om rätten till assistansersättning. Andelen avslag 2024 var den lägsta nivån sedan 2015.³¹ Antalet avslag år 2024 var något färre än 2023, men fler än antalet avslag under perioden 2018–2022. Det beror på att fler personer har ansökt och fått beslut om assistansersättning. Trots att antalet avslag har ökat, har andelen som fått avslag minskat både 2023 och 2024.

Hur stor andel och hur många som får avslag har varierat sedan 2002 och var som högst år 2017. Sedan 2021 har andelen avslag minskat. Utvecklingen av andelen som får avslag kan delvis förklaras av olika förändringar i lagstiftning och rättspraxis.³²

Vuxna får oftare avslag än barn

Sedan 2019 har andelen avslag bland barn minskat från 80 procent till ungefär 65 procent 2024. För vuxna har andelen avslag varit stabil sedan 2019, omkring 80 procent, fram till 2023 då den minskade till cirka 75 procent. Året därpå, 2024, minskade andelen avslag bland vuxna ytterligare till 70 procent, vilket är den lägsta nivån sedan 2015.

Bland barn är det fler pojkar än flickor som får avslag på ansökan om assistansersättning, och så har det varit historiskt (se Figur 10). Det beror delvis på att fler pojkar än flickor har ansökt och fått beslut om rätt till assistansersättning. Sedan 2012 har även andelen avslag varit något högre för pojkar (68 procent 2024) än för flickor (62 procent). I en rapport där Försäkringskassan studerar de som får avslag inom assistansersättningen visade en fördjupad analys att sannolikheten till ett avslag var lägre för flickor

³¹ Se även socialförsäkringsrapporten "Vilka får avslag på ansökan om assistansersättning?" för en redovisning och analys av utvecklingen av antal personer som får avslag samt hur det skiljer sig mellan olika grupper (Försäkringskassan, 2024d).

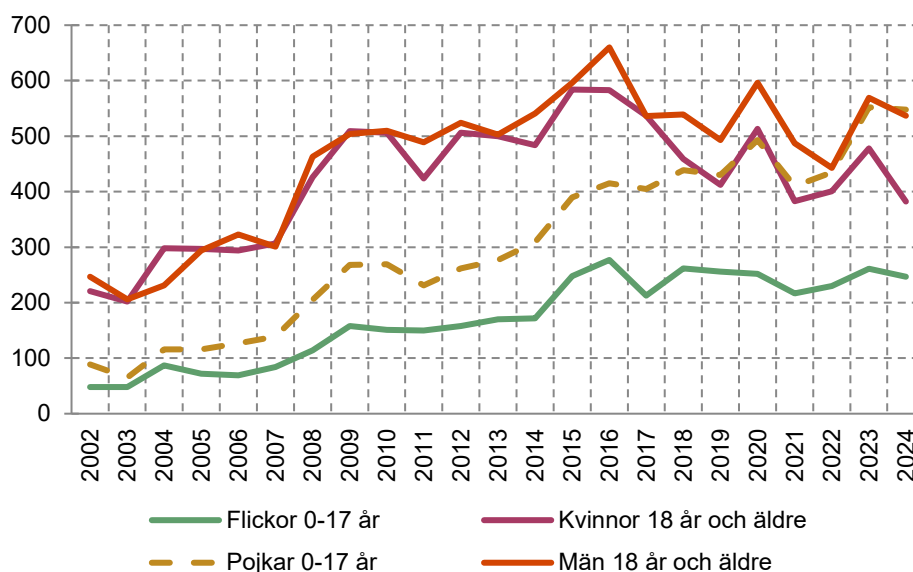
³² Se Bilaga 1 för beskrivningar av de viktigaste förändringarna i lagstiftning och rättspraxis som påverkat utfallet av assistansersättningen.

än pojkar. Resultatet från analysen visar att skillnaderna i andel avslag mellan flickor och pojkar kvarstår när man samtidigt tar hänsyn till födelseland, åldersgrupp och grupp i LSS:s personkrets. Skillnaden i andelen avslag mellan flickor och pojkar beror de senaste åren på större skillnader inom vissa åldersgrupper än grupperna som helhet. I huvudsak har skillnaden mellan flickor och pojkar varit störst i åldersgruppen 0–6 år, medan skillnader i de äldre åldersgrupperna har minskat över tid. Vad som orsakar skillnaden i andel avslag mellan flickor och pojkar är dock inte känt.

Bland vuxna är det fler män än kvinnor som får avslag, och även här handlar det om att fler män än kvinnor ansöker och får beslut om rätten till assistansersättning. Att det är fler män som ansöker om assistansersättning kan möjligen förklaras av att det finns vissa könsskillnader vad gäller förekomst av olika diagnoser. Generellt är det även fler män än kvinnor som är beviljade insatser enligt LSS.³³ De senaste åren har skillnaden i andel avslag mellan kvinnor och män varit relativt små. År 2024 var andelen avslag något lägre för kvinnor (69 procent) än för män (71 procent).

Figur 10 **Antal personer som får avslag per år, fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024**

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Grupp 1 i LSS:s personkrets får flest avslag

I Figur 11 visas antalet personer som fått avslag på ansökan om assistansersättning 2024, fördelat på grupper i LSS:s personkrets, samt kön och åldersgrupper. Personer som tillhör grupp 1 fick flest avslag och utgjorde 60 procent av alla avslag 2024. Grupp 1 består till störst andel av barn, och framförallt pojkar, vilka utgjorde nästan hälften av alla som fick avslag 2024.

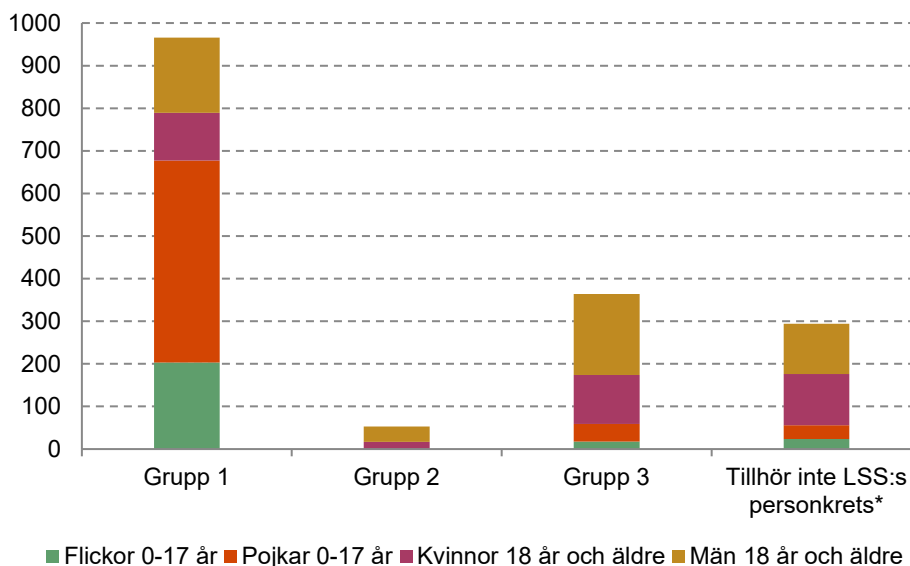
³³ Socialstyrelsen, 2023.

Personer som tillhör grupp 2 och grupp 3, samt personer som får avslag för att de inte bedöms tillhöra LSS:s personkrets består till störst del av vuxna.³⁴

Antalet avslag för personer som tillhör grupp 1 har ökat sedan lagändringarna för *Stärkt rätt till personlig assistans* trädde i kraft, från drygt 700 personer 2022 till omkring 1 000 personer både 2023 och 2024. Det beror på att antalet personer som tillhör grupp 1 och ansöker om assistansersättning har ökat sedan 2023. Även fast antalet avslag har ökat för grupp 1, har andelen som får avslag minskat från drygt 80 procent 2022 till knappt 70 procent 2024. Det beror på att fler personer som tillhör grupp 1 har beviljats assistansersättning med anledning av nämnda lagändringar. För personer som tillhör grupp 2 och 3 har antalet avslag varit oförändrat och för båda grupperna har andelen avslag också minskat, än om förändringen är relativt liten.

Figur 11 **Antal personer som fått avslag på ansökan om assistansersättning fördelat på grupp i LSS:s personkrets, 2024**

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: *I denna grupp ingår personer som fått avslag för att de inte bedömts tillhöra LSS:s personkrets.

Det finns flera orsaker till att ansökan avslås

När en person ansöker om assistansersättning bedömer Försäkringskassan först om den sökande uppfyller grundläggande förutsättningar i lagstiftningen. De grundläggande förutsättningarna är att den enskilde är försäkrad, inte bor på ett boende där vård och omsorg ingår, och uppfyller ålderskriteriet vid ansökningstillfället³⁵.

³⁴ Ett rekvisit för att tillhöra grupp 2 i LSS:s personkrets är att det har uppkommit en hjärnskada i vuxen ålder. Det är därför naturligt att denna grupp består av vuxna.

³⁵ Ansökan ska inkomma till Försäkringskassan senast dagen före 66-årsdagen (51 kap. 8 § 2 p. SFB). Fram till och med 2022 var åldersgränsen 65 år.

För dem som uppfyller dessa förutsättningar görs därefter en bedömning av grupptillhörighet i LSS:s personkrets. För dem som bedömts tillhöra personkretsen är nästa steg att bedöma om behovet av hjälp med de grundläggande behoven överstiger i genomsnitt 20 timmar per vecka. Om den sökande i något av stegen inte uppfyller kriterierna avslås ansökan.

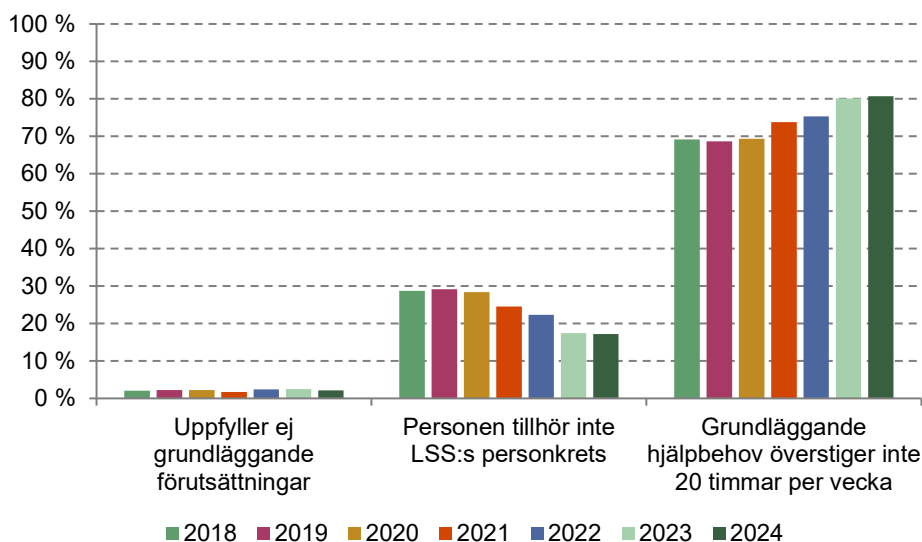
De flesta har inte tillräckligt stora grundläggande behov

I Figur 12 redovisas förekomsten av olika orsaker till avslag för åren 2018–2024. Den vanligaste orsaken till ett avslag är att behovet av hjälp med de grundläggande behoven inte överstiger i genomsnitt 20 timmar per vecka. Detta var orsaken till 80 procent av alla avslag 2024.

Sedan 2018 har andelen avslag som beror på att personen inte bedöms tillhöra LSS:s personkrets minskat och utgjorde knappt 20 procent av alla avslag 2024. Det innebär att de flesta som får beslut om assistansersättning bedöms tillhöra LSS:s personkrets. Att andelen som får avslag för att de inte tillhör personkretsen har minskat kan delvis förklaras av att antalet personer som ansöker om assistansersättning igen, efter att tidigare fått ett avslag på ansökan, har ökat. Bland de som ansöker igen är det vanligt att man har bedömts tillhöra någon grupp i LSS:s personkrets.

Det är en liten andel som årligen får avslag för att de inte uppfyller grundläggande förutsättningar för att beviljas ersättningen. År 2024 var det orsak till 2 procent av alla avslag, vilket är i nivå med tidigare år.

Figur 12 Orsaker till avslag för åren 2018–2024 (procent)

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Det är vanligare för vuxna att inte omfattas av personkretsen

Det finns vissa skillnader mellan barn och vuxna i orsaker till avslag.³⁶ För både barn och vuxna är den vanligaste orsaken till avslag att deras

³⁶ Se även Bilaga 3 för statistik över orsaker till avslag för delat på olika åldersgrupper och år.

grundläggande hjälpbehov i genomsnitt inte överstiger 20 timmar per vecka. Däremot är det vanligare för vuxna än för barn att få avslag för andra skäl.

Det är vanligare för vuxna än för barn att få avslag för att de inte bedöms tillhöra LSS:s personkrets. Andelen vuxna som får avslag för att de inte bedöms omfattas av LSS:s personkrets har mellan 2018 och 2024 minskat från nästan 40 procent till 25 procent. Bland barn har andelen avslag med denna orsak minskat från 16 procent till mindre än 10 procent under samma tidsperiod.

Det är vanligare för barn än för vuxna att få avslag för att hjälp med de grundläggande behoven inte bedöms överstiga i genomsnitt 20 timmar per vecka. Det kan delvis förklaras av att barn ofta deltar i verksamheter där kommunen tillgodoser deras behov, till exempel förskola, skola eller korttidsvistelse enligt LSS. En annan förklaring är att föräldraansvaret beaktas vid bedömningen av barns rätt till assistansersättning.

De flesta bedöms ha grundläggande hjälpbehov som uppgår till högst 10 timmar per vecka

I Figur 13 framgår hur det bedömda antalet timmar för grundläggande behov per vecka fördelar sig bland personer som bedömts tillhöra LSS:s personkrets och fått avslag för att deras grundläggande hjälpbehov i genomsnitt inte överstiger 20 timmar per vecka.

För drygt 70 procent av dessa 2024 bedömdes det grundläggande hjälpbehovet i genomsnitt uppgå till högst 10 timmar per vecka. Nästan hälften bedömdes ha behov av hjälp med grundläggande behov som i genomsnitt uppgick till högst 5 timmar per vecka. Sedan 2023 har andelen som inte bedöms ha något grundläggande hjälpbehov (0 timmar per vecka) ökat från 10 procent 2022 till 20 procent. År 2024 ökade denna andel till 23 procent.

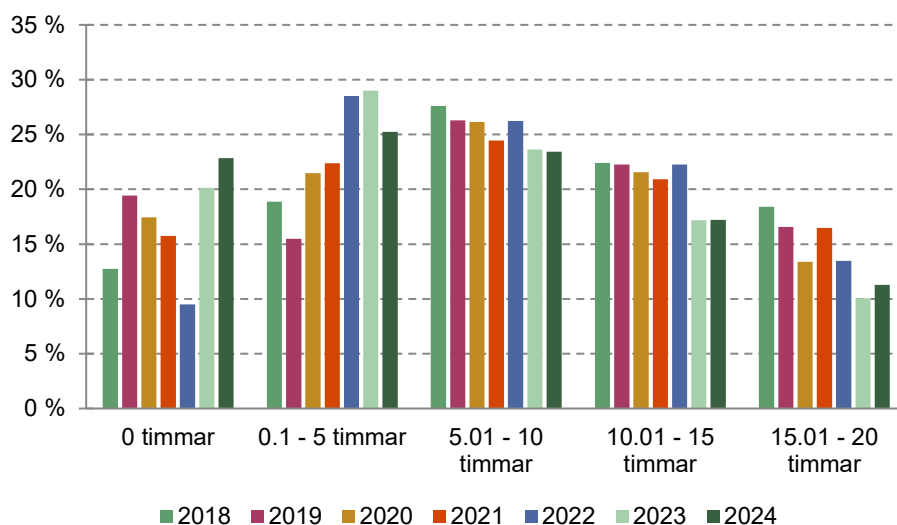
Det är vanligare att barn bedöms inte ha något behov av hjälp med grundläggande behov jämfört med vuxna. År 2024 var det fallet för drygt en tredjedel av alla barn. Motsvarande andel bland vuxna omfattar mindre än 10 procent.

När bedömningen av grundläggande behov är 0 timmar per vecka kan det bero på att den hjälp som personen behöver inte bedöms vara grundläggande behov. För barn under 12 år kan det också handla om att det inte finns någon tid kvar för grundläggande behov efter ett föräldraavdrag. En tidigare uppföljning har visat att nästan hälften av alla barn under 12 år som fick avslag 2023 bedömdes efter ett avdrag ha 0 timmar per vecka för hjälp med grundläggande behov. Före avdraget var det mindre än 5 procent av dessa barn som bedömdes ha 0 timmar per vecka. Samtidigt som föräldraavdrag leder till att fler bedöms ha 0 timmar i grundläggande behov, har de allra flesta barn som får avslag redan innan ett avdrag, inte tillräckligt stora hjälpbehov för att beviljas assistansersättning.³⁷

³⁷ Försäkringskassan, 2024b.

Figur 13 **Antal bedömda timmar för grundläggande behov för personer som tillhör LSS:s personkrets och fått avslag, andel personer per kategori, för åren 2018–2024.**

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: För barn redovisas antalet bedömda timmar efter eventuella föräldraavdrag.

Genomsnittligt antal beviljade timmar

Den här indikatorn beskriver antalet timmar som beviljats för assistansersättning. Det redovisas som ett genomsnitt per vecka för olika grupper. Indikatorn används för att följa utvecklingen av antalet timmar som beviljats för assistansersättning.

Det genomsnittliga antalet timmar bland samtliga mottagare påverkas av främst två faktorer: hur många timmar som nya mottagare av assistansersättning beviljats (nybeviljade) samt förändringar av antalet timmar bland samtliga mottagare. Förändringar av antalet timmar för samtliga mottagare kan ske till följd av att mottagare ansöker om flera timmar. Därför redovisas indikatorn för alla mottagare av assistansersättning samt de som beviljats assistansersättning under 2024 (nybeviljade). Nybeviljade är alltså en delmängd av alla mottagare.

Vid jämförelse av genomsnittligt antal beviljade timmar mellan grupper kan genomsnittet även påverkas av gruppens sammansättning. Personer med olika typer av funktionsnedsättning eller i olika åldrar har olika behov av personlig assistans. Därför skiljer sig genomsnittet av antalet beviljade timmar mellan olika grupper i personkretsen och mellan olika åldersgrupper.³⁸

Kapitlet beskriver utvecklingen under hela tidsperioden 2002–2024 med särskilt fokus på utvecklingen 2018–2024.

Sammanfattning av kapitlet

- Det genomsnittliga antalet beviljade timmar för samtliga mottagare ökade 2024 och uppgick till 136 timmar per vecka. Det är en ökning med 2 timmar per vecka jämfört med 2023.
- För nybeviljade har det genomsnittliga antalet beviljade timmar minskat med 1 timme jämfört med 2023 och uppgick till 122 timmar per vecka 2024. Motsvarande minskning har skett för både nybeviljade barn och vuxna.
- Flickor är i genomsnitt beviljade fler timmar än pojkar. Det kan förklaras av att flickor och pojkar har olika sammansättning vad gäller ålder och grupper i LSS:s personkrets.
- Män är i genomsnitt beviljade fler timmar än kvinnor och det kan inte förklaras av olika sammansättning av ålder och grupper i LSS:s personkrets.

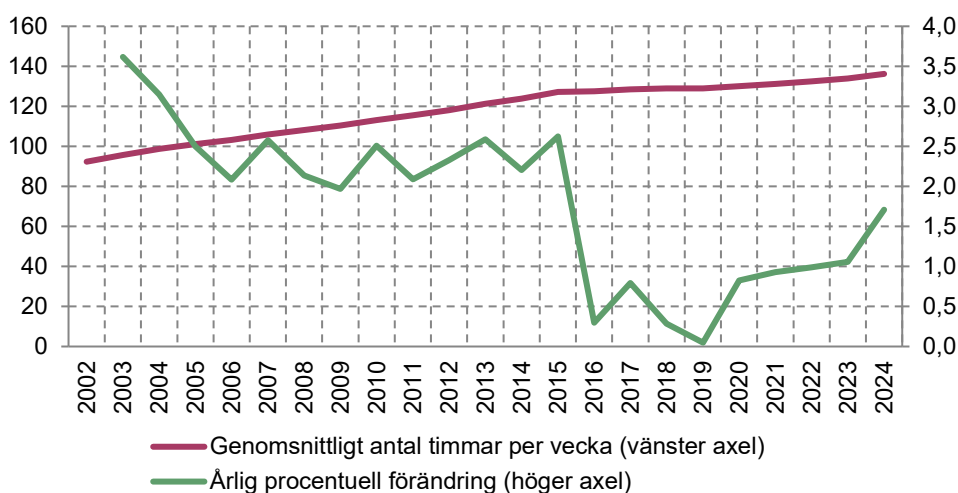
³⁸ Till exempel är barn 0–6 år i genomsnitt beviljade fler timmar än äldre barn. Om andelen i åldersgruppen 0–6 år hade ökat skulle det troligen innebära att genomsnittet av antalet beviljade timmar för hela barngruppen hade ökat. Detta kan alltså ske även om genomsnittet för andra åldersgrupper inte har förändrats.

Genomsnittligt antal timmar har ökat

År 2024 var mottagare av assistansersättningen i genomsnitt beviljade 136 timmar per vecka (se Figur 14). Det är en ökning med 2 timmar per vecka jämfört med 2023 och motsvarar en procentuell ökning med nästan 2 procent. Det är den största procentuella ökningen sedan 2015. Ökningen har skett för samtliga köns- och ålderskategorier.

De senaste åren har ökningstakten varit lägre än utvecklingen fram till 2015, då antalet timmar ökade med i genomsnitt 2,5 procent årligen (se Bilaga 4, Tabell 24). Mellan 2016 och 2019 var den procentuella ökningen betydligt lägre, i genomsnitt cirka 0,4 procent årligen.

Figur 14 Genomsnittlig och årlig förändring av antal timmar per vecka för samtliga assistansmottagare, 2002–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Ökningstakten har tilltagit sedan 2020 och det beror delvis på flera lagändringar som har inneburit att införandet av nya grundläggande behov. Den märkbara ökningen år 2024 beror bland annat på lagändringarna för *Stärkt rätt till personlig assistans*. Personer som har beviljats tid för hjälp med de behoven som införts sedan 2019 har i genomsnitt beviljats många timmar.³⁹

Den historiska utvecklingen av antalet beviljade timmar har analyserats i flera tidigare rapporter. Tidigare har ökningen har bland annat berott på att allt fler assistansmottagare beviljades tid för *tillsyn*, både som grundläggande behov och som andra personliga behov. Personer som beviljades tid för *tillsyn* hade i genomsnitt betydligt fler timmar än andra mottagare.⁴⁰

Tidigare analyser visar även att genomsnittligt antal beviljade timmar ökade både bland dem som hade kommunen som anordnare och bland dem som hade en privat anordnare. Störst ökning noterades för dem som bytt från en kommunal till en privat anordnare.⁴¹ Att allt fler mottagare har bytt från kommunal till privat anordnare kan alltså ha bidragit till ökningen av antalet timmar. År 2023 hade 70 procent av mottagare en privat aktör som

³⁹ Se vidare i nästa kapitel där antal beviljade timmar per behov analyseras.

⁴⁰ Försäkringskassan, 2015.

⁴¹ Försäkringskassan, 2015; se även Försäkringskassan 2016; 2017a.

assistansanordnare. Det kan jämföras med 1995 då andelen med en privat assistansanordnare var 5 procent.⁴²

Antalet beviljade timmar fortsätter att öka, men långsammare än tidigare

Sedan 2016 har ökningen av antalet beviljade timmar dämpats. Den dämpade utvecklingen beror framför allt på att färre mottagare ansöker om och beviljas fler timmar. Mellan 2012–2015 var det ungefär 2 000 mottagare per år som ansökte om flera timmar. Det står i kontrast till perioden därefter, 2016–2018, när knappt 700 mottagare ansökte om fler timmar varje år.⁴³ För perioden 2020–2022 ökade antalet mottagare som ansökte om fler timmar till ungefär 1 000 per år, varav ungefär 80 procent beviljades fler timmar.⁴⁴

Att färre ansöker om fler timmar de senaste åren jämfört med tidigare skulle delvis kunna bero på borttagandet av tvåårsomprövningarna den 1 april 2018. Det var tidigare vanligt att mottagare ansökte om fler timmar i samband med en tvåårsomprövning, varav majoriteten också beviljades fler timmar. Anledningen till det är att det troligtvis fanns en grupp assistansmottagare som enbart ansökte om fler timmar i samband med en tvåårsomprövning.⁴⁵

En annan anledning till den dämpade timutvecklingen är att fler får assistans en större del av dygnet. Det framgår av en tidigare rapport om användningen av assistansersättning. Förutom att det visar på ett stort behov av stöd och service, innebär det också att ett utökat behov av assistansersättning för en stor del av mottagarna i huvudsak bara kan bestå av mer aktiv tid på natten eller av mer dubbelassistans.⁴⁶

Antalet beviljade timmar har minskat något för nybeviljade

År 2024 var nybeviljade i genomsnitt beviljade 122 timmar per vecka. I jämförelse med 2023 var genomsnittet något lägre och innebär en minskning med 1 timme per vecka. Genomsnittet bland nybeviljade har varit relativt oförändrat sedan 2022.

Historiskt sett har genomsnittet av antalet beviljade timmar varit lägre för nybeviljade än för samtliga mottagare av assistansersättning. Dock har utvecklingen av antalet beviljade timmar de senaste åren ökat mer för nybeviljade än för samtliga mottagare.

En förklaring till att utvecklingen av timmar ser olika ut för nybeviljade och samtliga mottagare kan vara att nybeviljade har haft en relativt hög årlig utveckling av antalet beviljade timmar mellan 2019 och 2022. Den förhöjda timutvecklingen beror på de senaste lagändringarna som innebar att assistans har beviljats för sådana behov som vanligtvis innebär många timmar. I takt

⁴² Försäkringskassan, 2024a

⁴³ Försäkringskassan, 2020a.

⁴⁴ Försäkringskassan, 2023c.

⁴⁵ Försäkringskassan, 2020a.

⁴⁶ Försäkringskassan, 2022b.

med att det har tillkommit fler nybeviljade som har beviljats många timmar, har genomsnittet för samtliga mottagare fortsatt att öka.

Skillnaden i det genomsnittliga antalet beviljade timmar mellan nybeviljade och samtliga mottagare har minskat sedan 2020. År 2024 var genomsnittet för samtliga mottagare 14 timmar högre än för nybeviljade. Det kan jämföras med år 2018 då skillnaden i genomsnitt var närmare 30 timmar.

Bland nybeviljade vuxna beviljades i genomsnitt 128 timmar per vecka och för barn 117 timmar per vecka 2024. Både för nybeviljade barn och vuxna innebär det en minskning med 1 timma per vecka jämfört med 2023.

Sedan 2020 har ökningstakten av antalet timmar varit högre för nybeviljade barn än för vuxna. Det är sannolikt en konsekvens av att en större andel barn har beviljats tid för hjälp med *andning* och *sondmatning*. Personer som beviljas assistansersättning för hjälp med dessa behov beviljas också ofta många timmar. Detta gäller även tid för de nya grundläggande behoven *förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning* och *löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd*.⁴⁷ Att det genomsnittliga antalet timmar har ökat mer för samtliga mottagare som är barn än för vuxna sedan 2018 beror på att barn i större utsträckning består av nybeviljade. Bland nybeviljade barn är det vanligt att beviljas tid för sådana hjälpbehov som innebär många assistanstimmar.

När utvecklingen av antalet beviljade timmar för nybeviljade analyseras utifrån kön och ålder framträder dock olika mönster. År 2024 beviljades flickor i genomsnitt 126 timmar per vecka, en ökning med 4 timmar per vecka jämfört med 2023. Pojkar beviljades i genomsnitt 111 timmar per vecka, vilket är en minskning med 3 timmar per vecka jämfört med föregående år.

Kvinnor beviljades i genomsnitt 119 timmar per vecka 2024, 5 timmar per vecka färre jämfört med genomsnittet 2023. Män beviljades i genomsnitt 135 timmar per vecka 2024, en ökning med 3 timmar per vecka från föregående år.

I genomsnitt är män beviljade fler timmar än kvinnor och flickor är beviljade fler timmar än pojkar

Genomsnittet för antalet beviljade timmar skiljer sig mellan flickor och pojkar samt kvinnor och män (se Figur 15). Det gäller både bland samtliga mottagare och nybeviljade.

Skillnaden i antalet beviljade timmar mellan könen har varit tydligare bland vuxna mottagare än bland barn. Bland vuxna har genomsnittet för män årligen varit högre än för kvinnor. År 2024 var män beviljade i genomsnitt 141 timmar per vecka, medan kvinnor var beviljade i genomsnitt 134 timmar per vecka. Skillnaden i genomsnittligt antal timmar mellan män och kvinnor har varit på ungefär samma nivå de senaste åren, ungefär 6–7 timmar per vecka.

Bland nybeviljade har genomsnittet för antalet beviljade timmar, de flesta åren, varit något högre för män än för kvinnor. Ett undantag var 2021, då genomsnittet för kvinnor för första gången var högre än för män. År 2024 var

⁴⁷ Se mer i kapitel 5.

nybeviljade män i genomsnitt beviljade 135 timmar per vecka och kvinnor 119 timmar per vecka.

En tidigare analys har visat att skillnaden i assistanstimmar mellan förstagångsbeviljade kvinnor och män 2023 förklaras av skillnader i sammansättningen vad gäller ålder och grupp i LSS:s personkrets. Bland samtliga mottagare 2023 kunde inte skillnaden i antal beviljade timmar mellan kvinnor och män förklaras av skillnader i gruppernas sammansättning. För samtliga mottagare kan skillnaden delvis bero på att män i högre utsträckning än kvinnor är beviljade assistans dygnet runt.⁴⁸

Könsskillnaden i assistanstimmar bland vuxna mottagare 2024 kan inte förklaras av skillnader i gruppernas sammansättning vad gäller ålder och grupper i LSS:s personkrets. Det gäller även skillnaden i assistanstimmar mellan nybeviljade kvinnor och män. En sannolik förklaring till könsskillnaden i assistanstimmar bland nybeviljade vuxna 2024 kan vara att en större andel av nybeviljade män än kvinnor var beviljade tid för sådana behov som vanligtvis innebär många assistanstimmar.⁴⁹ Analys av förekomst av olika behov redovisas i nästa kapitel.

Bland mottagare har flickor i genomsnitt varit beviljade fler timmar än pojkar sedan 2023. År 2024 var flickor i genomsnitt beviljade 129 timmar per vecka och pojkar 125 timmar per vecka. Sett till en längre tid tillbaka har det varit olika om det är flickor eller pojkar som varit beviljade flest timmar i genomsnitt och skillnaden har varierat mellan åren.

Bland nybeviljade barn har det genomsnittliga antalet timmar varit högre för flickor än för pojkar sedan 2019, med undantag för 2021. Senaste tre åren har skillnaden i assistanstimmar ökat och genomsnittet för flickor har varit mellan 8–10 timmar per vecka högre än för pojkar åren 2022 och 2023. År 2024 har denna skillnad ökat ytterligare och genomsnittet för nybeviljade flickor var 15 timmar högre än för pojkar (se Bilaga 4, Tabell 25 och Tabell 26).

Att flickor i genomsnitt är beviljade fler assistanstimmar än pojkar kan förklaras av skillnader i sammansättningen vad gäller ålder och grupper i LSS:s personkrets bland flickor och pojkar. Det gäller både bland samtliga mottagare och nybeviljade 2024. Det beror på att gruppen flickor består av äldre åldersgrupper och tillhör grupp 3 i större utsträckning än pojkar. Det gäller både bland nybeviljade och samtliga mottagare.

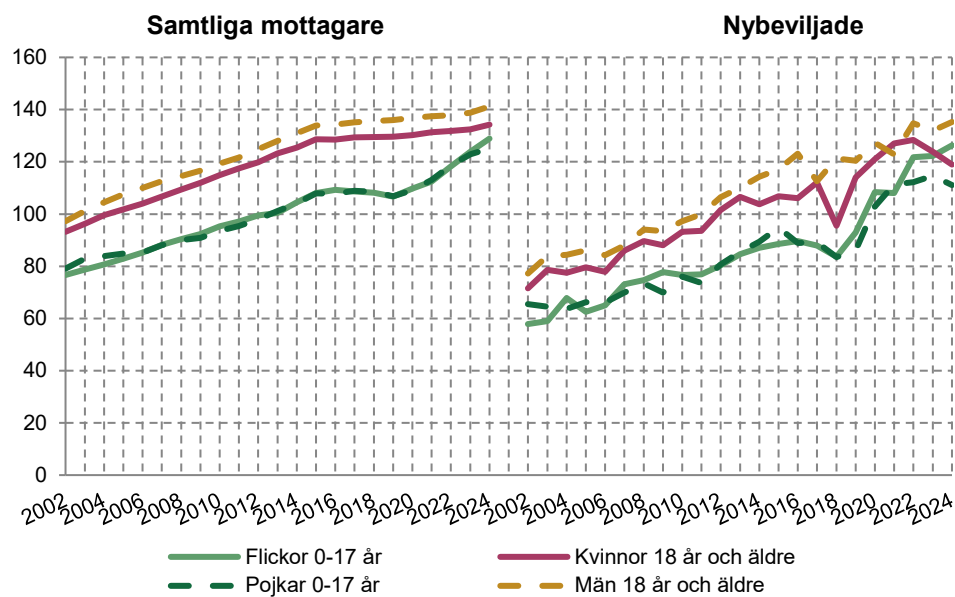
Det är inte möjligt att med Försäkringskassans registerdata uttala sig om huruvida skillnader i assistanstimmar mellan flickor och pojkar, samt kvinnor och män är att betrakta som osakliga. Det beror i huvudsak på bristen på detaljerade uppgifter, till exempel om den försäkrades funktionsnedsättning som assistans ges för. Analys av registerdata kan bidra till en bättre förståelse för övergripande skillnader som till exempel grupsammansättning eller förekomst av olika typer av behov.

⁴⁸ Försäkringskassan, 2025.

⁴⁹ Enligt en tidigare socialförsäkringsrapport återstod skillnaden i assistanstimmar mellan män och kvinnor även när hänsyn har tagits till bakgrundsfaktorer som ålder, diagnos, anordnartyp, bostadslän eller om man är född inom eller utom Sverige. Skillnaden kvarstod tio år efter att de hade beviljats assistansersättning för första gången (Försäkringskassan, 2017a).

Figur 15 **Genomsnittligt antal timmar för alla mottagare respektive nybeviljade, fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024**

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Grundläggande behov och andra personliga behov

Den här indikatorn beskriver genomsnittligt antal beviljade timmar för hjälp med grundläggande behov och andra personliga behov. Resultaten redovisas antingen i form av förekomst av beviljad tid för hjälp med olika behov eller genomsnittligt antal timmar som beviljats för respektive behov.

Denna indikator påverkas i huvudsak av förändringar i lagstiftningen eller rättspraxis som gäller vilka behov som ger rätt till personlig assistans och hur behov ska bedömas vid en prövning av rätten till personlig assistans. Sådana förändringar kan bland annat innebära införandet eller avskaffandet av enskilda grundläggande behov. För att följa hur de olika förändringarna har påverkat utvecklingen studeras utfallet under perioden 2018–2024.⁵⁰

I redovisningen ingår endast nybeviljade, det vill säga personer som vid ansökan inte uppbär ersättning och har beviljats rätten till assistansersättning. Benämningar av enskilda behovsposter skrivs i kursiv text.

Sammanfattning av kapitlet

- I genomsnitt beviljades nästan 90 timmar per vecka för grundläggande behov och ungefär 34 timmar per vecka för andra personliga behov 2024. Det är oförändrat från föregående år.
- Barn beviljas i genomsnitt fler timmar för grundläggande behov än vuxna. Under 2024 ökade genomsnittet av antalet beviljade timmar för grundläggande behov särskilt för barn 7 år och äldre.
- Föräldraavdrag görs för de flesta barn som beviljades assistansersättning 2024.
- Nästan hälften beviljades tid för något av de nya grundläggande behoven *förebygga skada* och *löpande stöd* år 2024, vilket var oförändrat jämfört med föregående år. Drygt hälften av alla barn 7 år och äldre beviljades tid för *förebygga skada*.
- En större andel män än kvinnor var beviljade tid för sådana grundläggande behov som innebär många beviljade timmar.

Fler timmar beviljas för grundläggande behov än för andra personliga behov

År 2024 beviljades i genomsnitt 88 timmar för grundläggande behov och 34 timmar för andra personliga behov, vilket ligger i nivå med 2023 (se Figur 16). Det kan jämföras med 2018 då genomsnittet för grundläggande behov (41 timmar per vecka) var lägre än genomsnittet för andra personliga behov (59 timmar per vecka).

⁵⁰ I Bilaga 1 redogörs kriterier för att beviljas assistansersättning samt de förändringar i lagstiftningen som påverkat bedömningen av rätten till personlig assistans.

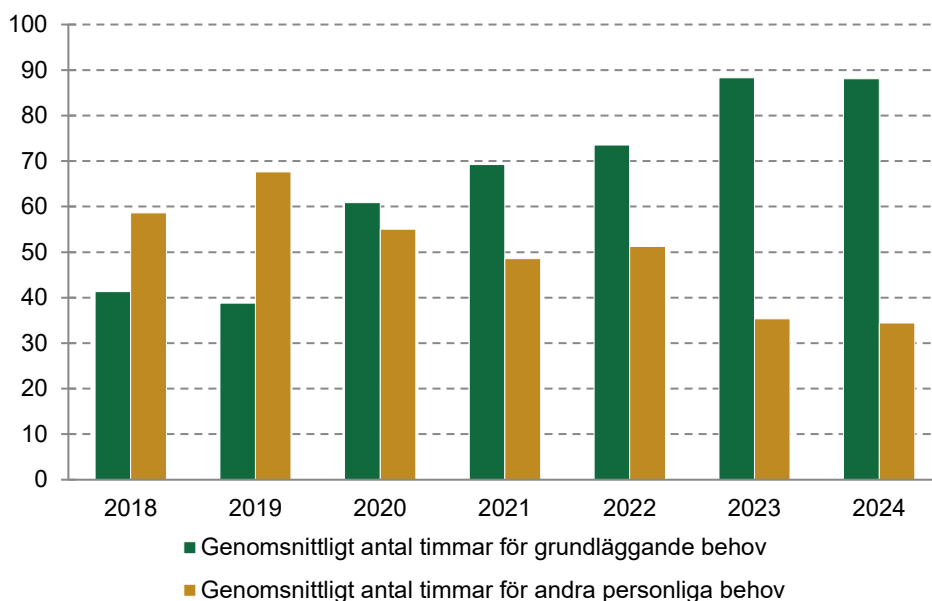

Sedan 2020 har antalet beviljade timmar för grundläggande behov ökat varje år. De mest påtagliga ökningarna inträffade år 2021 och 2023. Antalet beviljade timmar för andra personliga behov har haft en motsatt utveckling och minskat sedan 2020. År 2023 minskade antalet timmar för andra personliga behov till den lägsta nivån sedan 2018.

Den främsta förklaringen till att antalet timmar för grundläggande behov har ökat är senaste årens lagändringar. Dessa lagändringar har inneburit att fler hjälpbehov än tidigare betraktas som grundläggande behov. De nya grundläggande behoven *andning*, *förebygga skada* och *löpande stöd* innebär vanligtvis också många beviljade timmar.⁵¹

Det är viktigt att förstå att en minskning av antalet timmar som beviljas för andra personliga behov inte nödvändigtvis innebär att mottagaren har mindre tid för hjälp med dessa behov i praktiken. Detta eftersom assistenten kan ge hjälp för andra personliga behov samtidigt som hjälp ges för grundläggande behov, till exempel hjälp med *andning* parallellt med hjälp vid en fritidsaktivitet.

Figur 16 Genomsnittligt antal timmar för grundläggande behov och andra personliga behov, för nybeviljade, 2018–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Mer tid för grundläggande behov har beviljats till både barn och vuxna

I Figur 17 visas genomsnittligt antal beviljade timmar 2024 fördelat på grundläggande behov samt andra personliga behov för flickor, pojkar, kvinnor och män. Både barn och vuxna beviljas i genomsnitt fler timmar för grundläggande behov än för andra personliga behov. År 2023 var det första gången som vuxna i genomsnitt beviljades fler timmar för grundläggande

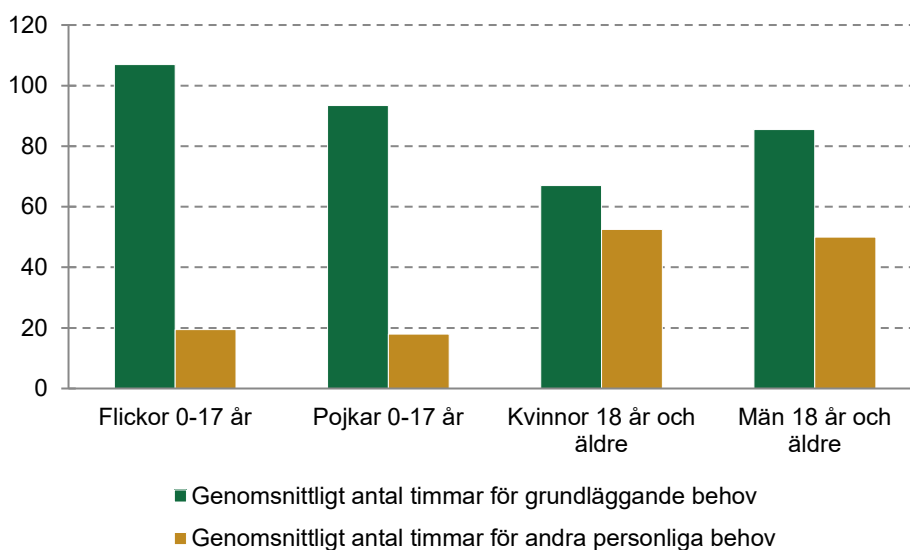
⁵¹ Hur de senaste lagändringarna har påverkat antalet beviljade timmar beskrivs mer ingående nedan.

behov än för andra personliga behov. Det var ett mönster som fortsatte 2024 (se Bilaga 5, Tabell 33).

År 2024 beviljades flickor i genomsnitt 107 timmar per vecka och pojkar 93 timmar per vecka för grundläggande behov. Kvinnor beviljades 67 timmar per vecka och män 85 timmar per vecka för grundläggande behov. Kvinnor och män beviljas betydligt fler timmar för andra personliga behov i jämförelse med flickor och pojkar.

Figur 17 Genomsnittligt antal timmar för grundläggande respektive andra personliga behov för flickor och pojkar, kvinnor och män, 2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

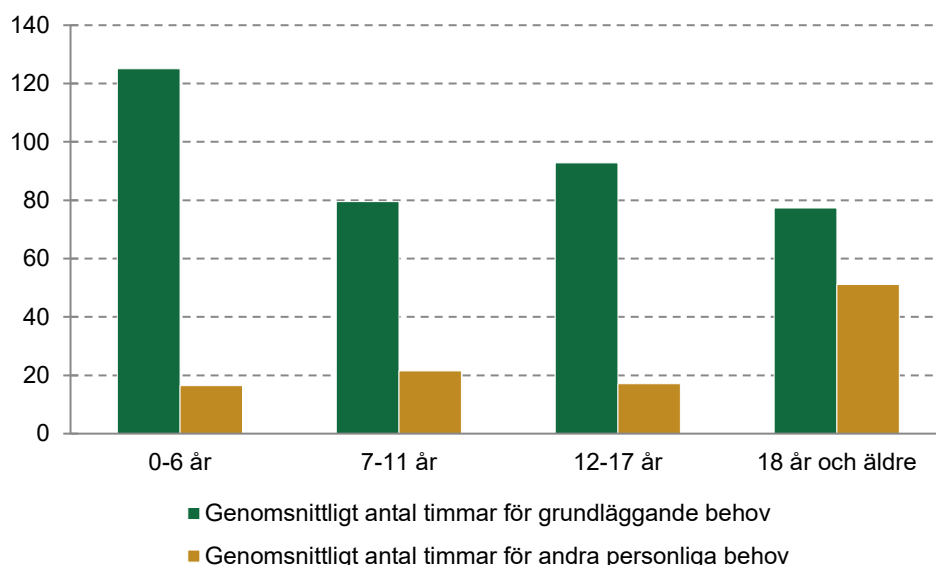
De yngsta barnen beviljas flest timmar för grundläggande behov

Barn beviljas i genomsnitt betydligt fler timmar för grundläggande behov än för andra personliga behov (se Figur 18). Det gäller samtliga åldersgrupper. Barn 0–6 år beviljades i genomsnitt flest timmar för grundläggande hjälpbehov jämfört med andra åldersgrupper och uppgick till drygt 120 timmar per vecka 2024. För barn i denna åldersgrupp är det vanligt att behovet av personlig assistans till största del består av hjälp för grundläggande behov.

I jämförelse med tidigare år har antalet beviljade timmar för grundläggande behov särskilt ökat för barn 7 år och äldre (se Bilaga 5, Tabell 33). En förklaring till timökningen kan vara att en stor andel av barn i dessa åldersgrupper har beviljats tid för det grundläggande behovet *förebygga skada*, som vanligtvis innebär många beviljade timmar.

Figur 18 Genomsnittligt antal timmar för grundläggande respektive andra personliga behov per åldersgrupp, 2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Föräldraavdrag görs i de flesta ärenden

Från och med 2023 ska föräldraansvaret, vid bedömning av rätten till assistansersättning, beaktas genom schablonavdrag (*föräldraavdrag*) i stället för en individuell bedömning. Föräldraavdragets storlek baseras på barnens ålder och görs dels från barnets behov av hjälp med grundläggande behov, dels från andra personliga behov.⁵² För vissa behov ska inget föräldraavdrag göras.⁵³

År 2024 gjordes föräldraavdrag för nästan 70 procent av alla nybeviljade barn (se Tabell 3). Förekomsten av föräldraavdrag skiljer sig mellan åldersgrupper. Föräldraavdrag var vanligast bland barn 7–11 år där föräldraavdrag gjorts för drygt 80 procent av de nybeviljade barnen 2024. För 12–17 år hade föräldraavdrag gjorts för nästan 70 procent av nybeviljade i denna åldersgrupp. För barn 1–6 år hade föräldraavdrag gjorts för 60 procent.

⁵² Schablonernas storlek regleras i 4 a § förordningen (1993:1091) om assistansersättning. I redovisningen ingår föräldraavdraget enligt förordning 2022:1229. Sedan 1 januari 2025 gäller föräldraavdrag enligt förordning 2024:1064.

⁵³ Avdrag ska inte göras för hjälp med de grundläggande behoven *andning, måltider i form av sondmatning* och *löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd*. Avdrag ska inte heller göras för andra personliga behov som är direkt nödvändiga för att hjälp med *andning* och *löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd* ska kunna ges, eller förberedelser och efterarbete i samband med *måltider i form av sondmatning*. För barn under 1 år ska inget avdrag för andra personliga behov göras och för barn 12 år och äldre ska inget avdrag göras för grundläggande behov (51 kap. 6 § andra stycket SFB).

Tabell 3 Andel beslut där föräldraavdrag har gjorts bland nybeviljade barn, fördelat på åldersgrupper, 2024

Aldersgrupp	Andel beslut där föräldraavdrag har gjorts (procent)
1–6 år	60
7–11 år	82
12–17 år	68
Alla barn 0–17 år	69

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: Barn under 1 år är till antalet för få för att redovisa som enskild grupp.

Föräldraavdrag har alltså inte gjorts för alla barn. Det beror på att avdrag inte ska göras från vissa grundläggande behov och andra personliga behov. En del barn är endast beviljade tid för sådana grundläggande behov där något föräldraavdrag inte ska göras. Att andelen beslut där avdrag har gjorts är lägre för barn 1–6 år beror på att 45 procent av barn i denna åldersgrupp endast var beviljad tid för sådana grundläggande behov som är undantagna från föräldraavdrag. För de äldre barnen var det en lägre andel som endast var beviljad tid för sådana hjälpbehov. Därför är det en högre andel beslut som gällde de äldre barnen där ett föräldraavdrag har gjorts (se Bilaga 5, Figur 28).

Förordningen om assistansersättning anger hur många timmar föräldraavdragen ska vara för hjälp med grundläggande och andra personliga behov för barn i olika åldersgrupper. Det innebär att föräldraavdragen inte kan vara större än det som anges i förordningen och i vissa fall kan de faktiska avdragen vara mindre.⁵⁴ Avdragen görs per dygn som personlig assistans lämnas för sådana behov som avdrag ska göras från.⁵⁵ Föräldraavdragens storlek påverkas av antalet timmar per dygn som personlig assistans lämnas för sådana behov som avdrag ska göras från. Till exempel om barnets behov av hjälp med grundläggande behov som avdrag ska göras från är 2 timmar per dygn, kan föräldraavdraget inte överstiga 2 timmar per dygn oavsett om schablonen i förordningen är större. Antalet timmar per dygn som personlig assistans lämnas påverkas bland annat av om behovet tillgodoses på annat sätt, till exempel genom annat samhällsstöd.⁵⁶ Om assistans inte lämnas något dygn, till exempel för att barnet är på korttidsvistelse hela dygnet, görs alltså inte något avdrag för det dygnet.

I Figur 19 visas det genomsnittliga antalet timmar per vecka som föräldraavdrag gjorts, i jämförelse med schablonavdragets storlek, för nybeviljade barn i olika åldersgrupper år 2024.

För barn i åldersgruppen 1–6 år gjordes i genomsnitt ungefär 11 timmar föräldraavdrag från tid för grundläggande behov och knappt 3 timmar för andra personliga behov. Det genomsnittliga avdraget för grundläggande behov var lägre än schablonen. Det beror på att nästan 40 procent av barn i denna åldersgrupp var beviljade tid för både behov som avdrag ska göras från och behov som avdrag inte ska göras från (se Bilaga 5, Figur 28). Vanligtvis brukar hjälpbehov som är undantagna från föräldraavdrag omfatta en större del av den assistans som lämnas per dygn än antalet timmar för hjälpbehov som avdrag ska göras från. Det kan innebära att antalet timmar som kvarstår, och

⁵⁴ Se Bilaga 5, Tabell 34 för en redovisning av schablonavdragen per ålder för grundläggande behov och andra personliga behov för assistanstid som avser tid fram till och med 2024.

⁵⁵ Framöver i rapporten kommer avdraget redovisas som antal timmar per vecka.

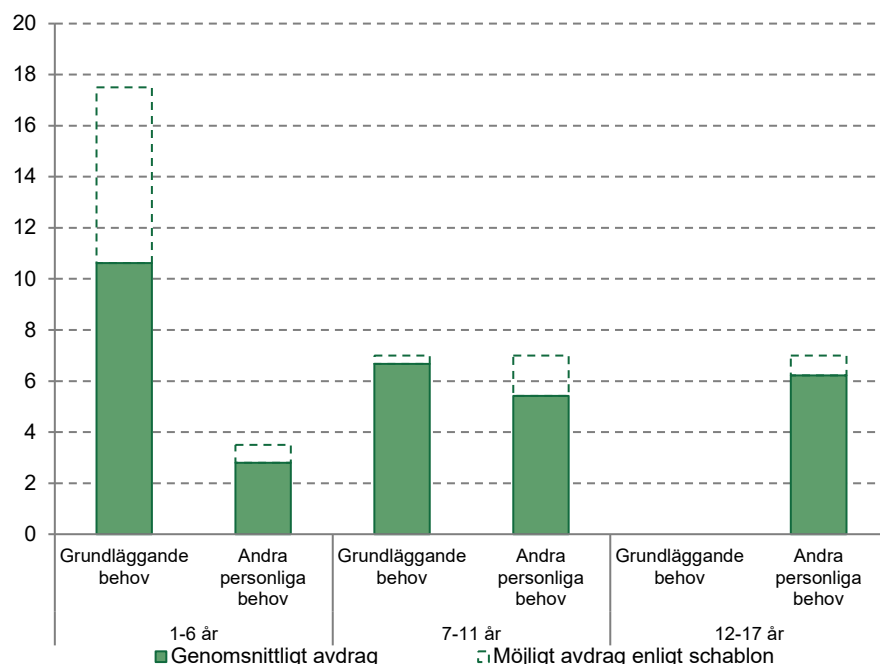
⁵⁶ Till exempel om barnet är på korttidsvistelse.

som föräldraavdrag ska göras från, är färre än schablonavdraget enligt förordningen.

För barn i åldersgruppen 7–11 år gjordes i genomsnitt avdrag på nästan 7 timmar för grundläggande behov och drygt 5 timmar för andra personliga behov. För den äldsta åldersgruppen 12–17 år gjordes ett genomsnittligt föräldraavdrag på drygt 6 timmar per vecka för andra personliga behov. För barn 12 år och äldre ska inget föräldraavdrag göras för grundläggande behov.

Figur 19 Genomsnittligt antal timmar föräldraavdrag (per vecka) som gjorts för grundläggande respektive andra personliga behov per åldersgrupp, 2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: I redovisningen ingår endast barn för vilka ett avdrag har gjorts. Antalet barn under 1 år är för få för att redovisa.

Fortsatt stor andel som beviljas tid för de nya behoven

Figur 20 visar hur stor andel av nybeviljade som har beviljats tid för hjälp med respektive grundläggande behov för åren 2018–2024. Att studera andelen som beviljas tid för varje grundläggande behov kan ge en indikation på om det har skett några förändringar eller förskjutningar mellan olika behov mellan åren.⁵⁷

Den 1 januari 2023 infördes två nya grundläggande behov: *förebygga skada* och *löpande stöd*. År 2024 var det drygt 25 procent som beviljades tid för *förebygga skada*, vilket är en liten ökning jämfört med 2023. För *löpande stöd*

⁵⁷ I registerdata registreras endast uppgifter om antalet bedömda timmar för de hjälpbehov som personlig assistans bedöms behövas för. Det finns därför inte uppgifter om hur många timmar personerna ansöker om eller vilka behov ansökan gäller. Därför går det inte att uttala sig om hur stor andel som har begärt assistansersättning för respektive behov.

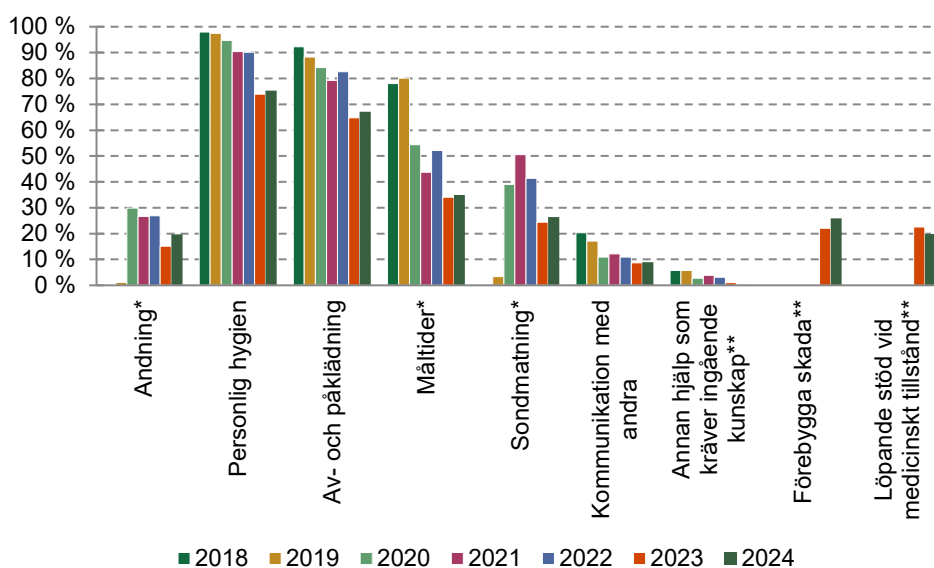

beviljades 20 procent tid för detta behov. Det är en marginell minskning, men ungefär i nivå med 2023.

De grundläggande behov som störst andel har beviljats tid för är *personlig hygien, av- och påklädning* och *måltider*. Det vanligaste hjälpbehovet är *personlig hygien*, vilket 75 procent av nybeviljade 2024 beviljades tid för. Nästan 70 procent beviljades tid för hjälp med *av- och påklädning*. Andelen som beviljats tid för dessa behov har dock minskat sedan 2018. Det kan delvis förklaras av ett förtydligande i förarbeten att hjälp med *andning, löpande stöd* och *sondmatning* har företräde framför andra behov.⁵⁸ Till exempel registrerades tidigare tid för hjälp med *personlig hygien* som utfördes samtidigt som barnet fick andningshjälp som *personlig hygien*. Förtydligandet om företräde innebär att sådan tid nu ska registreras som hjälp med *andning*.

En annan förklaring kan vara, att det i de flesta fall beviljas många timmar för hjälp med *andning, löpande stöd* och *sondmatning* och hjälpen ges samtidigt som andra behov. Det leder till att färre timmar registreras för andra grundläggande behov. För en fördelning på andra personliga behov se Bilaga 5, Tabell 40.

Figur 20 Andel nybeviljade som har beviljats tid för vart och ett av de grundläggande behoven, 2018–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: *Det grundläggande behovet hjälp med *andning* infördes 1 november 2019. *Måltider i form av sondmatning* särredovisas från 15 september 2019, dessförinnan har det varit inkluderat i redovisningen av *måltider*. ** Från 1 januari 2023 har grundläggande behovet *annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper* utgått. *Förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning* och *löpande stöd vid medicinskt tillstånd* infördes som grundläggande behov från 1 januari 2023.

En högre andel män än kvinnor beviljas tid för sådana behov som innebär många beviljade timmar

De grundläggande hjälpbehoven *andning, sondmatning, löpande stöd* och *förebygga skada* är de behov som det i genomsnitt beviljas flest timmar för

⁵⁸ Prop. 2021/2022:214.

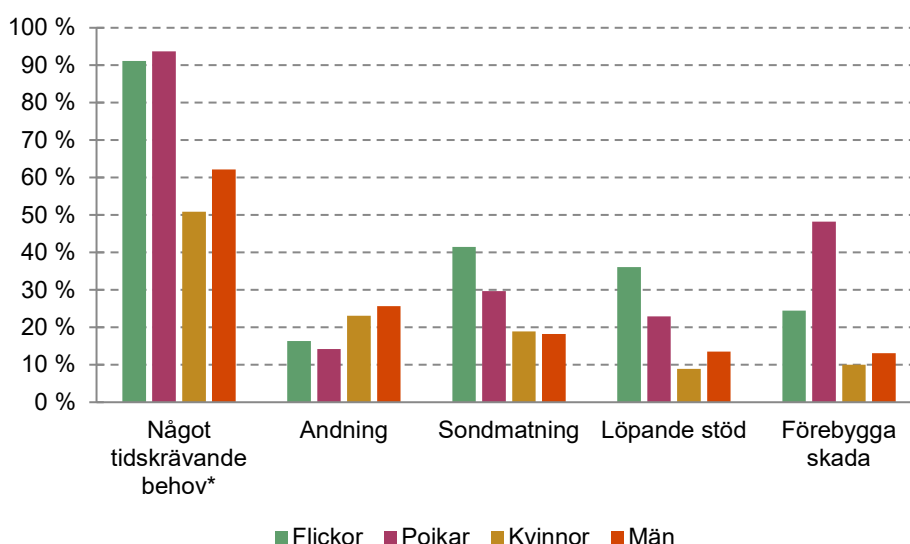

(benämns fortsättningsvis som *tidskrävande behov*).⁵⁹ Det innebär att personer som beviljas tid för hjälp med något av dessa behov vanligtvis beviljas ett stort antal timmar i jämförelse med andra som inte får assistans för dessa hjälpbehov.

År 2024 var det en högre andel män än kvinnor som hade beviljats tid för något tidskrävande behov (se Figur 21). Det var även en högre andel män än kvinnor som hade beviljats tid för respektive behov i denna kategori, med undantag för hjälp med *sondmatning* som ungefär lika stor andel män och kvinnor har beviljats tid för.

Ungefär lika stor andel flickor som pojkar beviljades tid för något tidskrävande behov. Dock finns det tydliga skillnader i vilka behov som flickor och pojkar beviljades assistansersättning för. Flickor beviljades i högre utsträckning tid för *andning*, *sondmatning* och *löpande stöd*, medan pojkar i högre utsträckning beviljades tid för *förebygga skada*.

Figur 21 Andel nybeviljade som beviljats tid för de behov som vanligtvis innebär många beviljade timmar fördelat på ålder och kön, 2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: *Andel som beviljades tid för något av behoven *andning*, *sondmatning*, *löpande stöd* eller *förebygga skada*.

Hälften av alla barn 7 år och äldre har beviljats tid för *förebygga skada*

I Figur 22 visas andelen nybeviljade 2024 i olika åldersgrupper som beviljades tid för något av de grundläggande behoven: *förebygga skada* eller *löpande stöd*. Hälften av alla barn 7–11 år och 12–17 år beviljades tid för *förebygga skada*, vilket är en mindre ökning för båda åldersgrupperna jämfört med 2023.⁶⁰ Barn 7–11 år och 12–17 år var dessutom de åldersgrupper som detta

⁵⁹ Redovisning av genomsnittligt antal beviljade timmar per behov analyseras längre fram i rapporten.

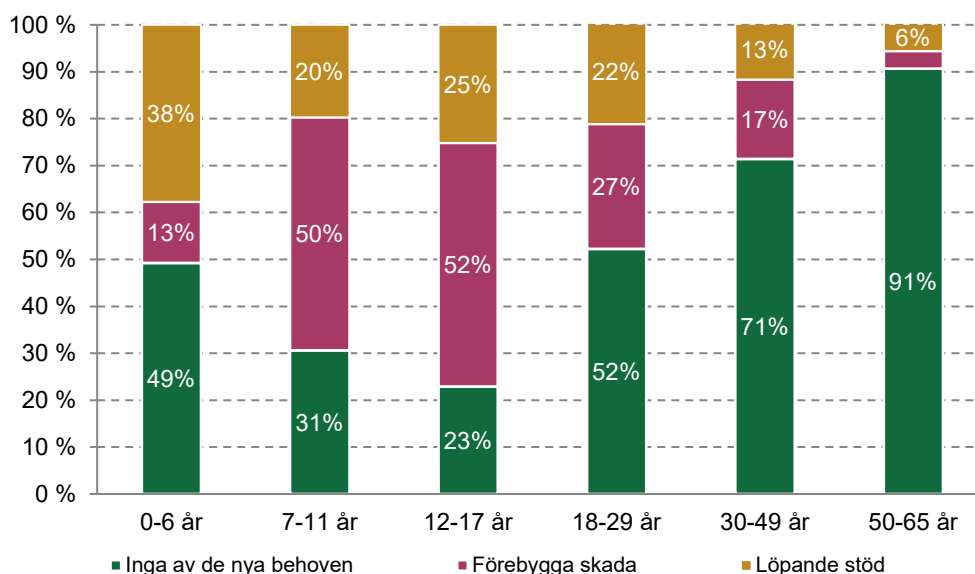
⁶⁰ Se Bilaga 5, Figur 29.

behov var mest förekommande hos. I samma åldersgrupper var det 20 procent respektive 25 procent som beviljades tid för *löpande stöd*.

Bland de allra yngsta barnen 0–6 år har andelen som beviljats tid för *löpande stöd* ökat med nästan 10 procentenheter till 38 procent 2024. I resterande åldersgrupper har förekomsten av dessa grundläggande behov minskat. Den mest nämnvärda minskningen finns hos unga vuxna då förekomsten av respektive behov har minskat med 10 procentenheter 2024 jämfört med föregående år.

Figur 22 Andel nybeviljade som beviljats tid för hjälp med att förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning eller löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd per åldersgrupp, 2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

En stor andel av de beviljade timmarna utgörs av enskilda behov

I Figur 23 visas en översikt av hur stor andel av all beviljad tid som utgörs av respektive grundläggande behov. För barn utgör tid för de nya grundläggande behoven *förebygga skada* och *löpande stöd* hälften av barnens totala tid. Det beror delvis på att båda behoven kräver att den sökande har en särskild omfattning av hjälpbehovet eller behov av assistentens närvaro stora delar av dygnet för att ge rätt till ersättning. Det beror även på att en stor andel av nybeviljade barn 2024 beviljades tid för något av de nya behoven.

Tid för hjälp med antingen *andning*, *sondmatning* eller *löpande stöd* utgör hälften av den totala tiden för barn. Det är en liten minskning jämfört med 2023 då 55 procent av barnens totala tid utgjordes av hjälp med dessa tre behov.⁶¹

För vuxna utgör tid för hjälp med *andning*, *sondmatning* eller *löpande stöd* nästan 40 procent av den totala beviljade tiden 2024. I jämförelse med 2023 är

⁶¹ Försäkringskassan, 2024c.

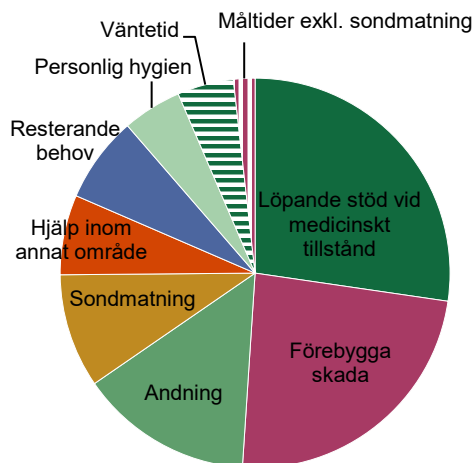

det en ökning då dessa behov utgjorde drygt 30 procent av vuxnas totala beviljade tid.⁶²

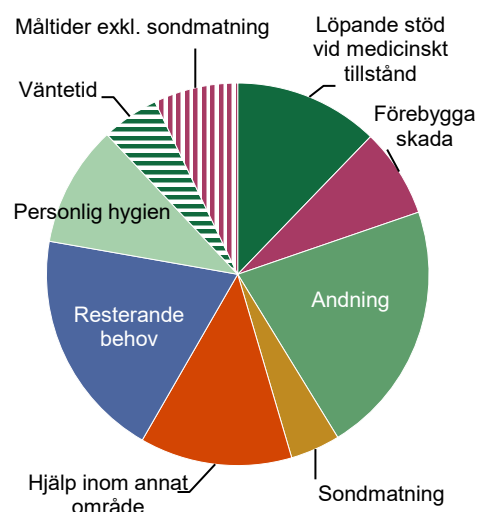
Att en större andel av de beviljade timmarna utgörs av tid för behoven *andning*, *sondmatning*, *förebygga skada* eller *löpande stöd* betyder inte att assistans lämnas i mindre utsträckning för andra behov. Vissa av dessa behov förutsätter i de allra flesta fall att stödet ges en större del av dygnet och utförs samtidigt som andra behov. Den enskilde har stor frihet att välja vad assistansen ska användas till, vilket innebär att assistans också ges för andra behov än de som redovisas i detta resultat.

Figur 23 Totala antalet timmar per behov per vecka för alla nybeviljade 2024, fördelat på barn och vuxna

Barn, 0-17 år*

Vuxna, 18 år och äldre

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: I kategorin *Resterande behov* ingår timmar för alla de behov som inte redovisas separat i figurerna. *Hjälp inom annat område* är en behovspost som tid registreras för sådan hjälp som inte har en egen behovspost. I huvudsak handlar det om tid för *tillsyn*.

För vissa behov kan tid beviljas både som grundläggande behov och andra personliga behov. Dessa redovisas i en och samma kategori i figurerna, exempelvis *personlig hygien* och *måltider*. *För barn 0–17 år redovisas antalet bedömda timmar före eventuella schabloniserade föräldraavdrag. För hjälp med *andning*, *måltider* i form av *sondmatning* och *löpande stöd* görs inget avdrag.

Många timmar beviljas för hjälp med de nya grundläggande behoven

För hjälp med *löpande stöd* beviljades i genomsnitt nästan 130 timmar per vecka 2024. Det är det högsta genomsnittliga antalet timmar som beviljats för ett enskilt behov sedan 2018 (se Tabell 4). Att *löpande stöd* innebär många assistanstimmar beror på att hjälpbehovet måste vara löpande under större del av dygnet⁶³ för att tid för detta behov ska beviljas.

För hjälp med att *förebygga skada* beviljades i genomsnitt nästan 80 timmar per vecka. Även för detta behov beror det högre timantalet på att hjälpbehovet

⁶² Försäkringskassan, 2024a.

⁶³ Definierat som en period utan avbrott om mer än 12 timmar per dygn (se prop. 2021/22:244)

måste innebära frekventa ingripanden och att assistenten behöver vara i personens omedelbara närhet för att det ska ge rätt till personlig assistans.⁶⁴ *Förebygga skada* var det behov med det tredje högsta genomsnittet av antalet beviljade timmar per vecka.

I genomsnitt beviljades drygt 110 timmar per vecka 2024 för hjälp med *andning*, vilket var i nivå med 2023. För *måltider i form av sondmatning* beviljades det i genomsnitt färre timmar 2024 jämfört med 2023, drygt 30 timmar per vecka.

De grundläggande behov som har införts sedan 2019, det vill säga hjälp med *andning*, *förebygga skada* och *löpande stöd*, är samtliga behov som innebär många beviljade timmar. För hjälp med dessa behov beviljas i genomsnitt fler timmar enskilt än antalet timmar som de grundläggande behoven *personlig hygien*, *av- och påklädning* och *måltider* beviljas tid för tillsammans.

⁶⁴ Prop. 2021/22:214 s.69.

Tabell 4 **Genomsnittligt antal timmar per vecka för respektive behov
bland nybeviljade, 2018–2024**

Behov	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Grundläggande behov							
Hjälp med andning ²	-	41	83	100	119	113	115
Personlig hygien	18	17	14	13	14	13	11
På- och avklädning	4	4	4	4	4	3	3
Måltider ²	17	17	10	10	11	10	10
Måltider i form av sondmatning ²	-	25	29	40	41	37	33
Kommunikation	4	3	3	3	2	3	2
Förebygga skada	-	-	-	-	-	83	76
Löpande stöd med medicinskt tillstånd	-	-	-	-	-	131	126
Annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper ³	104	59	83	82	83	95	-
Andra personliga behov							
Personlig hygien	4	3	3	3	3	2	3
På- och avklädning	2	3	3	3	3	3	2
Måltider ²	9	8	7	8	7	8	8
Kommunikation	3	2	2	2	3	3	2
Handla eller uträtta ärenden	2	3	3	2	2	2	2
Sköta sin del av hushållsarbetet	4	3	5	4	5	5	5
Sköta sin hälsa eller besöka vårdinrättningar	4	4	5	5	5	5	5
Träna	9	9	8	8	9	9	7
Handräckning eller förflyttningar	11	10	11	10	10	10	10
Arbete och studier	-	12	7	8	11	6	7
Fritids- och samhällsaktiviteter	8	9	9	8	9	9	9
Utöva föräldraskap	6	7	4	7	11	4	3
Hjälp inom annat område, t.ex. tillsyn	29	40	37	34	32	29	30
Nödvändiga åtgärder ⁴	-	-	-	-	-	13	8
Väntetid	13	13	13	13	13	13	13
Beredskap	-	*	-	*	*	9	*

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: Genomsnittet av antal beviljade timmar har beräknats för dem som beviljats tid för respektive behov. *Statistik redovisas inte för de behov som få personer beviljats tid för.

¹Genomsnitt redovisas inte för behov som har beviljats för färre än 10 personer.²Hjälp med *andning* infördes som grundläggande behov fr.o.m. 1 november 2019. *Måltider i form av sondmatning* särredovisas från 15 september 2019. Dessförinnan har det varit inkluderat i redovisningen av *måltider*. Sedan införandet av särredovisningen är siffran för *måltider* exklusive sondmatning.³*Förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning och löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd* infördes som grundläggande behov från 1 januari 2023. Samma datum utgår *annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper* som ett grundläggande behov.⁴Särredovisas i statistiken från och med 1 januari 2023 och avser tid för behov som direkt nödvändiga för att hjälp med *andning*, *sondmatning* och *löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd* ska kunna ges.

Utgifter för assistansersättningen

Den här indikatorn beskriver statens utgifter för assistansersättningen över tid. Indikatorn används för att följa utvecklingen av assistansersättningens utgifter.

Indikatorns utveckling påverkas i huvudsak av hur många nya mottagare som tillkommer respektive lämnar assistansersättningen, hur många timmar dessa mottagare beviljas samt ersättningen per assistanstimme.

Sammanfattning av kapitlet

- Utgifterna för assistansersättningen uppgick till 25,3 miljarder kronor 2024, vilket är en ökning med nästan 800 miljoner kronor jämfört med 2023.
- Samtidigt som de löpande utgifterna har ökat, fortsätter de fastprisberäknade priserna att minska.
- Att utgifterna har ökat beror på att schablonersättningen har höjts och att det genomsnittliga antalet beviljade timmar per mottagare fortsätter öka.

Utgifterna ökade 2024

År 2024 uppgick utgifterna för assistansersättningen till cirka 25,3 miljarder kronor (se Figur 24). Det är en ökning med nästan 800 miljoner kronor i jämförelse med 2023. I fastprisberäknade priser fortsätter utgifterna för assistansersättningen att minska.

Utgiftsökningen förklaras av en högre timersättning (schablonbelopp) och att antalet genomsnittliga timmar per mottagare fortsätter stiga likt utvecklingen de senaste åren.

År 2024 var utgifterna per mottagare i genomsnitt nästan 1,9 miljoner kronor, vilket var knappt 50 000 kronor mer än 2023 (se Bilaga 6, Tabell 41).

Utgiftsförändringar över tid

Fram till och med 2015 har utgifterna för assistansersättningen ökat kontinuerligt, både i löpande och fasta priser (se Figur 24). I oktober 2016 övergick Försäkringskassan till att betala ut ersättning i efterskott för köp av personlig assistans i stället för som tidigare i förskott.⁶⁵ Syftet var att förbättra kontrollen och minska risken för felaktiga utbetalningar. Till följd av förskjutningen av utgifterna skedde en utgiftsminskning 2016.

Utgifterna fortsatte sedan att öka fram till och med 2018 eftersom det genomsnittliga antalet beviljade timmar ökade. År 2019 och 2020 minskade utgifterna, vilket förklaras av att det var färre assistansmottagare och att de utbetalda beloppen, i relation till de på förhand beviljade beloppen, var lägre 2020 jämfört med föregående år. Utgiftsminskningen berodde även på administrativa förändringar vid både utbetalning av assistansersättning och inbetalning av kommunernas medfinansiering⁶⁶. Det ledde bland annat till att

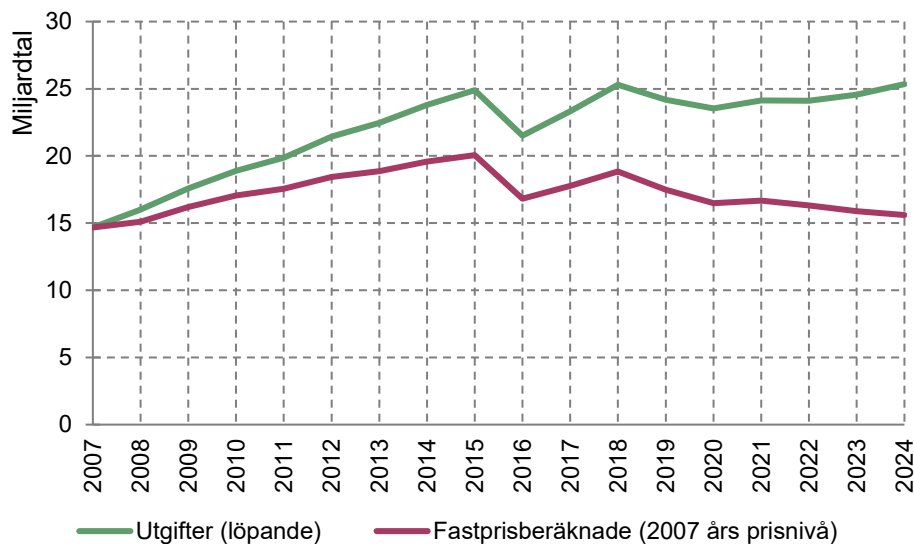
⁶⁵ För den som själv anställer sina assistenter finns dock fortfarande möjligheten att få ersättningen utbetald i förskott.

⁶⁶ Ansvarig kommun ska ersätta kostnaderna för de första 20 assistanstimmarna per vecka för den som beviljats assistansersättning (51 kap. 22 § SFB).

det utbetalades mer än normalt under 2018, vilket fick till följd att 2019 års utgifter blev lägre. Minskningen 2020 motverkades delvis av en högre timersättning och en ökning av genomsnittligt antal beviljade timmar. Sedan 2021 har de löpande utgifterna årligen ökat. Å andra sidan har utgifterna, mätt i fasta priser, årligen minskat sedan 2015.

Figur 24 Utgifter för den statliga assistansersättningen (miljarder kronor), löpande och fastprisberäknade priser, 2007–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

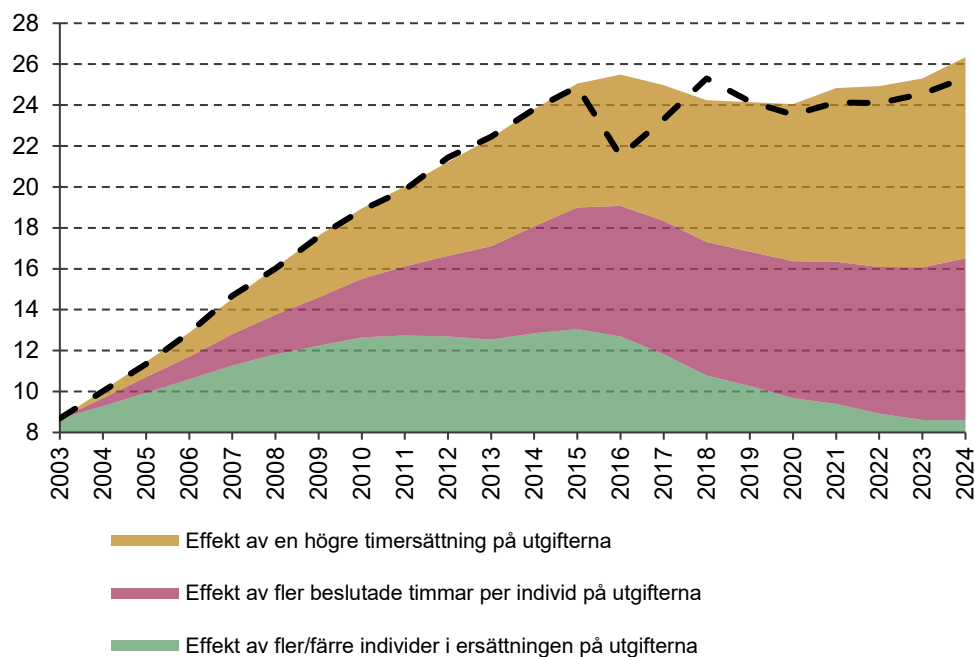
Över tid varierar orsakerna till utgiftsökningen

Utvecklingen av utgifterna för statlig assistansersättning beror i huvudsak på tre faktorer:

- antalet mottagare av assistansersättning
- antalet assistanstimmar per mottagare
- ersättningen per assistanstimme (timersättning).⁶⁷

Figur 25 visar hur stor del av utgifterna (i löpande priser) som förklaras av förändringar av antal mottagare, antal timmar per mottagare och högre timersättning sedan 2003.

⁶⁷ Nivån på timersättningen bestäms årligen av regeringen.

Figur 25 Uppdelad utgiftsutveckling, löpande priser (miljarder kronor), 2003–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: Skalan börjar vid 8 miljarder kronor.

I Kapitel 2 framgår det att antalet assistansmottagare ökade fram till 2010 och att antalet därefter stabiliserades. Mellan 2003 och 2010 var ökningen av antalet mottagare en viktig förklaring till den sammanlagda utgiftsökningen för assistansersättningen de åren. Mellan 2011 och 2015 var däremot antalet mottagare relativt konstant. De ökande utgifterna drevs då i stället av att antalet beslutade timmar per mottagare ökade och att timersättningen blev högre. Sedan 2016 har det minskande antalet mottagare inneburit att utvecklingen av utgifterna har avtagit. Under 2024 förklarades utgiftsökningen i huvudsak av en högre timersättning och fler beslutade timmar per mottagare. Ökningen av antalet mottagare har haft en mindre påverkan i utgiftsökningen.

I Kapitel 4 framgår det att det genomsnittliga antalet timmar per mottagare har ökat kontinuerligt över tid även om ökningstakten har varit lägre sedan 2015. Utvecklingen av det genomsnittliga antalet timmar har alltid varit en viktig förklaring till utgiftsökningen inom assistansersättningen. Under perioden 2010–2015 när antalet mottagare var relativt konstant stod ett ökande genomsnittligt antal timmar för omkring hälften av kostnadsutvecklingen medan en högre timersättning stod för resten av ökningen. Ökningen av genomsnittliga antalet timmar började avta 2016.

Timersättningen beslutas varje år av regeringen i form av ett schablonbelopp per utförd assistanstimme. Timersättningen har också varit en viktig faktor till utgiftsökningen av löpande priser eftersom schablonbeloppet har höjts för varje år. Det innebär att även om antalet mottagare och det genomsnittliga antalet timmar per individ skulle ligga kvar på samma nivå som de gör i dag skulle utgifterna fortsätta att öka. I fastprisberäknade priser med 2007 som basår,

skulle schablonbeloppet 2024 dock vara lägre än 2007 (se Bilaga 6, Tabell 42).⁶⁸

Om det finns särskilda skäl finns det möjlighet att efter ansökan få rätt till ersättning med ett högre timbelopp.⁶⁹ Omkring 10 procent av assistansmottagarna har rätt till ett högre timbelopp. Andelen med ett högre timbelopp har varit stabil de senaste åren (se Bilaga 6, Figur 30). Det högre timbeloppet utgör ungefär en procent av de årliga utgifterna för assistansersättningen och den utgörande andelen av de totala utgifterna har varit konstant sedan 2002. Det högre timbeloppet påverkar utgifterna ytterst marginellt.

Den streckade linjen i Figur 25 visar de faktiska utbetalningarna. Som figuren visar är de faktiska utbetalningarna något lägre 2024 än de timmar som Försäkringskassan har beviljat. De faktiska utbetalningarna minskade 2016 till följd av införandet av efterskottsbetalningar. Minskningen innebar att utbetalningarna försköts framåt i tiden och utbetalningarna blev mycket lägre under övergångsmånaderna. År 2018 var de utbetalda beloppen något högre än de beloppen som på förhand var beviljat. Det beror på att Försäkringskassan 2018 övergick till att fakturera kommunerna i efterskott för deras betalningsansvar (motsvarande de första 20 timmarna per vecka som kommunerna finansierar).⁷⁰

⁶⁸ Fastprisberäkning har gjorts med 2007 som basår och utifrån ett omsorgsprisindex (OPI) som beräknas av Sveriges Kommuner och Regioner.

⁶⁹ Särskilda skäl kan exempelvis vara att mottagaren har högre kostnader för sin assistans på grund av att det krävs speciell kompetens eller för att en stor del av assistansen utförs på obekvämt arbetstid. Om den enskilde får rätt till ersättning med högre timbelopp betalas ersättning ut efter redovisning av kostnaderna för assistans.

⁷⁰ Detta medförde ett glapp mellan inbetalningar från kommunerna vid övergången, vilket ledde till lägre inbetalningar under 2019 (det motsvarar en höjning av utgifterna 2018).

Referenser

Bet. 2017/18:SoU5. Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken.

Domsnytt 2015:041. Försäkringskassans Domsnytt. (Upphörde 2020-06-23)

Domsnytt 2016:07. Försäkringskassans Domsnytt. (Upphörde 2020-06-23)

Domsnytt 2018:05. Försäkringskassans Domsnytt. (Upphörde 2023-09-01)

Domsnytt 2020:012. Försäkringskassans Domsnytt. (Upphörde 2023-06-01)

Domsnytt 2020:14. Försäkringskassans Domsnytt. (Upphörde 2023-09-11)

FKRS (2015:5). *Föräldraansvarets omfattning vid hjälp med kommunikation i vanliga sociala situationer inom assistansersättning. Försäkringskassans rättsliga ställningstagande.*

FKRS (2017:02). *Hjälp med det grundläggande behovet personlig hygien inom assistansersättning. Försäkringskassans rättsliga ställningstagande.* (Upphörde 2020-01-27)

FKRS (2018:04). *Bedömning av hjälp med måltid i form av sondmatning. Försäkringskassans rättsliga ställningstagande.* (Upphörde 2020-07-01)

Försäkringskassan 2015. Assistansersättningens utveckling. Orsaker till ökningen av antalet assistansmottagare och genomsnittligt antal timmar. Socialförsäkringsrapport 2015:13.

Försäkringskassan 2016. Assistansersättningens utveckling. Förändringsprocesser 2005–2015. Socialförsäkringsrapport 2016:5.

Försäkringskassan 2017a. Assistansersättningens utveckling. Socialförsäkringsrapport 2017:4.

Försäkringskassan 2017b. *Assistansersättning. Inflöde, utflöde och konsekvenser av förändrad rättspraxis.* Socialförsäkringsrapport 2017:14.

Försäkringskassan 2020a. Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättningen. Svar på regeringsuppdrag dnr. 1380–2020.

Försäkringskassan 2020b. Analys av minskat antal mottagare av assistansersättningen. Svar på regeringsuppdrag dnr. 1381–2020.

Försäkringskassan 2021. Uppföljning av lagändring om andning som grundläggande behov, slutredovisning. Svar på regeringsuppdrag dnr. 1382–2020.

Försäkringskassan 2022a. Omfattning av och orsaker till att assistansersättningen upphör. PM 2022:4.

Försäkringskassan 2022b. Användning av assistansersättningen, hur assistansanvändarna förlägger sin assistansersättning. Socialförsäkringsrapport 2022:3.

Försäkringskassan 2023a. *Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättningen.* Svar på regeringsuppdrag dnr. FK 2023/002100

Försäkringskassan 2023b. *Uppföljning av reformen Stärkt rätt till personlig assistans, slutredovisning*. Svar på regeringsuppdrag dnr FK 2023/003497

Försäkringskassan 2023c. *Analysera timutvecklingen inom assistansersättning*. Svar på regeringsuppdrag dnr FK 2023/003487

Försäkringskassan 2024a. *30 år med personlig assistans*. Korta analys 2024:3.

Försäkringskassan 2024b. Analysera utfallet av schabloniserat föräldraavdrag inom assistansersättningen. Svar på regeringsuppdrag dnr FK2024/002285

Försäkringskassan 2024c. *Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättningen*. Svar på regeringsuppdrag dnr. FK 2024/002284

Försäkringskassan 2024d. *Vilka får avslag på ansökan om assistansersättning?* Socialförsäkringsrapport 2024:1.

Försäkringskassan 2025. *Försäkringskassans årsredovisning 2025*.

Försäkringskassan. Hämtad från:

<https://www.forsakringskassan.se/download/18.22814c2e194887717f964b/1740126851759/forsakringskassans-arsredovisning-2024.pdf>

HFD 2012 ref. 41.

HFD 2015 ref. 46.

HFD 2018 ref. 21.

HFD 2019 ref. 56.

HFD 2020 ref. 7.

IM 2016:063 *Assistansersättning – hälso- och sjukvård eller egenvård?*
Försäkringskassans Informationsmeddelande.

Lagen (2022:1250) om egenvård.

LSS. Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Prop. 2016/17:188. Nationellt mål och inriktning för funktionshinderpolitiken.

Prop. 2017/18:78. *Vissa förslag om personlig assistans*. Regeringens proposition.

Prop. 2018/19:145. *Personlig assistans för hjälp med andning*. Regeringens proposition.

Prop. 2019/20:92. Personlig assistans för samtliga hjälpmoment som avser andning och måltider i form av sondmatning.

Prop. 2021/2022:214. *Stärkt rätt till personlig assistans – grundläggande behov för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och ökad rättssäkerhet för barn*.

Prop. 2021/2022:244. *Stärkt rätt till personlig assistans vid behov av egenvård*.

RÅ 2009 ref. 57.

SFB. Socialförsäkringsbalken (2010:110).

Socialdepartementet 2024. *Försäkringskassans regleringsbrev för 2025*.
Regeringsbeslut 2024-12-19. S2023/03241 S2024/02156 (delvis) S2024/0257 (delvis).

Socialstyrelsen 2020. Statistik om insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade 2019. Art.nr: 2020-3-6668

Socialstyrelsen 2025. Statistik om insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade 2024. Art.nr: 2025-4-9514

SoL. Socialtjänstlag (2001:453).

SOU 2021:37. Stärkt rätt till personlig assistans – Ökad rättssäkerhet för barn, fler grundläggande behov och tryggare sjukvårdande insatser.

Tabellförteckning

Tabell 1	Antal personer som fått beslut om assistansersättning samt andelen som är upprepad ansökan och andelen som beviljas vid upprepad ansökan, för åren 2020–2024	27
Tabell 2	Antal och andel nybeviljade som fått avslag på tidigare ansökan samt förekomst av tid för att förebygga skada och löpande stöd, 2024	28
Tabell 3	Andel beslut där föräldraavdrag har gjorts bland nybeviljade barn, fördelat på åldersgrupper, 2024	44
Tabell 4	Genomsnittligt antal timmar per vecka för respektive behov bland nybeviljade, 2018–2024	51
Tabell 5	Antal assistansmottagare i december fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, samt 0–64 år och 65 år och äldre, 2002–2024 ..	72
Tabell 6	Årlig procentuell förändring av antalet assistansmottagare i december fördelat på flickor, pojkar, kvinnor och män, samt 0–64 år och 65 år och äldre, 2003–2024	73
Tabell 7	Genomsnittsålder för mottagare av assistansersättning, 2002–2024	74
Tabell 8	Antal assistansmottagare i december och årliga procentuell förändring av mottagare för barn, 2002–2024	75
Tabell 9	Antal mottagare per grupp i LSS:s personkrets, 2002–2024	76
Tabell 10	Årlig förändring i antal assistansmottagare i december fördelat på grupp i LSS:s personkrets, 2003–2024	77
Tabell 11	Inflöde, utflöde och årlig förändring av antalet mottagare i december 2003–2024	78
Tabell 12	Upphörandeorsak för flickor och pojkar, 0–17 år, antal, 2002–2024	79
Tabell 13	Upphörandeorsak för kvinnor och män, 18 år och äldre, antal, 2002–2024	80
Tabell 14	Antal personer med bifallsbeslut (fördelat på förstagångsbeviljade, bifall efter uppehåll) eller avslagsbeslut, samt antal beslut 2002–2024	81
Tabell 15	Antal nybeviljade per år fördelat på grupp i LSS:s personkrets, 2002–2024	82
Tabell 16	Antal nybeviljade per år fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024	83
Tabell 17	Genomsnittsålder vid beslut, fördelat på bifall och avslag, 2002–2024	84
Tabell 18	Antal nybeviljade per år fördelat på åldersgrupper, 2002–2024	85
Tabell 19	Antal avslag fördelat på flickor, pojkar, kvinnor och män, 2002–2024	86
Tabell 20	Antal avslag för barn fördelat på åldersgrupper, 2002–2024	87
Tabell 21	Antal avslag per grupp i LSS:s personkrets fördelat på flickor, pojkar, kvinnor och män, 2024	87
Tabell 22	Orsak till avslag (antal personer), 2018–2024	88
Tabell 23	Antal avslag per åldersgrupp och orsak till avslag, 2018–2024	89
Tabell 24	Genomsnittligt och årlig förändring av antal timmar per vecka i december, fördelat på alla mottagare och nybeviljade, 2002–2024	90
Tabell 25	Genomsnittligt och årlig förändring av antal timmar per vecka i december, alla mottagare fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024	91

Tabell 26	Genomsnittligt och årlig förändring av antal timmar per vecka i december, för nybeviljade fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024	92
Tabell 27	Fördelning av antal beviljade timmar (percentiler) för samtliga kvinnor 18 år och äldre (mottagare), 2002–2024	93
Tabell 28	Fördelning av antal beviljade timmar (percentiler) för samtliga män 18 år och äldre (mottagare), 2002–2024	94
Tabell 29	Fördelning av antal timmar (percentiler) för samtliga flickor 0–17 år (mottagare), 2002–2024	95
Tabell 30	Fördelning av antal timmar (percentiler) för samtliga pojkar 0–17 år (mottagare), 2002–2024	96
Tabell 31	Genomsnittligt antal timmar per vecka i december bland samtliga assistansmottagare, fördelat på åldrarna 0–64 år och 65 år eller äldre, 2002–2024	97
Tabell 32	Genomsnittligt antal timmar för grundläggande behov respektive andra personliga behov för nybeviljade, 2018–2024.....	98
Tabell 33	Genomsnittligt antal timmar för grundläggande respektive andra personliga behov, för flickor och pojkar, kvinnor och män, 2018–2024	98
Tabell 34	Genomsnittligt antal timmar för grundläggande respektive andra personliga behov för nybeviljade per ålderskategori, 2024	98
Tabell 35	Genomsnittligt antal timmar som föräldraavdrag har gjorts på grundläggande respektive andra personliga behov för nybeviljade barn, 2024	99
Tabell 37	Andel nybeviljade (procent) som beviljats tid för grundläggande behov och andra personliga behov fördelat på flickor, pojkar, kvinnor och män, 2024.....	101
Tabell 38	Genomsnittligt antal timmar per vecka för nybeviljade som har beviljats tid för grundläggande behov och andra personliga behov, fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2024	102
Tabell 39	Totala antalet timmar per vecka per behov för nybeviljade, 2024..	103
Tabell 40	Andel nybeviljade (procent) som beviljats tid för respektive grundläggande behov, 2018–2024	104
Tabell 41	Andel nybeviljade som har beviljats tid för andra personliga behov, 2018–2024	104
Tabell 42	Utgifter för den statliga assistansersättningen per mottagare, löpande och fastprisberäknade priser, 2007–2024	105
Tabell 43	Schablonbeloppets storlek i löpande priser och fastprisberäknade priser, 2007–2024	106

Figurförteckning

Figur 1	Utveckling av antal mottagare i december, 2002–2024.....	13
Figur 2	Antal mottagare per grupp i LSS:s personkrets i december, 2002–2024	15
Figur 3	Inflöde, utflöde och förändring av antal mottagare, 2003–2024	16
Figur 4	Total förändring av antal mottagare fördelat på barn och vuxna, 2003–2024	17
Figur 5	Orsaker till att ersättningen upphör, antal, 2002–2024	18
Figur 6	Antal personer som fått beslut om assistansersättning samt andel som får bifall och avslag på ansökan om assistansersättning, 2002–2024	22
Figur 7	Antal nybeviljade fördelat på grupp i LSS:s personkrets, 2002–2024	24
Figur 8	Antal nybeviljade per år fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024.....	25
Figur 9	Antal nybeviljade barn per år fördelat på åldersgrupper, 2015–2024	26
Figur 10	Antal personer som får avslag per år, fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024	29
Figur 11	Antal personer som fått avslag på ansökan om assistansersättning fördelat på grupp i LSS:s personkrets, 2024	30
Figur 12	Orsaker till avslag för åren 2018–2024 (procent).....	31
Figur 13	Antal bedömda timmar för grundläggande behov för personer som tillhör LSS:s personkrets och fått avslag, andel personer per kategori, för åren 2018–2024.	33
Figur 14	Genomsnittlig och årlig förändring av antal timmar per vecka för samtliga assistansmottagare, 2002–2024.....	35
Figur 15	Genomsnittligt antal timmar för alla mottagare respektive nybeviljade, fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024	39
Figur 16	Genomsnittligt antal timmar för grundläggande behov och andra personliga behov, för nybeviljade, 2018–2024.....	41
Figur 17	Genomsnittligt antal timmar för grundläggande respektive andra personliga behov för flickor och pojkar, kvinnor och män, 2024.....	42
Figur 18	Genomsnittligt antal timmar för grundläggande respektive andra personliga behov per åldersgrupp, 2024.....	43
Figur 19	Genomsnittligt antal timmar föräldraavdrag (per vecka) som gjorts för grundläggande respektive andra personliga behov per åldersgrupp, 2024	45
Figur 20	Andel nybeviljade som har beviljats tid för vart och ett av de grundläggande behoven, 2018–2024.....	46
Figur 21	Andel nybeviljade som beviljats tid för de behov som vanligtvis innebär många beviljade timmar fördelat på ålder och kön, 2024	47
Figur 22	Andel nybeviljade som beviljats tid för hjälp med att förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning eller löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd per åldersgrupp, 2024	48
Figur 23	Totala antalet timmar per behov per vecka för alla nybeviljade 2024, fördelat på barn och vuxna.....	49
Figur 24	Utgifter för den statliga assistansersättningen (miljarder kronor), löpande och fastprisberäknade priser, 2007–2024	53
Figur 25	Uppdelad utgiftsutveckling, löpande priser (miljarder kronor), 2003–2024	54

Figur 26	Årlig förändring i antal assistansmottagare i december fördelat på grupp i LSS:s personkrets, 2003–2024	77
Figur 27	Antal avslag och orsak till avslag fördelat på åldersgrupper, 2024	88
Figur 28	Andel nybeviljade barn som endast eller delvis är beviljad tid för behov som är undantagna från föräldraavdrag, 2023–2024	99
Figur 29	Andel nybeviljade (procent) som beviljats tid för förebygga skada eller löpande stöd fördelat på åldersgrupper, 2023–2024	100
Figur 30	Antal mottagare med schablonersättning respektive högre timbelopp samt andel mottagare med högre timbelopp, 2007–2024	105

Bilaga 1. Kriterier för att beviljas assistansersättning, och förändringar i lagstiftning och rättspraxis

Kriterier för att beviljas assistansersättning

För att avgöra om en person kan få assistansersättning behöver Försäkringskassan bedöma om förutsättningarna som anges i lagen är uppfyllda. En förutsättning för att en person ska kunna få assistansersättning är att personen är försäkrad i Sverige och omfattas av det svenska socialförsäkringsskyddet. Dessutom ska personen inte ha fyllt 66 år vid ansökningstillfället.⁷¹ För personer med funktionsnedsättning som bor på ett boende där vård och omsorg ingår som tillhör eller drivs med bidrag från staten, en kommun eller en region kan inte assistansersättning lämnas.⁷²

Den försäkrade ska tillhöra LSS:s personkrets

För att ha rätt till assistansersättning ska den försäkrade dessutom tillhöra LSS:s personkrets. De grupper som ingår i LSS:s personkrets är:

- Grupp 1: Personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
- Grupp 2: Personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom
- Grupp 3: Personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Grundläggande behov ska uppgå till i genomsnitt mer än 20 timmar

Ytterligare ett kriterium för att ha rätt till assistansersättning är att den försäkrade behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för grundläggande behov. De grundläggande behoven är följande:

⁷¹ Den 1 december 2022 ändrades åldersgränsen från 65 år till 66 år. Ändringen tillämpas för tid från och med 1 januari 2023.

⁷² 106 kap. 24 § 1–3 SFB.

- andning⁷³
- personlig hygien
- av- och påklädning
- måltider⁷⁴
- kommunikation med andra
- stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom (i fortsättningen benämnt som förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning), och
- stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd som innebär att det finns fara för den enskildes liv eller att det annars finns en överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes fysiska hälsa (i fortsättningen benämnt som löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd).⁷⁵

För att man ska kunna få personlig assistans ska hjälpen som gäller de grundläggande behoven personlig hygien, av- och påklädning, måltider och kommunikation vara av integritetsnära karaktär.⁷⁶ Hjälp med andning, förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning och löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd ska anses som hjälp med grundläggande behov, oavsett hjälpens karaktär. Detta gäller även hjälp med måltider i form av sondmatning, och hjälp i form av kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser.⁷⁷

Om den enskilde på grund av en psykisk funktionsnedsättning behöver kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser för att han eller hon själv ska klara att tillgodose personlig hygien, av- och påklädning, måltider eller kommunikation med andra ska sådana insatser beaktas som en del av hjälpen med det grundläggande behovet.⁷⁸

Personlig assistans kan även beviljas för andra personliga behov

Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insatser för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt. Det särskilda stöd som personen behöver för andra personliga behov ska som huvudregel vara kvalificerat.⁷⁹ Andra personliga behov kan till exempel vara behov av hjälp med att träna, arbeta eller studera. Det kan också

⁷³ Andning ingår från och med 1 november 2019.

⁷⁴ I måltider ingår även måltider i form av sondmatning.

⁷⁵ Stöd för att förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning och stöd som behöver ges löpande på grund av ett medicinskt tillstånd infördes som grundläggande behov från och med den 1 januari 2023.

⁷⁶ HFD 2020 ref 7.

⁷⁷ 9 a § tredje stycket LSS, prop. 2019/20:92 och prop. 2021/22:244.

⁷⁸ År 2024 var det drygt 20 personer som beviljades kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser för något av dessa grundläggande behov. Förekomsten av kvalificerade aktiverings- och motivationsinsatser kommer inte studeras vidare i rapporten.

⁷⁹ HFD 2017 ref. 27. De undantag som finns från detta regleras i lagstiftningen (9 a § fjärde stycket LSS).

handla om hjälp med att utöva sina fritidsintressen eller annat som leder till att personen kan leva ett liv så likt andras som möjligt.

Det finns flera aspekter att beakta vid bedömning av rätten till personlig assistans

När Försäkringskassan bedömer rätten till assistansersättning har det betydelse om behovet av hjälp tillgodoses på annat sätt än genom personlig assistans. Det innebär att all hjälp inte alltid kan ingå i beräkningen för att avgöra om grundläggande behov överstiger i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka.

När behovet av personlig assistans bedöms för ett barn tar Försäkringskassan hänsyn till ett så kallat föräldraansvar. Det innebär att assistansersättning inte ges för det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt skulle tillgodose enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter.⁸⁰ Detta ska göras genom schabloniserade föräldraavdrag.⁸¹

Assistansersättning lämnas inte för tid när en person med funktionsnedsättning bor på ett boende där vård och omsorg ingår eller deltar i barnomsorg, skola eller daglig verksamhet.⁸² Om det finns särskilda skäl kan assistansersättning lämnas under tid när mottagaren vårdas på sjukhus under en kortare tid eller deltar i barnomsorg, skola eller daglig verksamhet.⁸³ Om personen deltar i barnomsorg eller skola och behöver hjälp med andning, måltider i form av sondmatning eller vissa åtgärder som är direkt nödvändiga för dessa behov kan assistansersättning lämnas även om det inte finns särskilda skäl.⁸⁴

De som inte uppfyller kriterierna kan ha rätt till stöd från kommunen

Den som behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka för grundläggande behov kan ha rätt till assistansersättning från Försäkringskassan. Kommunen kan bevilja personlig assistans enligt LSS för personer som behöver personlig assistans och hjälp med grundläggande behov. Det finns då inte någon angiven gräns i lagen för hur omfattande hjälpbehovet behöver vara.

Det innebär att personer som tillhör LSS:s personkrets och inte har tillräckligt stora hjälpbehov för att kvalificeras till assistansersättning kan ha rätt till personlig assistans eller andra insatser enligt LSS från kommunen. Personer med funktionsnedsättning kan även ha rätt till stöd enligt socialtjänstlagen (SoL) från kommunen, vilket även gäller personer som inte omfattas av LSS:s personkrets. År 2024 hade cirka 81 000 personer någon insats enligt LSS via kommunen, varav nästan 4 500 personer hade personlig assistans.⁸⁵

⁸⁰ 51 kap. 6 § SFB.

⁸¹ Från och med 1 januari 2023 beaktas föräldraansvaret genom schabloniserade föräldraavdrag. Tidigare beaktades föräldraansvaret genom bedömning i det enskilda fallet.

⁸² 106 kap. 24 § SFB.

⁸³ 106 kap. 25 § SFB.

⁸⁴ 106 kap. 25 a § SFB.

⁸⁵ Socialstyrelsen, 2025.

Kommunen har det yttersta ansvaret för att bistå med stöd och hjälp för deras medborgare.⁸⁶ Till kommunens uppgift ingår också att anmäla till Försäkringskassan om en person som ansökt om personlig assistans hos kommunen antas ha rätt till assistansersättning.⁸⁷

Förändringar i lagstiftning och rättspraxis mellan 2002—2023

Sedan assistansersättningen infördes har det tillkommit flera avgöranden från Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) eller andra förändringar som får genomslag i bedömningen om rätten till assistansersättning. Det har påverkat både antalet som beviljas assistansersättning och antalet som fått assistansersättningen indragen för att de inte längre bedömts ha grundläggande behov som i genomsnitt överstiger 20 timmar per vecka.⁸⁸ Det finns åtta förändringar som bedöms ha haft särskild påverkan på antalet mottagare av assistansersättning.

Stopp för tvåårsomprövningar

Före den 1 april 2018 skulle rätten till assistansersättning omprövas efter att två år förflutit från senaste beslutet (tvåårsomprövning) och vid väsentligt ändrade förhållanden. Vid omprövning gjordes en fullständig prövning av rätten till ersättning utifrån de författningar, rättspraxis och annan normering som gällde vid tiden för omprövningen. Tvåårsomprövningarna stoppades från och med den 1 april 2018 genom en lagändring med syfte att förhindra att enskilda assistansmottagare påverkades negativt vid förändrad rättspraxis. Regeringens avsikt var dock att förändringen skulle vara tillfällig och att tvåårsomprövningarna bör återinföras så snart det finns förutsättningar för det.⁸⁹ Inget beslut om att återinföra tvåårsomprövningarna har dock fattats hittills.⁹⁰

Sedan upphörandet av tvåårsomprövningar är det färre mottagare som får ersättningen indragen för att deras hjälp med grundläggande hjälpbehov inte längre överstiger i genomsnitt 20 timmar per vecka.

Försäkringskassan gör fortfarande omprövningar när det finns väsentligt ändrade förhållanden hänförliga till den försäkrade som innebär en minskning av antalet timmar. En sådan omprövning ska inte vara fullständig utan ska endast handla om i vilken utsträckning de ändrade förhållandena innebär att rätten till assistansersättning har minskat i omfattning.⁹¹ När det har konstaterats ska det även bedömas om det väsentligt ändrade förhållandet innebär ett ökat behov. Det behovet ska bedömas enligt gällande författningar, rättspraxis eller annan normering. Ett exempel på när omprövning kan ske är om den försäkrade har flyttat till en bostad med särskild service för vuxna.

⁸⁶ 2 kap. 1 § SoL.

⁸⁷ 15 § 8 LSS.

⁸⁸ Ändringar i författning, rättspraxis och annan normering kan påverka bedömningen när en person ansöker om assistansersättning och när rätten till assistansersättning ska omprövas. Förutsättningarna för när rätten till assistansersättning ska omprövas ändrades den 1 april 2018.

⁸⁹ Prop. 2017/18:78, sid 20.

⁹⁰ Fram till datum då den här rapporten publiceras 15 maj 2025.

⁹¹ 51 kap. 12 § SFB.

Försäkringskassan kan också dra in eller minska rätten till ersättning i andra situationer, till exempel om mottagaren eller den som annars får ersättningen har underlåtit sin uppgifts- och anmälningsskyldighet.⁹²

Förtydligande av personlig hygien, av- och påklädning och måltider som grundläggande behov

År 2007 förtydligade Försäkringskassan hur tre av de grundläggande behoven (personlig hygien, av- och påklädning och måltider) ska definieras och bedömas. Förtydligandet gjordes med syftet att öka kvaliteten i bedömningarna.

En dom i HFD klargjorde 2009 att endast hjälpbehov av mycket personligt och integritetsnära slag ska vara grundläggande behov.⁹³ HFD:s förtydligande medförde att en del personer vid en tvåårsomprövning inte längre bedömdes ha rätt till assistansersättning och därför fick ersättningen indragen. Dessa förtydliganden har inneburit att färre har beviljats assistansersättning.⁹⁴

Ytterligare förtydligande av vad som kan ingå i personlig hygien

I ett rättsligt ställningstagande från Försäkringskassan 2017 förtydligades att det grundläggande behovet personlig hygien avgränsades till att hålla sig ren och liknande behov. Dessutom ska hjälpen kännetecknas som mycket privat och betraktas som mycket känslig för den personliga integriteten. Försäkringskassan ansåg att detta behov i normala fall är något som man inte avstår ifrån. Hur ofta behovet tillgodoses och hur lång tid det tar måste avgöras genom en bedömning i det enskilda fallet, särskilt utifrån vad som är rimligt i förhållande till den enskildes funktionsnedsättning.⁹⁵

Före ställningstagandet hade Försäkringskassan exempelvis godtagit upprepade angivna behov, exempelvis dusch flera gånger dagligen utan att det fanns medicinska skäl för det. Andra exempel på sådant som godtogs som grundläggande behov före ställningstagandet var insmörjning, rituell tvättning och sminkning. Den avgränsning som ställningstagandet medförde har inneburit ett minskat antal mottagare.⁹⁶

HFD definierade i slutet av 2019 att det som avses med personlig hygien är att hålla kroppen ren från smuts och andra ohälsosamma ämnen. För att ge rätt till personlig assistans ska hjälpen dessutom vara av tillräckligt kvalificerat slag, det vill säga, att den är av mycket privat eller integritetskänslig karaktär.⁹⁷ Definitionen innebar en inskränkning i förhållande till Försäkringskassans tidigare tillämpning. Med anledning av domen från HFD beslutades att Försäkringskassans rättsliga ställningstagande skulle upphöra.

⁹² 110 kap. 52 § SFB.

⁹³ RÅ 2009 ref. 57.

⁹⁴ Försäkringskassan, 2015.

⁹⁵ FKRS 2017:02. Ställningstagandet upphörde med anledning av HFD 2019 ref. 56.

⁹⁶ Försäkringskassan, 2020b.

⁹⁷ HFD 2019 ref. 56.

Förtydligande av annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper

Utifrån en dom från HFD 2015 förtydligades att det grundläggande behovet annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den försäkrade endast avser personer med psykisk funktionsnedsättning.⁹⁸ Efter domen förtydligade Försäkringskassan att hjälpbehovet skulle vara en följd av den psykiska funktionsnedsättningen och att hjälpbehovet skulle vara kopplat till något av de övriga grundläggande behoven för att kunna godtas som ett grundläggande behov. Innan domen hade, i den praktiska tillämpningen, även personer med fysiska funktionsnedsättningar i vissa fall beviljats personlig assistans utifrån behov av annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper. Det kunde exempelvis röra behov av andningshjälp, sondmatning, stöd på grund av grav epilepsi, astma eller shunt. Domen innebar bland annat att dessa behov inte kunde ge rätt till assistansersättning.

HFD:s klagörande av rättsläget medförde att en del personer inte längre bedömdes ha rätt till assistansersättning när Försäkringskassan gjorde omprövningar. Det medförde också att färre beviljades förmånen.

I en senare dom gjorde HFD ytterligare förtydliganden av annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade.⁹⁹ Behovet delades upp i två sorters hjälpbehov: dels sådana kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser som syftar till att förmå personen att själv tillgodose de grundläggande behoven, dels sådan aktiv tillsyn av övervakande karaktär som har sin grund i den psykiska funktionsnedsättningen och som behövs för att begränsa allvarliga konsekvenser av ett utagerande beteende. I båda fallen var det en förutsättning att hjälpen kräver ingående kunskaper om personen som bedömningen gäller. Behovet annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade togs bort som ett grundläggande behov i samband med lagändringen den 1 januari 2023. Bakgrunden var att begreppet var otydligt och rätten till personlig assistans för detta behov var svårbedömt.¹⁰⁰

Förtydligande av hur egenvård kan bedömas

Assistansersättning lämnas inte för sjukvårdande insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL).¹⁰¹ HFD uttalade 2012 att sjukvårdande insatser inte ska beaktas vid bedömning av om det finns rätt till personlig assistans, men att sjukvårdande insatser i form av s.k. egenvård kan berättiga till personlig assistans för andra personliga behov.¹⁰² Egenvård är en hälso- och sjukvårdsåtgärd som behandlande hälso- och sjukvårdspersonal har bedömt att en patient kan utföra själv eller med hjälp av någon annan.¹⁰³ Försäkringskassan förtydligade 2016 att varken sjukvårdande insatser enligt HSL eller i fall det utförs som egenvård kan vara grundläggande behov.¹⁰⁴ Måltider i form av sondmatning, skötsel av stomi, kateter och andningshjälp är exempel på åtgärder som i många fall utförs som egenvård. Det är troligt att HFD:s uttalande och Försäkringskassans förtydliganden ledde till en förändring

⁹⁸ HFD 2015 ref. 46.

⁹⁹ HFD 2020 ref. 7.

¹⁰⁰ Prop. 2021/22:214, s. 20.

¹⁰¹ 51 kap. 5 § SFB.

¹⁰² HFD 2012 ref. 41.

¹⁰³ 2 § Lag (2022:1250) om egenvård. Reglerades fram till och med 2022 i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:6).

¹⁰⁴ IM 2016:063. (Giltighetstiden är alltid högst ett år för IM.)

av antalet mottagare i såväl inflödet som utflödet. Inflödet minskade genom att färre bedömdes ha grundläggande behov som i genomsnitt översteg 20 timmar per vecka och därmed inte beviljades rätt till assistansersättning. Utflödet ökade genom att ersättningen drogs in för fler i samband med en omprövning.¹⁰⁵

HFD uttalade 2018 att hjälp för egenvård som avser något av de grundläggande behoven kan beaktas om hjälpbehovet är av tillräckligt privat karaktär.¹⁰⁶ Domen medförde att grundläggande hjälpbehov som tillgodoses genom egenvård åter kunde beaktas i bedömningen om en försäkrad hade rätt till assistansersättning. Det är sannolikt att detta har inneburit att fler beviljas assistansersättning.¹⁰⁷

Förtydligande gällande sondmatning

Sondmatning har av Försäkringskassan beaktats som ett grundläggande behov, förutom under perioden maj 2016 till april 2018 (beskrivs ovan) då hjälpbehov som utförs som egenvård inte beaktades som hjälp med grundläggande behov. I samma dom som nämns ovan uttalade HFD 2018 att sondmatning ska betraktas som intag av en måltid och utgör därmed ett grundläggande behov om hjälpen är av tillräckligt privat karaktär.¹⁰⁸ Med anledning av denna dom förtydligade Försäkringskassan i ett rättsligt ställningstagande vilken hjälp med sondmatning som vanligen är tillräckligt privat och integritetskänslig och vilken hjälp som typiskt sett inte är det.¹⁰⁹

Den 1 juli 2020 trädde en lagändring i kraft som innebar att hjälp med måltider i form av sondmatning ska vara assistansgrundande oavsett hjälpens karaktär. Lagändringen innebär att det saknar betydelse i vilken utsträckning hjälpen är av privat eller integritetskänslig karaktär. För hjälp med sondmatning ska inte någon hänsyn tas till föräldraansvar och det krävs inte heller särskilda skäl för att assistansersättning ska kunna lämnas i barnomsorg och skola för sådan hjälp.¹¹⁰ Lagändringen har inneburit att fler har beviljats assistansersättning, framförallt barn.¹¹¹

Utvidgning av grundläggande behov: hjälp vid andning.

Den 1 november 2019 infördes hjälp med andning som ett grundläggande behov i lagstiftningen.¹¹² Assistansersättning kan beviljas om det finns dokumenterad nedsättning av andningsfunktionerna och det kan finnas en risk för den enskildes hälsa och ytterst den enskildes liv om hjälpinsatserna inte ges.¹¹³ Från och med den 1 juli 2020 ska hjälp med andning anses som ett grundläggande behov oavsett hjälpens karaktär. För hjälp med andning ska inte någon hänsyn tas till föräldraansvar och det krävs inte heller särskilda skäl

¹⁰⁵ Försäkringskassan, 2017b.

¹⁰⁶ HFD 2018 ref. 21.

¹⁰⁷ Försäkringskassan, 2020b.

¹⁰⁸ HFD 2018 ref. 21.

¹⁰⁹ FKRS 2018:04.

¹¹⁰ 9 a § LSS, 51 kap. 6 §, 106 kap. 25 a § SFB, SFS 2020:440, SFS 2020:441.

¹¹¹ Försäkringskassan, 2023a.

¹¹² 9 a § LSS, SFS 2019:618.

¹¹³ Prop. 2018/19:145, s. 29.

för att assistansersättning ska kunna lämnas i barnomsorg och skola för sådan hjälp.¹¹⁴

Ett av skälen som angavs¹¹⁵ till införandet av det grundläggande behovet hjälp med andning var att möjliggöra att personer som fått sin assistansersättning indragen till följd av förändrad rättspraxis¹¹⁶ åter skulle få rätt till assistansersättning. Införandet av hjälp med andning som grundläggande behov har inneburit att antalet barn 0–6 år som beviljas ersättning har ökat.¹¹⁷

Stärkt rätt till personlig assistans

Den 1 januari 2023 trädde reformen *Stärkt rätt till personlig assistans* i kraft.¹¹⁸ Lagändringarna innebar bland annat att *annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper* togs bort som grundläggande behov och att två nya grundläggande behov infördes i LSS:

- stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom, och
- stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd som innebär att det finns fara för den enskildes liv eller att det annars finns en överhängande och allvarig risk för hans eller hennes fysiska hälsa.

Det innebar även att personer som på grund av en psykisk funktionsnedsättning behöver stöd för att själv tillgodose vissa grundläggande behov kan få hjälp i form av s.k. kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser utan krav på ingående kunskaper.¹¹⁹

Hjälpen som handlar om stöd för att *förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning* och *löpande stöd på grund av ett medicinskt tillstånd* samt *kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser* kunde tidigare i vissa fall beviljas inom ramen för *annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper*.¹²⁰ Lagändringen innebar att kravet på ingående kunskaper om den enskilde tas bort. Det grundläggande behovet *löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd* har inte heller något krav på att den enskilde ska ha en psykisk funktionsnedsättning för att det ska ge rätt till assistansersättning. Hjälp med behov som omfattas av de nya grundläggande behoven samt vid hjälp i form av *kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser* ska anses som hjälp med grundläggande behov oavsett hjälpens karaktär.

En annan förändring är att från och med den 1 januari 2023 ska föräldraansvaret beaktas genom schabloniserade föräldraavdrag. Föräldraavdragen ska fastställas med hänsyn till barnets ålder och göras dels från grundläggande behov, dels från andra personliga behov. För hjälp med de

¹¹⁴ 9 a § LSS, 51 kap. 6 §, 106 kap. 25 a § SFB, SFS 2020:440, SFS 2020:441.

¹¹⁵ Prop. 2018/19:145, s. 17.

¹¹⁶ HFD 2015 ref. 46.

¹¹⁷ Försäkringskassan, 2023a.

¹¹⁸ Prop. 2021/22:214 och prop. 2021/22:244.

¹¹⁹ 9 a § LSS.

¹²⁰ Se rubrik "Förtydligande av annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper" för beskrivning av bakgrund till lagändringen.

grundläggande behoven andning, måltider i form av sondmatning, förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning och löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd ska inget föräldraavdrag göras. Avdrag ska inte heller göras för andra personliga behov som är direkt nödvändiga för att hjälp med andning och löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd ska kunna ges, eller förberedelser och efterarbete i samband med måltider i form av sondmatning. För barn under 1 år ska inget avdrag göras för andra personliga behov och för barn 12 år och äldre ska inget avdrag göras för grundläggande behov. Från och med den månad som en person fyller 18 år ska inget föräldraavdrag göras.¹²¹ Föräldraavdragens storlek regleras i förordningen (1993:1091) om assistansersättning.

Schabloniserade föräldraavdrag infördes med syfte att öka likvärdigheten och förutsägbarheten vid bedömning av barns rätt till personlig assistans. Före 1 januari 2023 beaktades föräldraansvaret vid bedömning av rätten till assistansersättning genom individuella bedömningar. Det framkommer av förarbetena till lagändringen att hur föräldraansvaret ska beaktas i individuella fall inte har förtydligats i varken lagtext eller rättspraxis och att det saknas kompletterande bestämmelser i förordning eller myndighetsföreskrifter som reglerar frågan. Det har inneburit ett stort tolkningsutrymme för vad som ingår i ett normalt föräldraansvar för barn i olika åldrar, vilket kan ha medfört brister i rättssäkerheten vid bedömningen av barns rätt till personlig assistans.¹²²

För tid från och med 1 januari 2025 har föräldraavdragen halverats. Förändringen innebär att omfattningen av avdragen som är reglerade i förordningen är halverade jämfört med vid införandet den 1 januari 2023.¹²³

¹²¹ 51 kap. 6 § andra stycket SFB.

¹²² Prop. 2021/22:214.

¹²³ I denna redovisning ingår beslut fram till och med 2024, och omfattas därmed inte av denna förändring.

Bilaga 2. Utveckling av antal mottagare

Tabell 5 **Antal assistansmottagare i december fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, samt 0–64 år och 65 år och äldre, 2002–2024**

År	Flickor 0–17 år	Pojkar 0–17 år	Kvinnor 18 år och äldre	Män 18 år och äldre	Mottagare 0–64 år	Mottagare 65 år och äldre	Totalt
2002	840	1 070	4 367	4 758	10 259	776	11 035
2003	907	1 165	4 636	5 051	10 838	921	11 759
2004	952	1 231	4 963	5 398	11 464	1 080	12 544
2005	999	1 347	5 336	5 711	12 137	1 256	13 393
2006	1 046	1 423	5 642	6 035	12 681	1 465	14 146
2007	1 105	1 513	5 938	6 340	13 208	1 688	14 896
2008	1 119	1 580	6 076	6 499	13 362	1 912	15 274
2009	1 123	1 662	6 246	6 717	13 632	2 116	15 748
2010	1 160	1 679	6 251	6 842	13 596	2 336	15 932
2011	1 161	1 696	6 212	6 898	13 505	2 462	15 967
2012	1 171	1 693	6 164	6 864	13 301	2 591	15 892
2013	1 185	1 714	6 134	6 833	13 237	2 629	15 866
2014	1 240	1 771	6 190	6 957	13 477	2 681	16 158
2015	1 247	1 740	6 147	7 008	13 416	2 726	16 142
2016	1 175	1 609	6 008	6 899	12 972	2 719	15 691
2017	1 055	1 426	5 785	6 620	12 235	2 651	14 886
2018	989	1 336	5 617	6 566	11 980	2 528	14 508
2019	954	1 283	5 478	6 444	11 664	2 495	14 159
2020	929	1 240	5 350	6 348	11 478	2 389	13 867
2021	924	1 217	5 257	6 285	11 373	2 310	13 683
2022	905	1 197	5 118	6 160	11 162	2 218	13 380
2023*	904	1 204	5 011	6 163	11 362	1 920	13 282
2024*	937	1 288	4 948	6 170	11 507	1 836	13 343

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: * Fr.o.m. 2023 har 65-åringar bytt grupp till *Mottagare 0–64 år*.

Tabell 6 Årlig procentuell förändring av antalet assistansmottagare i december fördelat på flickor, pojkar, kvinnor och män, samt 0–64 år och 65 år och äldre, 2003–2024

År	Flickor 0–17 år	Pojkar 0–17 år	Kvinnor 18 år och äldre	Män 18 år och äldre	Mottagare 0–64 år	Mottagare 65 och äldre	Totalt
2003	8,0	8,9	6,2	6,2	5,6	18,7	6,6
2004	5,0	5,7	7,1	6,9	5,8	17,3	6,7
2005	4,9	9,4	7,5	5,8	5,9	16,3	6,8
2006	4,7	5,6	5,7	5,7	4,5	16,6	5,6
2007	5,6	6,3	5,2	5,1	4,2	15,2	5,3
2008	1,3	4,4	2,3	2,5	1,2	13,3	2,5
2009	0,4	5,2	2,8	3,4	2,0	10,7	3,1
2010	3,3	1,0	0,1	1,9	-0,3	10,4	1,2
2011	0,1	1,0	-0,6	0,8	-0,7	5,4	0,2
2012	0,9	-0,2	-0,8	-0,5	-1,5	5,2	-0,5
2013	1,2	1,2	-0,5	-0,5	-0,5	1,5	-0,2
2014	4,6	3,3	0,9	1,8	1,8	2,0	1,8
2015	0,6	-1,8	-0,7	0,7	-0,5	1,7	-0,1
2016	-5,8	-7,5	-2,3	-1,6	-3,3	-0,3	-2,8
2017	-10,2	-11,4	-3,7	-4,0	-5,7	-2,5	-5,1
2018	-6,3	-6,3	-2,9	-0,8	-2,1	-4,6	-2,5
2019	-3,5	-4,0	-2,5	-1,9	-2,6	-1,3	-2,4
2020	-2,6	-3,4	-2,3	-1,5	-1,6	-4,2	-2,1
2021	-0,5	-1,9	-1,7	-1,0	-0,9	-3,3	-1,3
2022	-2,1	-1,6	-2,6	-2,0	-1,9	-4,0	-2,2
2023*	-0,1	0,6	-2,1	0,0	1,8	-13,4	-0,7
2024*	3,7	7,0	-1,3	0,1	1,3	-4,4	0,5

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm. * Fr.o.m. 2023 har 65-åringar bytt grupp till *Mottagare 0–64 år*.

Tabell 7 Genomsnittsålder för mottagare av assistansersättning, 2002–2024

År	0–64 år	65 år och äldre	Alla mottagare
2002	37,2	67,0	39,3
2003	37,1	67,3	39,4
2004	37,1	67,5	39,7
2005	37,1	67,7	40,0
2006	37,1	67,9	40,3
2007	36,9	68,0	40,5
2008	36,5	68,1	40,4
2009	36,0	68,3	40,3
2010	35,6	68,5	40,4
2011	35,2	68,8	40,4
2012	34,7	69,1	40,3
2013	34,3	69,4	40,1
2014	34,1	69,7	40,0
2015	34,0	69,9	40,0
2016	34,1	70,2	40,4
2017	34,3	70,5	40,8
2018	34,5	70,9	40,8
2019	34,4	71,2	40,9
2020	34,3	71,4	40,7
2021	34,1	71,6	40,4
2022	34,0	71,8	40,3
2023*	34,3	72,6	39,8
2024*	34,1	72,7	39,4

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm. * Fr.o.m. 2023 har 65-åringar bytt grupp till *Mottagare 0–64 år*.

**Tabell 8 Antal assistansmottagare i december och årliga procentuell
förändring av mottagare för barn, 2002–2024**

År	Antal assistansmottagare				Årlig procentuell förändring			
	0–6 år	7–11 år	12–17 år	Totalt	0–6 år	7–11 år	12–17 år	Totalt
2002	250	690	970	1 910	-	-	-	-
2003	264	700	1 108	2 072	6	1	14	8
2004	299	735	1 149	2 183	13	5	4	5
2005	348	729	1 269	2 346	16	-1	10	7
2006	367	750	1 352	2 469	5	3	7	5
2007	372	818	1 428	2 618	1	9	6	6
2008	389	857	1 453	2 699	5	5	2	3
2009	439	920	1 426	2 785	13	7	-2	3
2010	444	974	1 421	2 839	1	6	0	2
2011	481	944	1 432	2 857	8	-3	1	1
2012	466	981	1 417	2 864	-3	4	-1	0
2013	499	1 017	1 383	2 899	7	4	-2	1
2014	499	1 074	1 438	3 011	0	6	4	4
2015	460	1 044	1 483	2 987	-8	-3	3	-1
2016	329	998	1 457	2 784	-28	-4	-2	-7
2017	198	889	1 394	2 481	-40	-11	-4	-11
2018	148	796	1 381	2 325	-25	-10	-1	-6
2019	130	716	1 391	2 237	-12	-10	1	-4
2020	181	635	1 353	2 169	39	-11	-3	-3
2021	273	607	1 261	2 141	51	-4	-7	-1
2022	315	577	1 210	2 102	15	-5	-4	-2
2023	344	575	1 189	2 108	9	0	-2	0
2024	367	644	1 214	2 225	7	12	2	6

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 9 Antal mottagare per grupp i LSS:s personkrets, 2002–2024

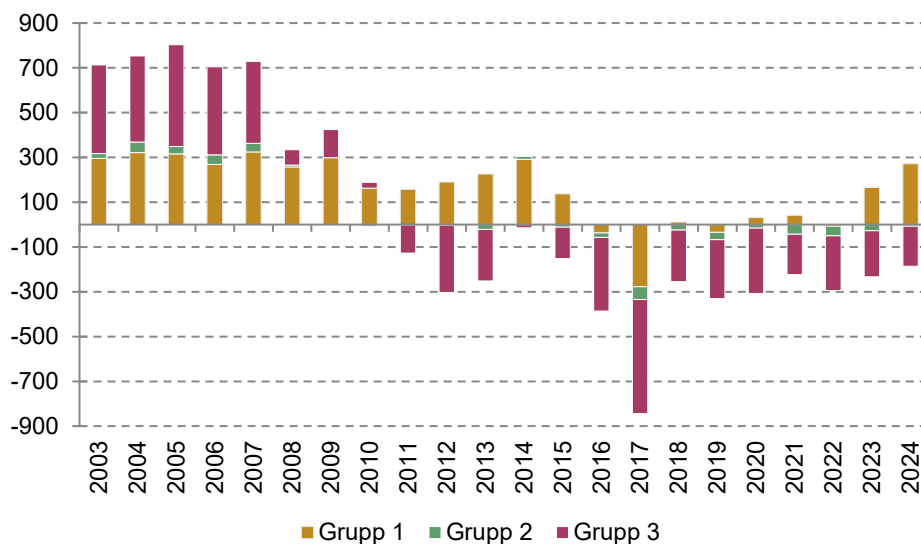
År	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3	Uppgift saknas	Totalt
2002	3 696	668	6 495	176	11 035
2003	3 992	689	6 891	187	11 759
2004	4 314	736	7 275	219	12 544
2005	4 630	768	7 730	265	13 393
2006	4 898	811	8 124	313	14 146
2007	5 222	850	8 490	334	14 896
2008	5 479	859	8 558	378	15 274
2009	5 777	858	8 685	428	15 748
2010	5 940	851	8 710	431	15 932
2011	6 097	850	8 583	437	15 967
2012	6 287	847	8 283	475	15 892
2013	6 513	826	8 052	475	15 866
2014	6 805	839	8 037	477	16 158
2015	6 942	827	7 898	475	16 142
2016	6 904	808	7 569	410	15 691
2017	6 626	751	7 061	448	14 886
2018	6 637	726	6 832	313	14 508
2019	6 603	692	6 570	294	14 159
2020	6 634	676	6 278	279	13 867
2021	6 675	633	6 098	277	13 683
2022	6 667	591	5 854	268	13 380
2023	6 832	564	5 648	238	13 282

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 10 Årlig förändring i antal assistansmottagare i december
fördelat på grupp i LSS:s personkrets, 2003–2024

År	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3	Uppgift saknas
2003	296	21	396	11
2004	322	47	384	32
2005	316	32	455	46
2006	268	43	394	48
2007	324	39	366	21
2008	257	9	68	44
2009	298	-1	127	50
2010	163	-7	25	3
2011	157	-1	-127	6
2012	190	-3	-300	38
2013	226	-21	-231	0
2014	292	13	-15	2
2015	137	-12	-139	-2
2016	-38	-19	-329	-65
2017	-278	-57	-508	38
2018	11	-25	-229	-135
2019	-34	-34	-262	-19
2020	31	-16	-292	-15
2021	41	-43	-180	-2
2022	-8	-42	-244	-9
2023	165	-27	-206	-30
2024	271	-8	-178	-24

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Figur 26 Årlig förändring i antal assistansmottagare i december
fördelat på grupp i LSS:s personkrets, 2003–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: Mottagare vars uppgifter om grupptillhörighet i LSS:s personkrets saknas ingår inte i figuren.

Tabell 11 Inflöde, utflöde och årlig förändring av antalet mottagare i december 2003–2024

År	Inflöde	Utflöde	För- ändring	Förändring i jämförelse med föregående år	
				Inflöde	Utflöde
2003	1 309	585	724	-	-
2004	1 385	600	785	76	15
2005	1 510	661	849	125	61
2006	1 461	708	753	-49	47
2007	1 522	772	750	61	64
2008	1 165	787	378	-357	15
2009	1 324	850	474	159	63
2010	1 139	955	184	-185	105
2011	1 011	976	35	-128	21
2012	958	1 033	-75	-53	57
2013	1 047	1 073	-26	89	40
2014	1 109	817	292	62	-256
2015	874	890	-16	-235	73
2016	484	935	-451	-390	45
2017	338	1 143	-805	-146	208
2018	481	859	-378	143	-284
2019	348	697	-349	-133	-162
2020	425	717	-292	77	20
2021	505	689	-184	80	-28
2022	442	745	-303	-63	56
2023	646	744	-98	204	-1
2024	752	691	61	106	-53

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 12 Upphörandeorsak för flickor och pojkar, 0–17 år, antal, 2002–2024

	Avliden		Grundläggande hjälpbehov överstiger inte 20 timmar per vecka		Bor på boende där vård och omsorg ingår		Övrigt	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
2002	16	12	*	8	3	11	-	-
2003	17	18	-	*	*	*	-	-
2004	24	14	*	6	4	4	-	-
2005	23	24	7	10	3	5	-	-
2006	14	25	5	9	5	6	-	-
2007	22	14	6	5	3	5	-	-
2008	18	24	3	5	4	3	-	-
2009	13	27	*	18	4	5	-	-
2010	17	22	11	21	7	4	-	-
2011	18	17	13	20	3	6	-	-
2012	12	25	14	19	*	3	-	-
2013	19	24	14	26	*	4	-	-
2014	14	16	16	27	*	6	-	-
2015	19	16	6	19	4	4	-	-
2016	16	20	20	48	7	4	-	-
2017	13	9	39	75	*	5	-	-
2018	12	13	12	14	3	5	6	8
2019	14	14	8	14	*	6	4	3
2020	11	17	9	12	*	3	*	7
2021	22	26	8	7	-	8	-	4
2022	18	30	3	*	4	9	7	*
2023	19	30	4	7	3	6	10	6
2024	16	17	*	5	*	6	6	3

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: *För att skydda enskilda individer så att risk för röjande inte föreligger redovisas inte statistik där det blir för få personer i en cell.

Tabell 13 Upphörandeorsak för kvinnor och män, 18 år och äldre, antal, 2002–2024

	Avliden		Grundläggande hjälpbehov överstiger inte 20 timmar per vecka		Bor på boende där vård och omsorg ingår		Övrigt	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
2002	195	213	16	30	54	68	-	-
2003	205	200	19	12	50	61	-	-
2004	234	238	17	22	48	58	-	-
2005	239	258	15	21	47	52	-	-
2006	240	309	34	26	45	58	-	-
2007	284	318	29	15	66	69	-	-
2008	280	310	41	45	52	52	-	-
2009	273	292	66	51	51	51	-	-
2010	291	279	103	126	43	60	-	-
2011	274	293	128	118	53	37	-	-
2012	282	294	106	142	29	56	-	-
2013	274	295	100	129	38	37	-	-
2014	263	253	68	78	27	50	-	-
2015	274	272	62	58	33	53	-	-
2016	272	305	75	80	38	33	-	-
2017	257	301	151	210	39	35	-	-
2018	243	277	23	30	54	39	33	18
2019	237	271	29	33	29	42	11	19
2020	250	288	14	36	29	36	26	19
2021	243	267	12	28	37	43	19	18
2022	252	291	26	27	32	46	20	11
2023	288	267	16	41	31	39	14	12
2024	244	246	24	32	38	67	16	22

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Bilaga 3. Bifall och avslag

Tabell 14 **Antal personer med bifallsbeslut (fördelat på förstagångsbeviljade, bifall efter uppehåll) eller avslagsbeslut, samt antal beslut 2002–2024**

	Bifallsbeslut	varav förstagångsbeviljade	varav bifall efter uppehåll	Avslagsbeslut	Antal beslut (bifall och avslag)
2002	1 662	1 593	69	605	2 267
2003	1 482	1 447	35	521	2 003
2004	1 566	1 530	36	732	2 298
2005	1 571	1 536	35	779	2 350
2006	1 666	1 644	22	813	2 479
2007	1 563	1 549	14	831	2 394
2008	1 256	1 243	13	1 208	2 464
2009	1 439	1 428	11	1 439	2 878
2010	1 196	1 181	15	1 436	2 632
2011	1 051	1 046	5	1 294	2 345
2012	1 012	999	13	1 450	2 462
2013	1 125	1 063	62	1 450	2 575
2014	1 074	1 010	64	1 506	2 580
2015	876	828	48	1 818	2 694
2016	505	480	25	1 935	2 440
2017	322	303	19	1 691	2 013
2018	407	367	40	1 699	2 106
2019	380	337	43	1 591	1 971
2020	468	429	39	1 854	2 322
2021	542	495	47	1 497	2 039
2022	469	433	36	1 509	1 978
2023	679	617	62	1 860	2 539
2024	797	739	58	1 714	2 511

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: Ett fåtal personer har fått avslagsbeslut och bifallsbeslut under ett och samma år. Då räknas personen med i både antal avslag och antal bifall för det året. Ansökningar som har återtagits eller avskrivits ingår inte. Avslag som ändrats efter dom ingår inte.

**Tabell 15 Antal nybeviljade per år fördelat på grupp i LSS:s personkrets,
2002-2024**

År	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3	Uppgift saknas	Totalt
2002	518	99	1 025	20	1 662
2003	459	76	919	28	1 482
2004	486	87	962	31	1 566
2005	466	87	981	37	1 571
2006	479	101	1 033	53	1 666
2007	483	80	941	59	1 563
2008	411	62	716	67	1 256
2009	509	82	782	66	1 439
2010	420	70	645	61	1 196
2011	356	75	562	58	1 051
2012	396	58	482	76	1 012
2013	451	74	542	58	1 125
2014	394	74	521	85	1 074
2015	256	64	491	65	876
2016	154	40	284	27	505
2017	71	11	120	120	322
2018	112	16	185	94	407
2019	140	18	219	3	380
2020	151	20	294	3	468
2021	222	16	301	3	542
2022	170	10	286	3	469
2023	338	28	304	9	679
2024	427	32	325	13	797

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 16 **Antal nybeviljade per år fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024**

År	Flickor 0–17 år	Pojkar 0–17 år	Kvinnor 18 år och äldre	Män 18 år och äldre	Totalt
2002	210	222	610	620	1 662
2003	154	224	546	558	1 482
2004	173	212	583	598	1 566
2005	158	271	582	560	1 571
2006	168	249	597	652	1 666
2007	175	248	588	552	1 563
2008	142	235	433	446	1 256
2009	173	303	462	501	1 439
2010	185	219	353	439	1 196
2011	132	218	319	382	1 051
2012	166	211	317	318	1 012
2013	177	248	339	361	1 125
2014	173	232	316	353	1 074
2015	119	169	288	300	876
2016	66	91	162	186	505
2017	34	55	109	124	322
2018	60	89	105	153	407
2019	72	102	80	126	380
2020	91	137	101	139	468
2021	135	171	102	134	542
2022	92	153	107	117	469
2023	132	208	143	196	679
2024	150	258	171	218	797

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

**Tabell 17 Genomsnittsålder vid beslut, fördelat på bifall och avslag,
2002–2024**

	Bifall	Avslag
2002	38,5	36,3
2003	38,9	37,4
2004	38,6	35,1
2005	38,5	37,6
2006	39,2	37,3
2007	38,7	36,1
2008	36,7	37,0
2009	34,9	35,8
2010	34,9	35,8
2011	35,4	35,6
2012	33,2	35,4
2013	32,2	35,1
2014	33,3	34,4
2015	34,8	32,8
2016	36,3	32,4
2017	36,2	32,3
2018	33,4	30,0
2019	30,1	29,9
2020	28,1	30,8
2021	25,3	30,2
2022	27,2	29,6
2023	27,0	28,7
2024	27,8	28,1

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

**Tabell 18 Antal nybeviljade per år fördelat på åldersgrupper,
2002–2024**

	0–6 år	7–11 år	12–17 år	18–29 år	30–49 år	50–64 år	65 år eller äldre**	Totalt
2002	140	136	156	184	340	653	53	1 662
2003	127	123	128	150	314	604	36	1 482
2004	149	111	125	172	355	627	27	1 566
2005	166	116	147	164	280	659	39	1 571
2006	164	129	124	168	334	703	44	1 666
2007	172	124	127	158	276	662	44	1 563
2008	151	124	102	146	225	459	49	1 256
2009	231	119	126	174	230	521	38	1 439
2010	194	115	95	127	214	441	10	1 196
2011	164	95	91	108	185	388	20	1 051
2012	186	115	76	111	167	328	29	1 012
2013	208	133	84	147	173	357	23	1 125
2014	188	139	78	116	174	348	31	1 074
2015	133	108	47	110	141	306	31	876
2016	49	51	57	62	88	186	12	505
2017	18	44	27	48	63	111	11	322
2018	60	54	35	53	66	126	13	407
2019	77	62	35	39	52	97	18	380
2020	123	65	40	43	66	121	10	468
2021	175	91	40	36	56	132	12	542
2022	132	75	38	38	48	122	16	469
2023	140	99	101	*	89	167	*	679
2024	130	147	131	90	77	214	8	797

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: *För att skydda enskilda individer så att risk för röjande inte föreligger redovisas inte statistik där det blir för få personer i en cell. **Fr.o.m. 2023 ingår 66 år och äldre i denna kategori.

**Tabell 19 Antal avslag fördelat på flickor, pojkar, kvinnor och män,
2002–2024**

År	Flickor 0–17 år	Pojkar 0–17 år	Kvinnor 18 år och äldre	Män 18 år och äldre	Totalt
2002	48	89	221	247	605
2003	48	65	202	206	521
2004	87	116	298	231	732
2005	72	116	297	294	779
2006	69	127	294	323	813
2007	84	139	307	301	831
2008	114	205	426	463	1 208
2009	158	268	509	504	1 439
2010	151	269	506	510	1 436
2011	150	231	424	489	1 294
2012	158	262	506	524	1 450
2013	170	277	500	503	1 450
2014	172	309	484	541	1 506
2015	248	390	584	596	1 818
2016	277	415	583	660	1 935
2017	213	405	537	536	1 691
2018	262	439	459	539	1 699
2019	256	430	412	493	1 591
2020	252	493	513	596	1 854
2021	217	410	383	487	1 497
2022	230	435	401	443	1 509
2023	261	552	478	569	1 860
2024	247	548	382	537	1 714

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 20 Antal avslag för barn fördelat på åldersgrupper, 2002–2024

	0–6 år	7–11 år	12–17 år	Totalt
2002	44	46	47	137
2003	50	29	34	113
2004	75	63	65	203
2005	68	61	59	188
2006	71	66	59	196
2007	80	71	72	223
2008	104	104	111	319
2009	167	122	137	426
2010	179	124	117	420
2011	124	126	131	381
2012	170	124	126	420
2013	172	155	120	447
2014	195	171	115	481
2015	280	173	185	638
2016	304	208	180	692
2017	271	202	145	618
2018	276	238	187	701
2019	250	251	185	686
2020	273	276	196	745
2021	225	244	158	627
2022	223	260	182	665
2023	227	304	282	813
2024	227	333	235	795

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 21 Antal avslag per grupp i LSS:s personkrets fördelat på flickor, pojkar, kvinnor och män, 2024

	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3	Tillhör inte LSS:s personkrets*	Totalt
Flickor 0–17 år	203	0	18	24	245
Pojkar 0–17 år	474	0	41	32	547
Kvinnor 18 år och äldre	112	17	115	120	364
Män 18 år och äldre	177	36	190	118	521
Totalt	966	53	364	294	1 677

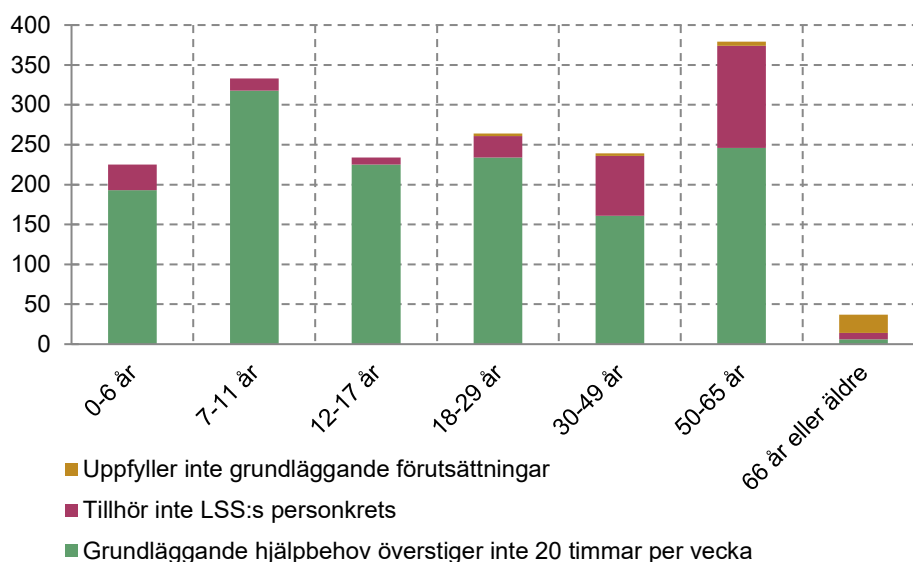
Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: *Antal personer som fått avslag för att de inte bedöms tillhöra LSS:s personkrets.

Tabell 22 Orsak till avslag (antal personer), 2018–2024

	Grundläggande hjälpbehov överstiger inte 20 timmar per vecka	Personen tillhör inte LSS:s personkrets	Uppfyller ej grundläggande förutsättningar	Totalt
2018	1 076	447	32	1 555
2019	1 092	464	35	1 591
2020	1 285	527	42	1 854
2021	1 104	367	26	1 497
2022	1 136	337	36	1 509
2023	1 490	324	46	1 860
2024	1 383	294	37	1 714

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Figur 27 Antal avslag och orsak till avslag fördelat på åldersgrupper, 2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: För att skydda enskilda individer så att risk för röjande inte föreligger redovisas inte statistik där det blir för få personer i en cell.

Tabell 23 **Antal avslag per åldersgrupp och orsak till avslag,
2018–2024**

	0–6 år	7–11 år	12–17 år	18–29 år	30–49 år	50–64 år	65 år eller äldre **	Totalt
<i>Grundläggande hjälpbehov överstiger inte 20 timmar per vecka</i>								
2018	196	184	153	162	151	202	28	1 076
2019	185	216	169	149	147	196	30	1 092
2020	208	241	174	221	145	272	24	1 285
2021	181	222	141	164	143	226	27	1 104
2022	180	247	168	172	131	219	19	1 136
2023	182	289	256	278	218	266	*	1 489
2024	193	318	225	234	161	246	6	1 383
<i>Tillhör inte LSS:s personkrets</i>								
2018	52	31	23	48	127	155	11	447
2019	63	34	16	49	122	165	15	464
2020	63	35	21	54	138	198	18	527
2021	40	21	17	36	106	135	12	367
2022	40	12	12	32	92	135	14	337
2023	43	*	24	22	70	150	*	323
2024	32	15	9	27	75	128	8	294
<i>Uppfyller inte grundläggande förutsättningar</i>								
2018	*	5	*	4	3	6	12	30
2019	*	*	0	*	5	7	19	31
2020	*	0	*	4	3	5	27	39
2021	4	*	0	*	*	6	11	21
2022	3	*	*	*	3	3	22	31
2023	*	*	*	6	7	6	22	41
2024	*	0	*	3	3	5	23	34

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: * För att skydda enskilda individer så att risk för röjande inte föreligger redovisas inte statistik där det blir för få personer i en cell. **Från 2023 ingår personer 66 år och äldre i denna ålderskategori.

Bilaga 4. Genomsnittligt antal timmar

Tabell 24 Genomsnittligt och årlig förändring av antal timmar per vecka i december, fördelat på alla mottagare och nybeviljade, 2002–2024

År	Alla mottagare	Procentuell årlig förändring	Nybeviljade	Procentuell årlig förändring
2002	92	-	71	-
2003	96	4	76	7
2004	99	3	77	1
2005	101	3	78	1
2006	103	2	77	-1
2007	106	3	83	7
2008	108	2	86	5
2009	110	2	85	-2
2010	113	3	89	5
2011	115	2	90	1
2012	118	2	95	6
2013	121	3	100	5
2014	124	2	101	2
2015	127	3	106	4
2016	128	0	107	1
2017	129	1	106	-1
2018	129	0	101	-5
2019	129	0	105	4
2020	130	1	115	10
2021	131	1	116	1
2022	133	1	123	6
2023	134	1	123	0
2024	136	2	122	-1

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 25 **Genomsnittligt och årlig förändring av antal timmar per vecka i december, alla mottagare fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024**

År	Genomsnittligt antal timmar per vecka				Årlig procentuell förändring			
	Flickor 0–17 år	Pojkar 0–17 år	Kvinnor 18 år och äldre	Män 18 år och äldre	Flickor 0–17 år	Pojkar 0–17 år	Kvinnor 18 år och äldre	Män 18 år och äldre
2002	77	79	93	97	-	-	-	-
2003	79	83	96	101	3	5	3	4
2004	81	84	100	104	3	1	3	3
2005	83	85	102	108	3	1	2	3
2006	85	85	104	110	3	0	2	2
2007	88	88	107	113	3	3	3	2
2008	90	90	109	115	3	2	3	2
2009	92	91	112	117	2	1	2	2
2010	95	94	115	119	3	3	3	2
2011	97	95	118	122	2	2	2	2
2012	99	98	120	125	2	3	2	3
2013	100	101	123	128	1	3	3	3
2014	104	104	125	131	4	3	2	2
2015	108	108	129	134	3	4	3	2
2016	109	108	129	134	1	0	0	0
2017	109	109	129	135	-1	1	1	1
2018	108	108	129	136	0	0	0	0
2019	107	107	130	136	-1	-2	0	0
2020	110	109	130	137	3	2	0	1
2021	112	113	131	137	2	4	1	0
2022	118	119	132	138	5	5	0	0
2023	124	123	132	139	5	4	0	1
2024	129	125	134	141	4	2	1	2

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 26 **Genomsnittligt och årlig förändring av antal timmar per vecka i december, för nybeviljade fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2002–2024**

År	Genomsnittligt antal timmar per vecka				Årlig procentuell förändring			
	Flickor 0–17 år	Pojkar 0–17 år	Kvinnor 18 år och äldre	Män 18 år och äldre	Flickor 0–17 år	Pojkar 0–17 år	Kvinnor 18 år och äldre	Män 18 år och äldre
2002	58	66	72	77	-	-	-	-
2003	59	65	79	84	2	-2	10	9
2004	68	64	77	84	15	-1	-1	1
2005	63	66	80	86	-8	4	3	2
2006	65	66	78	84	4	0	-2	-2
2007	73	70	86	88	12	6	10	4
2008	75	73	90	94	2	5	4	7
2009	78	70	88	93	4	-5	-2	-1
2010	77	76	93	97	-1	9	6	4
2011	77	74	94	100	0	-3	0	3
2012	80	81	101	106	4	10	9	6
2013	85	85	107	110	5	6	5	3
2014	87	89	104	114	3	5	-3	4
2015	89	95	107	117	2	6	3	2
2016	90	89	106	123	1	-6	-1	5
2017	88	89	112	113	-2	0	6	-9
2018	84	83	96	121	-5	-6	-15	8
2019	93	86	114	120	11	3	19	-1
2020	108	103	121	127	17	19	6	6
2021	108	111	127	123	0	8	5	-3
2022	122	112	128	135	13	1	1	10
2023	122	115	124	132	0	2	-4	-2
2024	126	111	119	135	3	-3	-4	2

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 27 Fördelning av antal beviljade timmar (percentiler) för samtliga kvinnor 18 år och äldre (mottagare), 2002–2024

År	Percentiler				
	10:e	25:e	50:e	75:e	90:e
2002	41	56	84	121	156
2003	42	57	88	125	164
2004	44	60	91	127	168
2005	45	62	93	130	169
2006	47	64	96	132	170
2007	49	67	99	134	175
2008	50	70	102	138	178
2009	52	71	105	139	180
2010	54	76	108	141	183
2011	56	79	112	144	183
2012	58	82	115	146	185
2013	61	86	119	149	187
2014	64	89	122	151	191
2015	66	91	125	155	195
2016	66	91	125	154	195
2017	67	93	126	154	194
2018	67	93	126	155	195
2019	67	93	126	155	194
2020	67	94	127	155	194
2021	69	96	128	156	194
2022	70	96	129	157	195
2023	71	98	129	157	195
2024	72	99	130	159	198

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 28 Fördelning av antal beviljade timmar (percentiler) för samtliga män 18 år och äldre (mottagare), 2002–2024

År	Percentiler				
	10:e	25:e	50:e	75:e	90:e
2002	40	56	88	126	168
2003	42	59	91	130	172
2004	44	62	96	133	176
2005	45	65	100	136	178
2006	48	67	103	138	181
2007	49	70	106	141	184
2008	51	72	108	143	186
2009	52	75	112	145	188
2010	55	78	113	147	189
2011	56	81	117	148	191
2012	60	85	121	151	194
2013	63	90	124	154	198
2014	66	94	127	157	201
2015	69	97	128	160	205
2016	70	98	129	161	204
2017	71	99	130	162	205
2018	72	100	130	162	206
2019	71	100	130	162	205
2020	73	102	131	163	205
2021	74	102	131	163	207
2022	75	103	132	164	206
2023	76	104	132	165	207
2024	78	106	133	168	212

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 29 Fördelning av antal timmar (percentiler) för samtliga flickor 0–17 år (mottagare), 2002–2024

År	Percentiler				
	10:e	25:e	50:e	75:e	90:e
2002	38	47	69	98	126
2003	39	49	71	98	126
2004	40	52	72	100	132
2005	40	52	74	102	136
2006	41	54	76	105	141
2007	45	57	78	109	144
2008	45	58	81	111	147
2009	45	60	82	113	149
2010	46	62	85	115	156
2011	47	63	86	118	160
2012	48	64	88	122	169
2013	49	66	90	125	167
2014	53	69	94	129	169
2015	55	70	98	135	171
2016	55	71	98	138	172
2017	56	72	98	135	171
2018	56	72	98	136	170
2019	56	71	97	134	168
2020	57	73	98	137	168
2021	56	73	102	141	170
2022	59	77	109	149	171
2023	63	83	115	153	172
2024	66	87	120	158	175

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 30 Fördelning av antal timmar (percentiler) för samtliga pojkar 0–17 år (mottagare), 2002–2024

År	Percentiler				
	10:e	25:e	50:e	75:e	90:e
2002	40	50	72	98	134
2003	40	51	74	104	139
2004	40	52	74	105	140
2005	40	53	76	105	143
2006	40	54	78	105	141
2007	42	56	80	108	146
2008	43	58	82	111	150
2009	44	58	82	112	153
2010	46	60	84	113	157
2011	47	61	85	117	160
2012	47	64	87	121	165
2013	50	67	92	125	167
2014	52	69	94	128	167
2015	55	73	98	133	169
2016	56	73	97	130	169
2017	57	75	98	129	170
2018	57	74	98	129	170
2019	56	73	97	128	168
2020	57	75	99	135	168
2021	56	76	102	142	172
2022	59	79	107	147	177
2023	61	82	110	152	181
2024	65	85	111	154	177

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 31 **Genomsnittligt antal timmar per vecka i december bland samtliga assistansmottagare, fördelat på åldrarna 0–64 år och 65 år eller äldre, 2002–2024**

År	Genomsnittligt antal timmar 0–64 år	Antal mottagare 0–64 år	Genomsnittligt antal timmar 65 år och äldre	Antal mottagare 65 år och äldre	Andel mottagare som är 65 år och äldre (%)
2002	94	10 259	75	776	7
2003	97	10 838	78	921	8
2004	100	11 464	81	1 080	9
2005	103	12 137	84	1 256	9
2006	105	12 681	89	1 465	10
2007	108	13 208	93	1 688	11
2008	110	13 362	95	1 912	13
2009	112	13 632	98	2 116	13
2010	115	13 596	100	2 336	15
2011	118	13 505	102	2 462	15
2012	121	13 301	104	2 591	16
2013	124	13 237	106	2 629	17
2014	127	13 477	108	2 681	17
2015	130	13 416	111	2 726	17
2016	131	12 972	112	2 719	17
2017	132	12 235	113	2 651	18
2018	132	11 980	113	2 528	17
2019	132	11 664	115	2 495	18
2020	133	11 478	115	2 389	17
2021	134	11 373	117	2 310	17
2022	136	11 162	117	2 218	17
2023*	137	11 362	116	1 920	14
2024*	139	11 507	118	1 836	14

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm. * Fr.o.m. 2023 har 65-åringar bytt grupp till *Mottagare 0–64 år*.

Bilaga 5. Grundläggande behov och andra personliga behov

Tabell 32 Genomsnittligt antal timmar för grundläggande behov respektive andra personliga behov för nybeviljade, 2018–2024

År	Grundläggande behov	Andra personliga behov
2018	41,3	58,6
2019	38,8	67,7
2020	60,8	55,0
2021	69,3	48,6
2022	73,5	51,3
2023	88,3	35,3
2024	88,1	34,4

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 33 Genomsnittligt antal timmar för grundläggande respektive andra personliga behov, för flickor och pojkar, kvinnor och män, 2018–2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Grundläggande behov							
Flickor 0–17 år	40,0	43,1	70,5	76,5	90,2	101,6	106,9
Pojkar 0–17 år	42,9	38,3	74,0	82,7	75,8	95,6	93,4
Kvinnor 18 år och äldre	35,9	35,1	53,2	54,3	61,8	69,9	67,0
Män 18 år och äldre	44,6	39,2	47,9	57,3	68,1	84,8	85,4
Andra personliga behov							
Flickor 0–17 år	50,5	50,9	37,1	33,6	32,6	20,6	19,5
Pojkar 0–17 år	34,0	48,6	30,4	31,5	37,9	19,7	17,9
Kvinnor 18 år och äldre	56,3	79,9	69,1	72,5	67,9	55,2	52,5
Män 18 år och äldre	77,5	82,2	79,4	65,7	68,2	47,5	50,0

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: För barn 0–17 år redovisas genomsnittligt antal timmar efter eventuella föräldraavdrag.

Tabell 34 Genomsnittligt antal timmar för grundläggande respektive andra personliga behov för nybeviljade per ålderskategori, 2024.

	Grundläggande behov	Andra personliga behov
0–6 år	125,0	16,5
7–11 år	79,6	21,5
12–17 år	92,8	17,1
18 år och äldre	77,3	51,1

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: För barn 0–17 år redovisas genomsnittligt antal timmar efter eventuella föräldraavdrag.

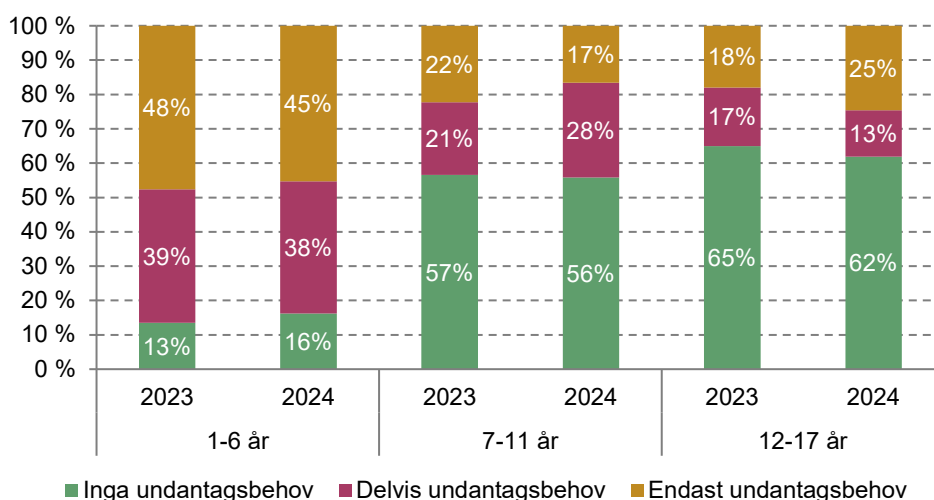

Tabell 35 **Genomsnittligt antal timmar som föräldraavdrag har gjorts på grundläggande respektive andra personliga behov för nybeviljade barn, 2024**

Åldersgrupp		Avdrag enligt schablon*	Genomsnittligt avdrag
1–6 år	Grundläggande behov	17,5	10,6
	Andra personliga behov	3,5	2,8
7–11 år	Grundläggande behov	7,0	6,7
	Andra personliga behov	7,0	5,4
12–17 år	Grundläggande behov**	0	-
	Andra personliga behov	7	6,2

Källa: Förordning (1993:1091) om assistansersättningen och Försäkringskassans datalager STORE.
Anm.: I redovisningen ingår endast barn för vilka ett föräldraavdrag har gjorts. Barn under 1 år är till antalet för få för att redovisa. *Maximalt antal timmar föräldraavdrag som kan göras enligt schablon angiven i förordningen för assistansersättningen. **För barn 12–17 år ska avdrag för grundläggande behov inte göras.

Figur 28 **Andel nybeviljade barn som endast eller delvis är beviljad tid för behov som är undantagna från föräldraavdrag, 2023–2024**

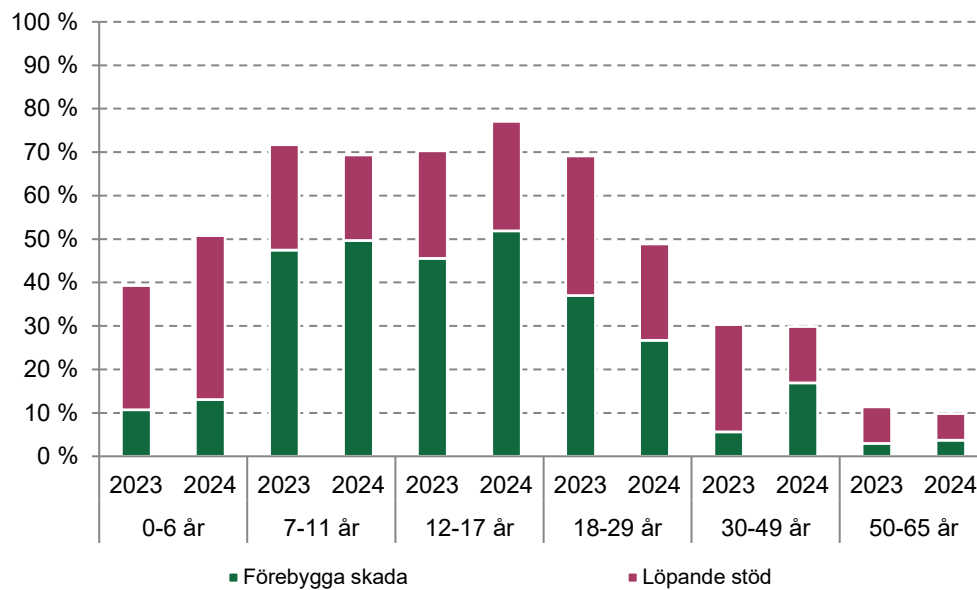

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: För hjälp med de grundläggande behoven *andning, måltider i form av sondmatning* och *löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd* ska inget föräldraavdrag göras. Avdrag ska inte heller göras för andra personliga behov som är direkt nödvändiga för att hjälp med *andning* och *löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd* ska kunna ges, eller förberedelser och efterarbete i samband med *måltider i form av sondmatning*. Barn under 1 år är till antalet för få för att redovisa.

Figur 29 Andel nybeviljade (procent) som beviljats tid för förebygga skada eller löpande stöd fördelat på åldersgrupper, 2023–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Tabell 36 **Andel nybeviljade (procent) som beviljats tid för grundläggande behov och andra personliga behov fördelat på flickor, pojkar, kvinnor och män, 2024**

	Flickor 0–17 år	Pojkar 0–17 år	Kvinnor 18 år och äldre	Män 18 år och äldre
Grundläggande behov				
Andning	16	14	23	26
Personlig hygien	62	74	82	80
På- och avklädning	52	64	76	74
Måltider	17	26	54	43
Sondmatning	41	30	19	18
Kommunikation	14	9	10	5
Förebygga skada	24	48	10	13
Stöd med löpande medicinskt tillstånd	36	23	9	14
Andra personliga behov				
Personlig hygien	26	24	67	61
På- och avklädning	29	25	66	58
Måltider	5	11	56	43
Kommunikation	3	2	20	9
Ärenden	0	*	30	20
Hushållsarbete	0	1	50	40
Sköta hälsa	22	25	56	52
Träna	17	12	24	23
Förflyttning	21	17	62	59
Arbete och studier	*	0	*	4
Fritidsaktiviteter	23	16	59	51
Utöva föräldraskap	0	0	*	*
Övrigt	31	33	53	47
Nödvändiga åtgärder	22	16	8	12
Väntetid	39	51	47	46
Beredskapstid	*	*	*	*

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: *För att skydda enskilda individer så att risk för röjande inte föreligger redovisas inte statistik där det blir för få personer i en cell.

Tabell 37 **Genomsnittligt antal timmar per vecka för nybeviljade som har beviljats tid för grundläggande behov och andra personliga behov, fördelat på flickor och pojkar, kvinnor och män, 2024**

	Flickor 0–17 år	Pojkar 0–17 år	Kvinnor 18 år och äldre	Män 18 år och äldre
Grundläggande behov				
Andning	131	111	97	124
Personlig hygien	8	8	15	12
På- och avklädning	3	2	4	4
Måltider	11	7	11	10
Sondmatning	39	31	26	31
Kommunikation	2	2	2	2
Förebygga skada	80	73	66	92
Löpande stöd vid medicinskt tillstånd	123	122	136	137
Andra personliga behov				
Personlig hygien	2	2	4	3
På- och avklädning	3	3	2	2
Måltider	3	5	9	8
Kommunikation	1	3	2	2
Ärenden	0	*	2	2
Hushållsarbete	0	2	5	5
Sköta hälsa	6	5	5	6
Träna	7	9	6	7
Förflyttning	6	5	11	11
Arbete och studier	*	0	*	8
Fritidsaktiviteter	10	8	10	10
Utöva föräldraskap	0	0	*	*
Övrigt	27	25	31	36
Nödvändiga åtgärder	8	8	6	11
Väntetid	13	12	14	13
Beredskapstid	*	*	*	*

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: *Statistik redovisas inte för behov som har beviljats för färre än 10 personer. **För barn redovisas genomsnittligt antal bedömda timmar före ett eventuellt föräldraavdrag.

**Tabell 38 Totala antalet timmar per vecka per behov för nybeviljade,
2024**

	Barn, 0–17 år**	Vuxna, 18 år och äldre
Löpande stöd med medicinskt tillstånd	13 583	6 008
Förebygga skada	11 805	3 697
Andning	7 147	10 578
Sondmatning	4 702	2 066
Hjälp inom annat område	3 297	7 909
Personlig hygien	2 441	5 049
Väntetid	2 321	2 385
Måltider exkl. sondmatning	886	3 500
<i>Resterande behov</i>	3 557	9 545
Totalt antal timmar	49 739	50 738
<i>Resterande behov</i>		
På- och avklädning	894	1 586
Kommunikation	113	153
Handla eller uträtta ärenden	*	224
Sköta sin del av hushållsarbete	7	831
Sköta sin hälsa eller besöka vårdinrättning	469	1 086
Träna	456	602
Handräckning och förflyttningar	390	2 555
Arbete och studier	*	91
Fritids- och samhällsaktiviteter	653	2 033
Utöva föräldraskap	-	9
Nödvändiga åtgärder	569	367
Beredskap	*	*
Totalt antal timmar för resterande behov	3 557	9 545

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: *Statistik redovisas inte för behov som har beviljats för färre än 10 personer. **För barn redovisas antalet bedömda timmar före eventuella föräldraavdrag.

Tabell 39 Andel nybeviljade (procent) som beviljats tid för respektive grundläggande behov, 2018–2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Andning	-	1	30	27	27	15	20
Personlig hygien	98	97	95	90	90	74	75
Av- och påklädning	92	88	84	79	83	65	67
Måltider exkl. sondmatning	78	80	54	44	52	34	35
Sondmatning	-	3	39	50	41	24	26
Kommunikation	20	17	11	12	11	9	9
Annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper*	6	6	3	4	3	-	-
Förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning*	-	-	-	-	-	22	26
Löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd*	-	-	-	-	-	23	20

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: *Den 1 januari 2023 infördes *förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning* och *löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd* som grundläggande hjälpbehov. *Annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper* utgick som grundläggande behov samma datum.**Tabell 40 Andel nybeviljade som har beviljats tid för andra personliga behov, 2018–2024**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Personlig hygien	55	52	62	65	65	55	60
Av- och påklädning	78	75	78	73	74	56	60
Måltider	50	47	54	61	61	42	40
Kommunikation	16	13	15	9	11	11	11
Ärenden	41	37	30	24	19	14	17
Hushållsarbete	38	30	30	31	31	26	31
Sköta hälsa	68	61	70	66	69	47	53
Träna	71	69	59	57	48	29	26
Förflyttning	77	75	79	73	74	52	54
Arbete och studier	1	1	1	2	2	1	2
Fritidsaktiviteter	67	64	62	55	56	47	50
Utöva föräldraskap	4	2	1	1	1	1	1
Övrigt	73	76	63	64	66	57	56
Nödvändiga åtgärder	-	-	-	-	-	14	20
Väntetid	29	46	40	40	46	66	64
Beredskapstid	-	1	-	-	1	1	-

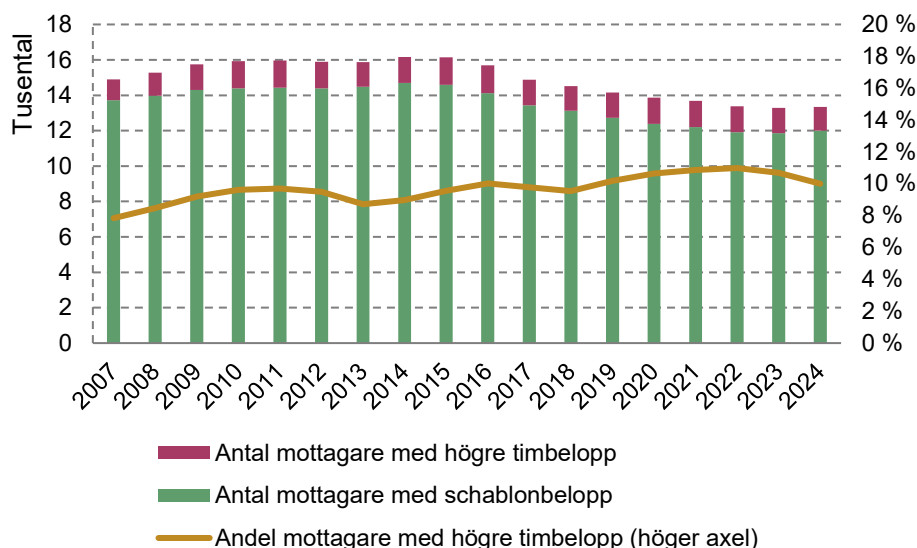
Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: **Nödvändiga åtgärder* särredovisas från och med 1 januari 2023.

Bilaga 6. Utgifter för assistansersättningen

Figur 30 Antal mottagare med schablonersättning respektive högre timbelopp samt andel mottagare med högre timbelopp, 2007–2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

Tabell 41 Utgifter för den statliga assistansersättningen per mottagare, löpande och fastprisberäknade priser, 2007–2024

År	Utgifter per mottagare (löpande)	Utgifter per mottagare (fastprisberäknade priser)
2007	985 133	985 133
2008	1 047 640	989 353
2009	1 115 524	1 029 183
2010	1 184 961	1 069 741
2011	1 243 833	1 100 045
2012	1 349 296	1 160 585
2013	1 415 319	1 188 458
2014	1 472 576	1 211 975
2015	1 541 917	1 242 673
2016	1 370 939	1 072 190
2017	1 565 878	1 194 053
2018	1 744 443	1 298 545
2019	1 707 394	1 234 709
2020	1 696 722	1 189 171
2021	1 763 848	1 218 139
2022	1 801 103	1 220 199
2023	1 852 687	1 198 479
2024	1 899 450	1 169 209

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: Tabellen visar endast statens utgifter för assistansersättningen. Kommunernas del uppgår till mellan 3,4 och 4,9 miljarder kronor årligen i löpande priser. Fastprisberäkningen görs med

utgångspunkt från ett kostnadsindex som tas fram av Sveriges Kommuner och Regioner för omsorgssektorn (OPI).

Tabell 42 Schablonbeloppets storlek i löpande priser och fastprisberäknade priser, 2007–2024

År	Schablon, löpande priser	Schablon, fastprisberäknade priser
2007	228,0	228,0
2008	237,0	223,2
2009	247,0	226,9
2010	252,0	226,3
2011	258,0	226,8
2012	267,0	228,0
2013	275,0	229,2
2014	280,0	228,5
2015	284,0	226,8
2016	288,0	224,2
2017	291,0	220,5
2018	295,4	218,1
2019	299,8	215,4
2020	304,3	212,2
2021	315,0	216,5
2022	319,7	215,6
2023	324,5	214,4
2024	332,6	203,7

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: Fastprisberäkning har gjorts med 2007 som basår och utifrån ett omsorgsprisindex (OPI) som beräknas av Sveriges Kommuner och Regioner.

Bilaga 7. Datakällor samt definitioner av begrepp

Datakällor

I den här rapporten har uppgifter hämtats från olika datakällor, vilka beskrivs nedan.

Datalagret STORE

Försäkringskassan har tillgång till registerdata med uppgifter som behövs för att kunna betala ut assistansersättning. Här finns bland annat uppgifter om kön, ålder, grupptillhörighet i LSS:s personkrets, kommun, antal beviljade timmar, anordnare, utbetalningar och tidigare beslut.

Registerdata ger möjlighet att följa utvecklingen över tid, vad gäller både antal assistansmottagare och genomsnittligt antal timmar. Uppgifterna finns uppdelade efter bland annat kön, åldersgrupper och län. Det går även att göra analyser av utvecklingen av antalet timmar uppdelat på, exempelvis, anordnartyp.

Olika handläggningssystem: HAPO och TP

Sedan juni 2017 har Försäkringskassan ett nytt IT-stöd för assistansersättningen, Handläggningsportalen (HAPO). HAPO är ett sammanhållet handläggningssystem som gör att handläggaren slipper växla mellan olika IT-system. Genom HAPO finns det numera uppgifter i den löpande statistiken om vilka olika behov mottagarna beviljats tid för och hur många timmar som beviljats för vart och ett av behoven. Även vid avslagsbeslut registreras bedömt antal timmar för grundläggande behov.¹²⁴

I det tidigare systemet (TP), ingick bland annat information om mottagaren, beslut, utbetalningsinformation och ärendehantering. Statistiken i HAPO registreras inte på samma sätt som i TP, vilket kan innebära att det blir viss skillnad i redovisningarna.¹²⁵

HAPO gör det möjligt att ta fram ny och förbättrad statistik. Under en övergångsperiod skulle alla beslut registreras i både HAPO och TP och under den här perioden baserades fortfarande alla utbetalningar av assistansersättning på den information som kom från TP. En del beslut missades emellertid under den här perioden att registreras i HAPO, vilket innebär att en del beslut från 2017 och 2018 saknar de detaljerade beslutsuppgifter som ska finnas i HAPO.

¹²⁴ Uppgifter om timmar för grundläggande behov vid avslag finns bara för personer som bedömts tillhöra grupp i LSS:s personkrets och som därefter fått en bedömning av sina grundläggande behov.

¹²⁵ För samtliga mottagare ligger skillnaden mellan det gamla och nya handläggningssystemet i hur besluten är registrerade. I det nya systemet är beslutet registrerat efter antalet timmar som står i beslutsbrevet till mottagaren i stället för antalet timmar per avräkningsperiod som var fallet i det gamla systemet. Den här skillnaden kan innebära ett tidsseriebrott.

I den här rapporten används uppgifter från HAPO från och med 2018, vilket är det första året som det finns helårssiffror för. Flera av de mått och nyckeltal som inkluderas i indikatorsområdena finns tillgängliga enbart i HAPO, vilket innebär att dessa mått och nyckeltal endast går att följa sedan 2018. Från och med 15 september 2019 särredovisas det grundläggande behovet måltider i två olika poster, måltider och måltider i form av sondmatning. För andra personliga behov sker ingen särredovisning inom posten måltider.

Definitioner av begrepp

Mottagare

Begreppet *mottagare* beskriver personer som har ett pågående beslut om rätten till assistansersättning i december månad för respektive år. I redovisningen beskrivs gruppen som *samtliga mottagare*.

Nybeviljade

Begreppet *nybeviljade* beskriver personer som fått bifall på sin ansökan om rätten till assistansersättning.

Förstagångsbeviljade

Begreppet *förstagångsbeviljade* beskriver personer som har fått bifall på sin ansökan om assistansersättning för första gången.

Ålder

Ålder vid beslut på ansökan beräknas som den enskildes ålder i slutet av månaden vid mättillfället.

För samtliga mottagare av assistansersättning beräknas mottagarens ålder i december månad för respektive år.

Återbeviljade

Begreppet *återbeviljade* beskriver personer som fått bifall på sin ansökan om assistansersättning och tidigare har varit beviljad ersättningen. Uppehåll är definierat som mer än tre månader mellan två ersättningsperioder.

Ansökan

Ansökan om rätten till ersättning. Begreppet *ansökan* används oavsett om prövningen av rätten till assistansersättning har sin grund i en ansökan från den enskilde eller en anmälan från kommunen.

Avslag

Avslag på ansökan om rätten till ersättning. Antalet avslag begränsas till ett avslag per år och person. Avslagsbeslut som ändrats till bifall efter en dom ingår inte i statistiken.

Inflöde och utflöde

Med *inflöde* avses personer som inte hade ersättning i december föregående år men som har det i december det aktuella året. Med *utflöde* avses personer som hade ersättning i december föregående år, men inte i december det aktuella året.

Indrag

Personer som inte längre har rätt till assistansersättning och där det beror på att hjälp med de grundläggande behoven i genomsnitt inte överstiger 20 timmar registreras som *indrag*. I denna rapport ingår alla beslut där en persons rätt till assistansersättning upphör på grund av indrag.

Upphörandeorsak

Personer som har fått beslut som innebär att de upphör att ha rätt till assistansersättning anses ha lämnat ersättningen.¹²⁶ *Upphörandeorsak* för de som lämnar ersättningen definieras exempelvis som avliden, flytt till boende där vård och omsorg ingår, grundläggande hjälpbehov överstiger inte 20 timmar (indrag) eller annan anledning.

¹²⁶ Det är inte samma uppgift som "utflöde" som definierades ovan eftersom flera av de som avlidit under ett år också kan ha beviljats rätt till assistansersättning samma år.